

מאיר האוצר על אוצרות חיים

	2	שער עגו"י	א
	7	שער טנת"א	ב
	13	שער עקודים	ג
	32	שער נקודות	ד
2	חלל צמצום עיגולים ויושר, וכלים באים מהצמצום	בע"ח :	עגו"י א'
7	בכל מקום יש טנת"א, והם עסמ"ב, אורות אוזן הם ס"ג	עגו"י ב'	טנת"א א'
10	אורות החוטם		טנת"א ב'
13	אורות הפה הם מטעמים התחתונים ובהם נתגלה כלי א'. האורות הפנימיים והמקיפים מבטשים זה בזה		עקודים א'
17	אור פנימי ואור מקיף באים יחד לזכך את הכלי		עקודים ב'
21	יציאת עקודים בבחי' נפש כדי לעשות כלים. כאשר יצא רוח, נתוסף בנפש ו"ק, וכאשר יצא נשמה נתוסף ברוח ו"ק ובנפש בינה וכו', ואחר שעלה הכתר כולם עלו עוד דרגה, וכן חכמה וכו'		עקודים ג'
24	בשעת עליית האורות היה חסר גילוי אורו למטה ממנו		עקודים ד'
25	על ידי חזרת האורות למעלה האור העב נשאר למטה וממנו נעשה כלים, ואיך יש רשימו לכל אור חוץ ממלכות, עניין ד' מיני אורות: אור התפשטות הראשון, אור הרשימו, אור אחוריים, וניצוצי אור היוצאים על ידי זיווג רשימו ואחוריים, וכאשר חזרו למקומם כולם חזרו חוץ מהכתר.		עקודים ה'
32	עולם הנקודות הוא אורות היוצאים מהעיניים, והם בחי' ס"ג דס"ג, ומקומו הוא מתחת לעקודים, וכלי הנקודות נעשו על ידי כתר וחכמה של הנקודות שהם קמץ ופתח		נקודות א'
38	צורך עליית נה"י דאדם קדמון שאין בידי הנקודות לקבל אור משם, וצורך הפרסא רק בשביל עולם הבריאה. ואו"ח הוא תולדה של מ"ן שהיה בציימצום הזה. שינוי כלי נקודות בקבלתם מאח"ף שהוא טעם החילוק שבין כלי הכתר וחו"ב לז' התחתונים		נקודות ב'

מאיר האוצר על אוצרות חיים

שער העיגולים דרוש אדם קדמון

הקדמה אחת כוללת מן האין סוף עד הזעיר אנפין¹.
(א ע"א) דע, כי תחלת הכל היה כל המציאות אור² פשוט³ ונקרא אור אין סוף ב"ה⁴, ולא היה שום חלל ושום אויר פנוי⁵, אלא הכל היה אור אין סוף⁶. וכשעלה [ברצוננו] (במחשבה)⁷ להאציל הנאצלים ולברוא הנבראים לסיבה נודעת⁸ – והוא ליקרא רחום וחנן וכיוצא⁹, ואם אין בעולם מי שיקבל רחמיו ממנו איך יקרא רחום, וכן עד"ז שאר הכנויים –

מאיר האוצר

¹ למטה מזה הוא בעלייה וירידה, ולא בקביעות.
² עי' פרדס רמונים (שער יא פרק ב): נקרא אור, כי אין לנו דקות יותר בעולם הגשמי כדקות האור להמשיל בו הרוחניות.
³ בלי שום ציור כלים ותמונה כלל ח"ו (נוסף בשעה"ק), ועי' בהגר"א בתיקו"ז צט ע"ג ד"ה באלין, שזה אור חסדים ללא שום גבול או גבורה.
⁴ עי' ביאורים ח"א א ע"ב: אנו מבחינים בו ית"ש ג' הבחנות: אחד, הוא עצמות אמיתותו הנעלמה ית"ש וכו', וכמו קודם הבריאה וכו' הכל באחדות פשוט, ולכן משולל מלתאר עליו שום שבח ומעלה, וכמו שהעמיק בזה הרמב"ם ז"ל במורה (ח"א פ' נא נב נג) וכתב הגר"א ז"ל בליקוטיו (בספד"צ לח ע"ב) שגם ההרהור אסור בו וכו', ואין להסתכל בזה רק בדרך רצוא ושוב. בחי' השנית, הוא עליית רצונו ית"ש להתגלות, ומציאות אותו הרצון אנו מתארים אותו וקוראין אותו בשם גילוי, וכו' ועכ"ז הנה הוא אינו עדיין באמת הגילוי עצמו, כי הרי הוא רק הרצון להתגלות והרי הוא קודם הגילוי, ונקרא הוא בשם ותואר אין סוף וכו'. הבחינה השלישי, הוא גילוי ית"ש אשר נתגלה בשמו הגדול, שם בן ד', שם הוי"ה ב"ה, ובכל השמות והכינויים המסתעפים ממנו.
⁵ עי' הקדר"ש יח ע"א שהביא בשם הספה"ק גינת אגוז (לר"י גיטקילא) ואלימה (לרמ"ק) שאין ריקות והעדר בעולם ח"ו, ומה שמכנה אותו רבינו "מקום" הוא מכיוון שכאן הוא שורש לשפעת כחו ית' הנושאת את כל המציאות כולה (וכן הוא בנפש החיים שער ג' פרק ז). ועי' שעה"ק י ע"ד וז"ל, ודע כי המקום בעצמו הוא יותר זך וגדול ומעולה מן העולם עצמו, ולכן נקרא הקב"ה מקומו של עולם [ועי' הקדר"ש סא ע"ד שכל צמצום האמור כאן הוא של גילוי דא"ס, ומה שנתר אחרי אותו הצמצום אינו אלא תמצית מהאור שהיה שם ה"ה הרשימו (עי' הערה 160 בענין הרשימו), ולכן מובן הלשון אויר ולא ריק].
⁶ עי' דע"ה (ח"ב עא ע"ד) שהא"ס הממלא את החלל הוא השורש הראשון לכל שפע וחסד (לאפוקי מהקו) באותה המידה שהצמצום הוא שורש לכל גבול וגבורה.
⁷ מקור לשון עלה ברצון הוא בזהר (ח"א פו ע"ב ועוד) כד סליק ברעותא דקב"ה למברי עלמא [תרגום: כאשר עלה ברצון הקב"ה לברא העולם]. והרצון הוא בחי' הכתר, ועי' בספד"צ ד ע"ב ביה סליקו וביה סלקין, וגר"א שם, שכל אורות עולים לתיקון בתוך הכתר, שכל אור יוצא דרך זיווג של העליונים, וכל זיווג של עליונים בא תמורת עליית מים נוקבין אל הכתר, אבל בתחילת העולם לא היה מי שיעלה מ"ן, ולכן סליק לבד.
⁸ שיהיה שלם בכל פעולותיו ובכל שמותיו וכינויו (נוסף בשעה"ק).
⁹ עי' ע"ח שער עגו"י א שהביא: זהר ח"ב מב ע"ב: קדם דברא קודשא בריך הוא דיוקנא בעלמא וצייר צורה הוה הוא יחידאי בלא צורה ודמיון ומאן (נ"א ואית) דאשתמודע ליה קדם בריאה דאיהו לבר מדיוקנא אסור למעבד ליה צורה ודיוקנא בעלמא לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשמא קדישא ולא בשום אות ונקודה בעלמא והאי איהו כי לא ראיתם כל תמונה מכל דבר דאית ביה תמונה ודמיון לא ראיתם אבל בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי בהווא דיוקנא יה"ה בגין דישתמודעון ליה במדות דיליה בכל מדה ומדה וקרא אל אלהים שדי צבאות אה"ה בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה איך יתנהג עלמא בחסד ובדינא כפום עובדיהון דבני נשא דאי לא יתפשט נהוריה על כל בריין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו.
תרגום: קדם שברא הקדוש ברוך הוא דמות בעולם וצייר צורה היה הוא יחיד בלי צורה ודמיון ומי (ויש) שנודע לו קודם בריאה שהוא מחוץ לדמות אסור לעשות לו צורה ודמות בעולם לא באות ה' ולא באות י' ואפילו בשם הקדוש ולא בשום אות ונקודה בעולם וזהו כי לא ראיתם כל תמונה מכל דבר שיש בו תמונה ודמיון לא ראיתם. אבל אחר שעשה דמות זה של המרכבה של אדם עליון ירד לשם ונקרא באותו דמות יה"ה כדי שידעו אותו במדות שלו בכל מדה ומדה וקרא אל אלהים שדי צבאות אה"ה כדי שידעו אותו בכל מדה ומדה איך יתנהג העולם בחסד ובדין כפי מעשי בני האדם שאם לא יתפשט אורו על כל הבריות איך ידעו אותו ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו.

מאיר האוצר על אוצרות חיים

הנה צמצם עצמו באמצע¹⁰ האור שלו בנקודת המרכז האמצעי אל הסביבות והצדדים¹¹, ונשאר חלל בנתיים. וזה היה צמצום הראשון של המאציל העליון¹², וזה המקום חלל עגול בשהו מכל צדדין, עד שנמצא עולם האצילות וכל העולמות נתונים תוך עגול זה, ואור א"ם מקיפו בשוה¹³.

מאיר האוצר

עי' זהר ח"ג רנז ע"ב: אית למנדע דאיהו אתקרי חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד (ס"א כתר) אין חקר ובכל אליון דרגין בחד אקרי רחמן ובחד אקרי דיין והכי בכמה דרגין עד אין סוף אי הכי שנוי אית בין רחמין לדיין אלא קודם דברא עלמא אתקרי הוא בכל אליון דרגין על שם בריין דהו עתידין להבראות דאי לאו בריין דעלמא אמאי אתקרי רחום דיין אלא על שם בריין דעתידין ובג"ד כל שמהן אינון כנויין דיליה על שם עובדין דיליה וכו' בג"ד כד מארי דרא אינון טבין איהו אתקרי לגבייהו יה"ה במדת רחמים וכד מארי דרא אינון חייבין אתקרי אדנ"י במדת הדין לכל דרא ולכל ב"נ כפום מדה דיליה.

תרגום: יש לדעת שהוא נקרא חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וחסיד בכל מיני חסדים וגבור בכל מיני גבורות ויועץ בכל מיני עצות וצדיק בכל מיני צדקות ומלך בכל מיני מלכות עד אין סוף עד (כתר) אין חקר, ובכל אלו הדרגות, באחת נקרא רחמן, ובאחת נקרא דיין, וכך בכמה דרגות עד אין סוף. אם כך, יש שינוי בין רחמן לדיין. אלא קודם שברא העולם נקרא הוא בכל אלו הדרגות על שם בריות שהיו עתידות להבראות, שאם לא בריות העולם, מדוע נקרא רחום דיין, אלא על שם הבריות העתידות. ומפני זה כל השמות הם כנויים שלו, על שם המעשים שלו וכו' ומפני זה כאשר בעלי הדור הם טובים, הוא נקרא אצלם יה"ה במדת הרחמים, וכאשר בעלי הדור הם רשעים נקרא אדנ"י במדת הדין, לכל דור ולכל אדם כפי מדתו.

ועי' עוד תיקו"ז א ע"א: כד אתכנשו למעבד האי חבורא [הספר תיקו"ז] וכו' יהיב רשו לכל שמהן קדישין ולכל הויין ולכל כנויין לגלאה לון רזין טמירין כל שם בדרגא דיליה.

תרגום: כשנכנסו לעשות את החיבור הזה [הספר תיקו"ז] וכו' ניתן רשות לכל השמות הקדושים, ולכל ההויות, ולכל הכנויים, לגלות להם סודות נסתרים, כל שם בדרגתו.

עי' ליקוטים שבסוף ספר ביאורי אגדות לגר"א (מג ע"ב): עשרה שמות [א"ל אלה"ם הוי"ה] של הספירות שהם הגוף, עשרה הוי"ת המנוקדין בט' מיני נקודות [יה"ה יה"ה יה"ה] הם הנפש, ועשרה מיני כנויין [גדול, נורא, אדיר] הם הלבוש, עשר ספירות פנימיות [במילוי אלפ"ן] שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א הם הרוח.

עי' ביאורים ח"א א ע"א: מ"ש (משלי טז ד) כל פעל ה' למענהו, וכן מה שיסדו (ברכת אירוסין) שהכל ברא לכבודו, הנה אין הכוונה שהוא לתועלתו ולטובתו ח"ו, אלא עומק הכוונה הוא כדי שיתגלה אורו וכבודו להראויים לזה. כי הנה גילוי אורו וגילוי כבודו ית"ש, הנה הוא עצמו, הנה הוא העונג והנועם והזיו והזהר לכל הראויים להדבק בו ולהתייחד עמו.

¹⁰ בענין הקושי איך יש אמצע לגבי אין סופיות, עי' אריכות במאיר בעין הערה 1 והערה 23, ואכמ"ל.

¹¹ עי' מב"ש א ע"ב וז"ל: הנקודה האמצעית של הא"ס שם היה כח שורש הדין שנתגלה אח"כ למטה, וממנה נעשה המקום שהוא דוגמת הכלי.

מאד חשוב לזכור האיסור להגשים שום דבר ברוחניות, והוא בגדר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר (גר"א ריש אד"ר). וכאשר הרב מזכיר לשון של עיגול יושר וכו', צריכים לזכור שזה משל לאמיתות הענין אשר שם, ורק משל, ומי שחושב ששם יש עיגול או יושר או אבא או אמא עובר על איסור הנ"ל.

¹² שתכליתו לגלות את אורות האדם קדמון (הקדו"ש כ ע"ג). כל עולם, חייב שיהא בו צמצום של אורו, לצורך יצירת עולם תחתון הימנו, עי' לקמן שער הנקודות פרק ב' שיש צמצום בא"ק לצורך עולם האצילות (ביאורים ח"א יא ע"ד).

¹³ ואור א"ס יתברך, הוא המקיף את כל מקום הפנוי הזה מכל צד בשוה. והוא ג"כ ענין עמוק כמו שכתב בכמה מקומות בזוה"ק דא"ס הוא ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין (זהר ח"ג רכ"ה ע"א) ולית אתר פנוי מיניה (תיקו"ז ק"ה ע"ב) ואיהו מלאו דכל ספירות ובין כל ספירה כו' (&). והכוונה בזה, שכל מה שאנו מדברים מענין הצמצום וסילוק אור א"ס ומציאות הספירות והעולמות וכל העניינים שאנו עסוקים בהם אינם אלא לפי ערכנו ומצדנו, שהוא ית' בעוצם גבורתו (ו)נתן לנו רשות להשיג ממנו בערכנו בבחינת גבול ושיעור ובחינת עולמות, ע"פ כמה מדרגות ועניינים שיהיה שייך לעבודה. אבל מצדו ית', הכל אחד ממלא כל עלמין ואין עוד מלבדו כתיב (דברים ד לה) כמו קודם הבריאה ממש. והבריאה לא עשתה שום שינוי ח"ו בא"ס הממציאם (פת"ש צמצום ו'). מצדו ית' אין פירוד ואין מקום פנוי, כמו שכתוב בזה"ק (תיקו"ז קמ"א ע"ב) לית אתר פנוי מיניה. ועל ידי זה כל הנמצאים שהם בערכנו ומצדנו, כולם מקבלים את אור הא"ס בהשוואה גמורה מכל צד, בבחינת אור המקיף (שם פתח ח').

ז"ל התיקו"ז בשלימות: ולית מלאכא דלא אשתכח ביה שם יה"ה דאשתכח בכל אתר כגוונא דנשמתא דאשתכחת בכל אבר ואבר ובגין דא אית לבר נש לאמלא יה"ה בכל ספירין ובכל

מאיר האוצר על אוצרות חיים

והנה כאשר צמצם עצמו אז דרך צד א' מן החלל המשיך דרך קו א' ישר דק כעין צנור אור א' הנמשך מן הא"ס אל תוך החלל וממלא אותו¹⁴. אבל נשאר מקום פנוי בין האור שבתוך החלל ובין אור הא"ס המקיף את החלל, שאל"כ יחזור הדבר לכמות שהיה ותחזור ותתחבר האור הזה שבתוך החלל עם הא"ס כבראשונה יחד. וע"כ לא נתפשט ונמשך האור [הזה] (רחב, נ"א ברוחב) אל תוך החלל רק דרך קו א' דק לבד, ודרך קו הזה נמשך ויורד אור א"ס אל תוך החלל העגול שהוא הנאצל, וע"כ מתדבק המאצל בנאצל יחד.

ולא עוד אלא אע"פ שכל האצילות¹⁵ עגול והא"ס מקיפו מכל צדדיו בשוה, עכ"ז אותו המקום הנשאר דבוק בו ממש ונמשך ממנו ראש הקו הזה נק' ראש האצילות העליונה, וכל מה שנמשך ונתפשט למטה נקרא תחתית האצילות, וע"כ נמצא שיש בחי' מעלה ומטה באצילות, דאל"כ לא היה בחי' ראש ורגלים מעלה ומטה באצילות. והנה האור הזה המתפשט תוך החלל הזה הנה הוא נחלק לב' בחי'¹⁶, הא' הוא שכל האורות שבתוך החלל הזה מוכרח הוא שיהיה בבחי' עגולים אלו תוך אלו, והמשל בזה

מאיר האוצר

כורסיין ובכל מלאכין ובכל אבר ואבר דבר נש דלית אתר פנוי מניה לא בעלאין ולא בתתאין. תרגום: ואין מלאך שלא נמצא בו שם יה"ה שנמצא בכל מקום כמו שהנשמה שנמצאת בכל איבר ואיבר ומשום זה יש לאדם להמליך את יה"ה בכל הספירות ובכל הכסאות ובכל המלאכים ובכל איבר ואיבר של האדם שאין מקום פנוי ממנו לא בעליונים ולא בתחתונים.

ועי' שם ו ע"א: מסטרא דאורייתא דבריאה אתמר בישראל כי לי בני ישראל עבדים (ויקרא כה נה) ומסטרא דאצילות בנים אתם לה' וגו' (דברים יד א) ולעילא על כלא עלת על כלא דלית אלוה עליה ולא תחותיה ולא לארבע סטרי עלמא ואיהו ממלא כל עלמין. תרגום: מצד של תורה של בריאה, נאמר בישראל "כי לי בני ישראל עבדים", ומצד של אצילות "בנים אתם ליה"ה וגו'", ומעל לכל, עילת על הכל, שאין אלוה עליו ולא תחתיו ולא לארבעת צדדי העולם, והוא ממלא כל העולמות.

¹⁴ א"ק בהעגולים ויושר שלו היה ממלא את כל מקום החלל והאור הפנוי שבתוך האור דא"ס (דע"ה ח"א מא ע"א). כמ"ש הרב הלוצאטו ז"ל (קל"ח לב), שכל החלל הזה אינו אלא מציאות א"ק שלם בכל ענייניו, פירוש בנשמתו וגופו זוהר שלו, והוא כלל הנהגתו ית' הנכלל בשם הוי"ה, ותחת זה לא יש עניינים אחרים (פת"ש אח"ף ה'). אותו האור שמתפשט בהקו, הנה מצד עצמו בכחו להתפשט בלי גבול ושיעור ומדה כלל, וכל צמצומו הוא רק ע"י הקו שהוא בחי' כלי אליו. אמנם כל הכח דהקו המצמצמו הנה הוא עומד לעולם רק בבחי' רצון על הצמצום שבו וכו' הקו הנה הוא ג"כ בבחי' אור וכלי, כי הקו עצמו הוא הכלי, ומימי אור העליון [כן הוא לשון בע"ח, אמנם יש למש"כ אצלנו "אור" אותו משמעות] המתפשט ונמשך דרך בו, הוא האור והנשמה שבו (ביאורים ח"א ט ע"א). ועי' כללים ח"א עט ע"ב שהיות ואור א"ס אינו יורד אלא בקו דק, הרי שהוא בבחי' "סירס את הזכר" (הנזכר בגמ' ב"ב עד ע"ב), ועי' עניינו בבהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה והן זרין. ועי' בכללים שם פב ע"א, ופב ע"ג, שלעתיד לבא יתוקן סירוס זה, והוא הכתוב בהמשך.

¹⁵ מילה כאן אצילות היא פועל ולא עצם.

¹⁶ עי' ע"ה יא ע"ד: והנה בהיות אור הא"ס נמשך בבחי' קו ישר תוך החלל הנ"ל, לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה, אמנם היה מתפשט (לאט לאט) [מעט מעט], ר"ל כי בתחלה התחיל קו האור להתפשט שם, ותכף בתחלת התפשטותו בסוד קו נתפשט ונמשך ונעשה כעין גלגל א' עגול מסביב, והעגול הזה היה בלתי דבוק עם אור הא"ס הסובב עליו מכל צדדיו, שאם יתדבק בו יחזור הדבר לכמות שהיה, ויהיה מתבטל באור א"ס ולא יתראה כחו כלל, ויהיה הכל אור א"ס לבד כבראשונה, לכן העיגול הזה סמוך אל עיגול הא"ס ובלתי מתדבק בו, וכל עיקר התקשרות ודביקות העגול הנאצל ההוא עם א"ס המאצל הוא ע"י הקו ההוא הנ"ל, אשר דרך בו יורד ונמשך אור מן א"ס ומשפיע בעיגול ההוא, והא"ס סובב ומקיף עליו מכל צדדיו, כי גם הוא בבחי' עגול סביב עליו ורחוק ממנו כנ"ל, כי הנה מוכרח שהארת א"ס בנאצלים תהיה דרך קו ההוא לבד, כי אם היה האור נמשך להם גם מכל סביבותיהם, היו הנאצלים בבחינת המאצל עצמו בלתי גבול וקצבה, ולא עוד אלא אפילו גם הקו ההוא דק מאד ולא בהתרחבות גדול, כדי שיהיה האור הנמשך אל הנאצלים במדה וקצבה אשר לסיבה זו נקרא הנאצלים "מדות וי' ספירות וכו'", והנה העגול הזה הראשון היותר דבוק עם הא"ס הוא הנקרא כתר, ואחר כך נתפשט עוד הקו הזה ונמשך מעט וחזר להתעגל ונעשה עגול ב' תוך עיגול הא' וזה נק' עיגול

מאיר האוצר על אוצרות חיים

אור ספירת הכתר עיגול א' ובתוך עיגול זה עגול חכמה וכיוצא בזה עד תשלום י' עגולים שהם עשר ספירות דאדם קדמון, ואח"כ י' עגולים אחרים והם עשר ספירות דעתיק¹⁷, ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים והם עשר ספירות דאבא אלו תוך אלו עד סיום כל פרטי אצילות¹⁸. וכל עגול מאלו יש אור מקיף אליו²⁰ כמוהו ג"כ עגול אחר כמוהו, נמצא שיש אור פנימי ואור מקיף וכולם בבחי' עגולים²¹.

והבחי' הב' הוא כי הנה באמצע כל האצילות העגול הזה מתפשט דרך קו ישר בחי' אור דוגמת העגול ממש רק שהוא ביושר, ויש בו בחי' אריך אנפין, ואבא ואמא, וז"א ונוק' וכולם ביושר²², ולבחי' זו קראו בתורה את האדם בצלמו בצלם אלהים כמ"ש (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו', כי הוא קו ישר ומתפשט בדרך קוים²³ וכמעט כל ספר הזהר והתיקונים אינם מדברים אלא בזה היושר כמ"ש בע"ה²⁴.

ודע כי יש בזה האצילות מיני עולמות לאין קץ ואין עתה ביאורם, אבל נתחיל עתה לבאר (עוד) פרט אחד הכולל כל מציאות החלל הזה, וממנו מתפשטים כל העולמות כמ"ש

סמל מאיר האוצר

החכמה, עוד מתפשט יותר למטה וחזר להתעגל ונעשה עיגול ג' תוך העיגול הב' ונק' עיגול בינה, ועד"ז היה הולך ומתפשט ומתעגל עד עגול י' הנק' עיגול מלכות, הרי נתבאר ענין הי"ס שנאצלו בסוד י' עיגולים זה תוך זה.

וכ"ז הוא בחי' עשר ספירות הכוללות דרך סתם כל בחי' העולמות כולם, אמנם מבואר ופשוט הוא שכמה מיני עולמות נאצלו ונבראו ונוצרו ונעשו אלף אלפים ורבות רבואות וכולם כא' הם תוך המקום החלל הנ"ל, ואין דבר חוצה לו, והנה כל עולם ועולם יש בו י"ס פרטית, וכל ספי' וספי' פרטית שבכל עולם ועולם כלול מ' ספי' פרטי פרטית, וכולם הם בצורת עיגולים זה תוך זה וזה לפניו מזה עד אין קץ ומספר, וכולם כגלדי בצלים זה תוך זה עד תמונת הגלגלים כנזכר בספרי תוכניים.

גם מכל סביבותיהם - מה שנמשך להם היא הארה בלבד ולא אור ממש (דהיינו לא גילוי דק וזך כהשורש עצמו, אלא הארה מצומצמת ומעובה של השורש). והוא מכיוון שאור א"ס המקיף הוא רק בבחי' הנהגתו הנעלמה, שמנהיג עתה את העולמות כולם להכוונה התכליתית להחזיר את הכל אליו (ביאורים ח"א י ע"א).

בבחי' המאציל - באומרו "המאציל" כוונתו לאור א"ס המקיף.

¹⁷ היינו דאצילות. עניני הפרצופים בע"ה יתברר בשער אבא ואמא פרק א.

¹⁸ היינו דאצילות.

¹⁹ עולם האצילות.

²⁰ ע"ז הנה בוקע האור הפנימי של הא"ס מבפנים לעיגול הפרטי שלו כל עיגול ועיגול ויוצא לחוץ אל העיגול, והאור המקיף שמבחוץ בוקע ונכנס לפנים לתוך העיגול, כי חשק האורות השווין במציאותם הוא להדבק יחד, וע"ז נמצאים כל העולמות, שמאיר בהם א"ס הן מבפנים הן מבחוץ וכו' וכן הוא בכל הפרצופין כולם בפרט, כי יש להם אור פנימי תוך הכלי, ואור המקיף סובב (ביאורים ח"א ה ע"א).

²¹ עי' זהר ח"א כד ע"ב: חמש רקיעין דיליה ה' אלין אתקריאו השמים ה' חמש רקיעין דכלילן בשמים חמש עלאין שמי השמים ואינון ה"ה חמש בחמש ו' רקיע שתיתאה לון י' שביעאה לון י' שבעה בשבעה וסלקין י"ד והכי אינון ארעין שבעה על גבי שבעה כגלדי בצלים.

תרגום: חמשה רקיעים שלו ה' אלה נקראו השמים, ה' חמשה רקיעים שכוללים בשמים, חמשה עליונים שמי השמים, והם ה"ה, חמש עם חמש. ו' רקיע ששי להם, י' שביעי להם, שבעה בשבעה ועולים י"ד. וכן הם הארצות, שבעה על גבי שבעה כמו גלדי בצלים.

²² על אף שבפשטות כוונתו לא"ק, אמנם נראה יותר לומר שכוונתו לאצילות, שכן הרב לעולם אינו מזכיר את פרטי הפרצופים שבא"ק (ביאורים ח"א יא ע"ד).

²³ צ"ע שמתחיל בקו ישר, וממשיך בדרך קוים בלשון רבים, עי' ביאורים (ח"א יא ע"א) ואכמ"ל.

²⁴ עי' לש"ו ביאורים ח"א ז ע"ב: העיגולים הם בבחי' הד' יסודות, ועל דרך הד' יסודות ארמ"ע שהם בבחי' עגולים. והי' ספי' דבחי' יושר הנה מהם הוא כל מציאות הפרטיים, על דרך מציאות הדצח"מ, והם כולם בבחי' יושר, ע"כ. וא"כ מובן הדבר, שאין מקום לתיקון ועילוי בד' יסודות, אלא רק בדצח"ם.

מאיר האוצר על אוצרות חיים

בע"ה, והוא בחי' (א ע"ב) מציאות אדם קדמון לכל הקדומים²⁵ הנז' בס' הזוהר ותיקונים (קל ע"א), ואחריו נמשך סדר כל המדרגות כולם. דע כי בזה החלל נאצל א"ק לכל הקדומים ויש בו מציאות עשר ספירות והם ממלאין כל החלל הזה²⁶, אמנם בתחלה יצאו עשר ספירות דרך עגול אלו תוך אלו, ואח"כ בתוך העיגולים נמשך דרך יושר כציור אדם א'

באורך כל העגולים הנ"ל בציור הזה עסוקים כלל בבחי' עגולים רק בבחי' יושר לבר, ולקמן אבאר בע"ה עוד מציאות העגולים והיושר מה ענינם.

והנה ע"י הצמצום הזה הנ"ל [כ]אשר נעשה האדם הנ"ל היה בו בחי' עצמות וכלים²⁷, כי צמצום האור [ומיעוטו] גורם מציאות הוויות הכלים²⁸ כמ"ש לקמן בע"ה. ואין לנו רשות לדבר יותר במקום גבוה כזה, והמשכיל יבין ראשית דבר מאחריתו כמ"ש בע"ה בדרושים אחרים הבאים לפנינו. ואמנם אינו כלי ממש, אלא שבערך האור שבתוכו נק' כלי, אמנם הוא זך ובהיר בתכלית הזכוך והדקות והבהירות.

והנה הא"ק הזה מבריה מן הקצה אל הקצה, מן קצה העליון עד קצה התחתון²⁹ בכל חלל האצילות הנ"ל³⁰, ובזה האדם נכליין [ונתליין ונאחזין] כל העולמות כמ"ש בע"ה, אבל בבחי' פנימית ועצמותו של אדם זה אין אנו רשות [לדבר בו ולהתעסק] (להתבונן) כלל, אמנם נתעסק ונדבר כמה שנאצל ממנו, והוא כי הנה להיות אור א"ס גדול מאד, לכן לא היו יכולין לקבלו[ן] אם לא באמצעות הא"ק הזה³¹. ואפי' מזה הא"ק לא היו יכולין

מאיר האוצר

²⁵ היינו הגילוי הראשון של אדם, והוא קודם לכל שאר הגילויים של צורת אדם.

²⁶ עי' לעיל הערה 14.

²⁷ עי' ביאורים ח"א כט ע"ב וכן ח"ב מח ע"ד שכל האורות מהצמצום ולמטה המה כולם בעלי גבול, שכן יש בכל א' מהם כח המגביל אותו, וכח זה הוא בחי' כלי לגבי אותו האור דאל"כ היה מתפשט כל אור עד א"ס. כך, שכל תחתון ביחס לעליון שעליו הם כולם בבחי' כלים, ומאידך כל עליון חשוב בבחינת אין סוף ביחס אל התחתון ממנו, שכן אין התחתון משיג בחי' גבולי העליון שאין לו ערך עם העליון שעליו (והוא כעין יחס החומר אל הצורה - עי' הקדו"ש ז ע"ד) ועכ"ז אין נזכר שיש כלי כי אם מעקודים ואילך.

²⁸ מהעקודים ולמטה ממנו נעשו הכלי והאור לשני מציאויות חלוקים, משא"כ למעלה מהעקודים, שם הכלי והאור נמשכו כאחד (ביאורים ח"א יב ע"ד).

²⁹ עי' ע"ח עג"י ד' שהא"ק נמשך רק עד עיגולי עתיק יומין ולא יותר למטה, ועי' ביאורים ח"א יד ע"ד ד' הבחנות בשיעור המשכת יושר דא"ק.

³⁰ כוונתו לחלל הצמצום (ביאורים ח"א יג ע"א), והמילה "אצילות" הוא פועל ולא תואר של עולם האצילות.

³¹ כאן רואים לראשונה שמיעוט האור הוא בעצם תיקונו לצורך התחתונים [עי' ע"ח שער השבירה פרק ב - התעלמות האור וכיסויו הוא מציאות תיקונו, כי עי"כ יש כח בכלי לסבול האור להיותו בא מלובש] (ביאורים ח"ב כג ע"א).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

[לקבלו] (לקבל אורו) אם לא אחר יציאת האור הוצה לו דרך הנקבים והחלונות שבו, שהם אוזן חוטם פה עינים כמ"ש בע"ה.

שער טנת"א פרק א

ונבאר עתה עניינם.

דע כי אין מציאות ציור קומת אדם בעולם שלא היה בו כללות ד' בחי' אשר כוללים כל האצילות וכל העולמות כולם, ואלו הם: ע"ב, כוה, יו"ד ה"י וי"ו ה"י³². ס"ג, יו"ד ה"י וא"ו ה"י. מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ב"ן, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה³³. והנה אלו הדי' הויות הנחלקים לדי' מלואין האלו הם ד' בחי' אלו, הטעמים שם ע"ב, וא ע"ג הנקודות שם ס"ג, התגין שם מ"ה, האותיות שם ב"ן³⁴. וכל אחד מאלו הדי' הויות כלול מכולם, ויש בכל הויה מהם בחי' טנת"א.

והנה בחינת קרקפתא של זה הא"ק שהוא הראש עד בחי' מקום האזניים שלו נקרא בחי' שם ע"ב³⁵, והוא סוד הטעמים שבו כנ"ל. עם היות שגם בבחי' זו לבדה כלולה טנת"א אלא שאין לנו רשות לדבר בזה³⁶. והנה אע"פ שאנו מכנים וקוראים כאן כנויים אלו כגון אדם ראש אזניים וכיוצא, אינו רק לשכך האזן³⁷ לשיובנו הדברים, לכן אנו מכנים כנויים

מאיר האוצר

³² גימ' ע"ב וכן כולם.

³³ עי' ע"ח שער פרקי הצלם פ"ב: אין דבר שאין בו נרנח"י, והם בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, עכ"ל. למימרא שבאמת כל הבריאה כולה יש בה תכונת אדם ולכן יש בהם עסמ"ב (ביאורים ח"א מג ע"ד).

³⁴ עי' תיקר"ז (כב ע"א): טעמי אינון מן כתרא ואינון ברישא דעמודא דאמצעייתא נקודין מן מוחא ואינון ברכאן על רישא דצדיק כמה דאת אמר (משלי י ו) ברכות לראש צדיק ואינון תלת טיפין דאתמשכו מן מוחא לגבי ברית מילה אתוון מסטרא דאימא עלאה וכלהו אתכלילן במלכותא ונקודי לאתוון כנשמתא לגופא דגופא איהו כסוס לרוכב ואתוון אינון פתיחין לנקודי לקבלא לון ועלייהו אתמר וכנפיהם פרודות מלמעלה (יחזקאל א יא) לקבלא עלייהו נקודי ונקודי בכל אתר בת קול. [תרגום: הטעמים הם מן הכתר, והם בראשו של העמוד האמצעי. הנקודות מן המוח, והם ברכות על ראש הצדיק, כמו שנאמר "ברכות לראש צדיק", והם שלש הטפות שנמשכו מן המוח אל ברית המילה. האותיות מצד האם העליונה, וכולן נכללו במלכות. והנקודות לאותיות כנשמה לגוף, שהגוף הוא כסוס לרוכב, והאותיות הם פתוחות לנקודות לקבל אותן, ועליהם נאמר "וכנפיהם פרודות מלמעלה" לקבל עליהם נקודות, ונקודות בכל מקום, בת קול.] אינו חושב את התגין מכיוון שהם בכלל האותיות, ועי' לקמן הערה 206 (ביאורים ח"א מג ע"ד).

³⁵ מוחא סתימאה הוא מוחא חדא דכליל תלת, והוא כולו למעלה מהאזניים, והוא שוכן בתוך הקרקפתא גופא. אם כן עיקר הע"ב דאדם קדמון הוא המוחא סתימאה (ביאורים ח"א מד ע"ב). באמת הע"ב ממלא כל א"ק מראשו ועד סופו ממש, אלא לפי שמאזניים ולמטה מלבישו הס"ג ולא נגלה אורו משם ולמטה, לכך אינו עולה בשם אלא רק למעלה מאזניים (לש"ו וכן הוא בביאורים ח"א מד ע"ג), ועי' לקמן הערה 41.

³⁶ עי' זהר (ח"א א ע"ב): בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מ"י הוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים ולא אתגליא אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה והאי קצה השמים אקרי מ"י.

תרגום: "בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מ"י", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מ"י", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מ"י".

³⁷ הא"ק כולו הוא מעולמות דא"ס וכל הבחינות שבו נעלמים מאד. כל מה שאנו מדברים ממנו ומבחינים בו, הוא רק על שם שהם השרשים לכל אותן השמות והאורות והפרצופים שבאצילות, ומש"כ כאן שהוא "לשכך האזן", כוונתו מעולם העקודים ומעלה בלבד כמו שמפרש והולך (ביאורים ח"א מד ע"ג). שאפילו דרך דמיון אין משיגים כי אם עד האזן ולא למעלה מכך.

מאיר האוצר על אוצרות חיים

אלו במקום גבוה כזה, אמנם עיקר כנויים אלו הם מעולם האצילות ולמטה³⁸ שהוא מן א"א דאצילות ולמטה, כי משם ואילך יש בחי' פרצוף³⁹, אבל מא"א ולמעלה אין שם בחי' פרצוף כלל, רק לשכך האזן אנו מכנים כנויים אלו⁴⁰.

והנה מבחי' האזנים ולמטה נתחיל לבאר בקיצור נמרץ. דע כי מהאזנים ולמטה מתחיל שם ס"ג שבו⁴¹, וכבר נתבאר כי גם הוא כלול מטנת"א, ונודע כי לעולם הטעמים והנקודות נחלקים לג' חלקים, כי יש בחי' טעמים ונקודות למעלה ע"ג האותיות, וכן יש למטה מן האותיות, וכן יש באמצעית האות.

והנה אור פנימי שבזה הא"ק יצא לחוץ דרך (צינורות וחלונות ו)הנקבים הנ"ל⁴², והנה ההבל היוצא מן הראש יוצאים דרך נקבי שערות⁴³, וכבר אמרנו לעיל שאין אנו רשאים לדבר ולהתעסק בו, ולכן נתחיל לדבר מן הבל היוצא מבחי' האזנים ולמטה, ההבל היוצא מהם, שהוא בחי' ס"ג⁴⁴. ונאמר, כי הנה דרך נקבי אזנים שבו יוצא אור מפנימיות הא"ק הזה, ופשוט הוא שבצאתו לחוץ מתעבה קצת⁴⁵, נמצא כי אור שנשאר בפנימיות א"ק גדול מזה האור היוצא לחוץ ממנו⁴⁶, אבל ודאי שזה האור היוצא הוא יותר גדול מבחי' כלים והגוף של א"ק הזה, וזה פשוט⁴⁷.

והנה כאשר יצא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית, נתפשטו האורות האלו מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שבולת הזקן, ונמשך בהתפשטותו [מנגד] (דרך) התפשטות שער הזקן הצומח בלחיים בצדדי הפנים, וכנגדו נתפשט (א ע"ד) ונמשך אור

מאיר האוצר

³⁸ שכן עיקר הכינויים המה רק באצילות, כי שם הוא כל בחי' הכלים הנאצלים (ביאורים ח"ב ד ע"א). כמו כן אף זההר אינו מדבר כמעט כי אם באצילות, ולא למעלה מזה.

³⁹ עיקר בחי' פרצוף הוא היות ג' צדדים ימין שמאל ואמצע, חד"ר, ולית שמאלא בהאי עתיקא (עי' שער עתיק פרק ב).

⁴⁰ "וכמו שיתבאר לקמן בענין הכלים שבו שהם בחי' איברים הנזכרים שאינם כלים רק אורות אלא שבערך אור שבתוכם שהוא יותר זך בתכלית לכן נקרא כלי בערכו ואפילו שם זה אינו אלה בהשאלה לשכך את האזן" (נוסף בשעה"ק).

⁴¹ עי' תיקו"ז קנב ע"ב: אמר ליה רבי אלעזר אבא מנא לך דאימא (נ"א דבינה) איהי לצפון ובה תליא שמיעה.

⁴² ולמעלה מזה הכל הוא בתורת נעלם (ביאורים ח"א מה ע"ג). ועי' בבהגר"א על ספד"צ ח ע"ג ד"ה וז"ש: כל התיקונין יוצאין ע"י מוחא סתימאה כמ"ש באדרא זוטא, רק שז' תיקונין יוצאין ע"י הגלגלת, והן סתימין, ודיקנא יוצא ע"י נקבים פתוחים, ולבחינת הכתר אין מקום כלל בגלגלת, כי הוא אין, ושירותא מחכמה.

⁴³ אין לבחי' ע"ב הכללי דמוחא סתימאה גילוי ממנו כלל, והוא בחי' השערות האלה (דע"ה ח"א י ע"ב).

⁴⁴ שם ס"ג הוא תחילת הגילוי ולכן תחילת ביאור העניין הוא דווקא בו, שכן הס"ג הוא שורש הגבורות, בוצינא דקרדינותא, וע"י נצטמצמו האורות, ולכן יש אפשרות לתחתונים לקבל את אורם (ביאורים ח"א מה ע"ג), והוא כעין בינה דאצילות שהיא "קיימא לשאלה" (עי' זהר בראשית א ע"ב הובא לעיל הערה 36) העומדת להנהיג את ז' דאצילות ומתפשטת בהם (פת"ש אח"ף טו).

⁴⁵ כל התפשטות היא בחי' של יציאה וירידה ממדרגה קודמת, והיא בחי' צמצום ועיבוי (ביאורים ח"א ח ע"ד, וכן מה ע"ג) והנה אין העביות ניכרת כל עוד שהיא מעורבת עם האור (ביאורים ח"ב יד ע"ב), טעם הדבר, שכן אור א"ס מתעלם קצת בהתפשטותה, ועי"ז נעשית בו איזו חשכה ועביות לצורך הכלי (ביאורים ח"ב מט ע"ב).

⁴⁶ כל אור היוצא לחוץ, נשאר עיקרו מבפנים, ורק הארתו מתפשטת ויוצאת לחוץ (דע"ה ח"א כה ע"ב) (עי' ע"ח עגו"י פרק ג' שיש אותו ענין בקו א"ס עצמו). מכאן רואים שבחינת אח"ף היא משמשת כממוצע בין א"ק לאצילות (פת"ש אח"ף י, ביאורים ח"א מה ע"ד).

⁴⁷ הבלו אח"ף אינם מבחי' הכלים החיצוניים דאדם קדמון (הרי הם כחות הרשימו שאחר הצמצום לפי בחינה עליונה שלמעלה מגדר האצילות), אלא מהבחי' הפנימיות שבו (ר"ל הרצון הפנימי של הא"ס הכלול בא"ק, ותכליתו להכין הכנות לגילוי עולם האצילות בבחי' רצונו הנעלם). ובחינות אלו מתלבשות בלבוש דק, הרי הם כחות כלי האצילות המושרשים בהם (פת"ש אח"ף טו). כלים דגוף דאדם קדמון הם בבחי' או"א דאדם קדמון, והם מקבלים את שפעם מהדיקנא דאדם קדמון, הרי הוא האח"ף (ביאורים ח"א מה ע"ד).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

הזה⁴⁸ עד שמגיע למטה בשבולת הזקן, ושם מתחברים האורות היוצאים מב' נקבי האזנים, אמנם לא נתחברו בחבור גמור אבל נשאר ביניהם חלל מעט⁴⁹. ודע כי אור הזה אינו דבוק ונוגע בפנים עצמם אבל חופף וסוכך עליהם⁵⁰, ולא נתפשט האור הזה לא לאחורי הפנים ולא [בכל] (כלפי) הפנים רק בצדדי הפנים [מקום צמיחת שערות הזקן] לבד⁵¹ כנ"ל.

⁵² ויבזה תבין הקדמה א', והוא כי בבחי' הראש אין אנו מוכירין לעולם בחי' אחר ובחי' פנים⁵³, לפי שבמקום שאין שם נקבים וחלונות⁵⁴ אז יוצא האור שזה מכל צדדיו ומאיר בשוה, אמנם כשמתחיל בחי' הנקבים כגון מהאזנים ולמטה אז יש בחי' פנים ואחר, כי המצה⁵⁵ נקרא פנים והעורף נקרא אחר, לפי שכל הנקבים הם ממשיכים האור לחוץ דרך הפנים, ומה שאין בו נקבים יקרא אחר. אבל עכ"ז מן הארת האור הזה מתפשט ומאיר בכל סביבות א"ק הזה⁵⁶, אבל עיקר האור אינו רק מה שכנגד האזן (כנגד) דרך הפנים עד שבולת הזקן.

והנה בזה האור יש בחי' עשר ספירות שלימות באופן זה⁵⁷, כי מאזן ימין נמשכת עשר ספירות מבחי' אור מקיף⁵⁸, ומאזן שמאל עשר ספירות מבחי' אור פנימי, וב' בחינות אלו הם עשר ספירות שלימות.

מאיר האוצר

⁴⁸ וב' צנורות אורות אלו יצאו משני הנקבי' של האזנים ימין ושמאל ונתפשטו (נוסף בשעה"ק).
⁴⁹ אם היו ב' הבחינות של אורות האוזן מתחברים, לא היו התחתונים יכולים לקבל את אורם (פת"ש אח"ף יח).

⁵⁰ אורות אח"ף הם בבחי' דיקנא דאדם קדמון דוגמת י"ג ת"ד שבא"א דאצילות (עי' ע"ח אח"ף ב' וע"ח טנת"א א' במ"ב וז"ל - הוציא שערות הזקן וכו'). וכעין הארת אח"ף היוצאת לחוץ כמו כן יש אורות אח"ף בפנים והוא עיקר אורם, ורק תמצית מהם יוצאת לחוץ דרך ג' נקבי אח"ף. ועכ"ז האור שנשאר בפנים מאיר אל האורות היוצאים מהאזניים דרך נקבי העור דרך צינורות השערות. אמנם עיקר אור האח"ף המאיר למטה יוצא דרך האוזן וחופף על הלחיים (ביאורים ח"א מה ע"ד).

⁵¹ אורות האוזן נמצאים בצדדי הפנים שכן כאן הוא מקום הבחינה המבדילה בין הארת פנים להסתיר פנים, והאזניים עומדים לקבל את העבודה והמעשה מן התחתונים, והוא כל ענין הבחירה בין טוב ורע, לכן הם עומדים באמצע בין פנים ואחר, ע"מ להכריע ביניהם מתי יושפע באופן זה ומתי יושפע באופן זה. אם כי נוטים הם יותר לצד הפנים, שכן הם חסדים גדולים, שהרי עיקר כוונתו ית' הוא ההטבה (פת"ש אח"ף יט). אמנם הלש"ו (ביאורים ח"א מו ע"ב) לקח לו דרך אחרת, שכוונת הרב לבאר שאורות האוזן אינם מתפשטים ביושר (דהיינו בפנים ממש) ובאופן מכוון אלא בריחוק מקום (דהיינו בצדדי הפנים, הרי הוא בפנים לצד אחורי הראש) שם נתמעט ונצטמצם, והוא יצא באופן זה כדי שיהא אפשר לתחתונים לקבל את אורו.

⁵² כל ד"ה זה הוא כעין מאמר המוסגר (ביאורים ח"א מו ע"א).
⁵³ דהיינו בגולגלתא, הרי הוא מקום צמיחת השערות, שכן כאן הוא לפי הרצון העליון שכל תכליתו היא לגלות את היחוד הגמור, משא"כ מהאוזן ולמטה שם הוא מקום הבחירה (פת"ש אח"ף יח), ועי' לעיל הערה 42.

⁵⁴ ששם האור בוקע ויוצא דרך צנורות השערות מצד אחר ומצד פנים (נוסף בשעה"ק).
⁵⁵ ולכאורה צ"ע, שכן אין נקב במצח, אמנם לפי מש"כ בשעה"ק בהערה הקודמת הדבר א"ש, שכן אכן יש הערה שיוצא דרך המצח, עי' לקמן שער התיקון פרק ב'.

⁵⁶ כשהתחתונים זוכים, הם מקבלים את הארת אח"ף דאדם קדמון, וכן את הארת דיקנא דא"א דאצילות ביושר, שהוא מאורות הפנים עצמן, ואז מתבטלת הארת הצדדים באורות היושר דהפנים, והוא בחי' הארת פנים. אמנם כשאינם זוכים, אזי אינם מאירים למטה אלא רק באורות הצדדים לבד, וזהו עניין הסתר פנים (ביאורים ח"ב ד ע"ג).

עכ"ז שיש הארה לצדדים, אמנם עיקר הילוכו וראשיתו הוא ביושר (ביאורים ח"ב פד ע"ד, ועי' שינר"ס), וכל מה שמתפשט בכל סביבותיו הוא רק הארתם ולא אורם ממש (ביאורים ח"ב פה ע"ב). אין זה עיגולים, שכן אין לאח"ף עיגולים משל עצמו (דע"ה ח"א לד ע"ב).

⁵⁷ עי' & שבכל דבר ודבר יש עשר ספירות.

⁵⁸ על אף שאין כלים במקום גבוה זה, עכ"ז יש ב' מיני אורות שהמה שרשים למה שיהיה באצילות, ומשפיעים לאצילות ב' מיני השפעות: א' הפועל יותר מכפי ערך הכלי שיהיה באצילות, ועכ"ז האור שאינו מתגלה מביט ומאיר אליו ע"מ להשלימו בבחינת אור המקיף, וא' הפועל לפי ערך הכלי והוא האור"פ (פת"ש אח"ף יח). הנה על אף ששניהם יוצאים מאור"פ דאדם קדמון, אמנם כאשר מגיעים האורות לגבול החוטם מתלבש פנימיות אור אזן שמאל בתוך אור החוטם והוא

מאיר האוצר על אוצרות חיים

והנה און גימטריא נ"ח שהוא שם ס"ג חסר ה' אחרונה⁵⁹, כי מכאן מתחיל השם ס"ג כנ"ל, וענין זה יתבאר בע"ה. והנה האורות אלו הם בחי' טעמים של שם ס"ג עליונים⁶⁰ אשר הם למעלה על האותיות כנ"ל, והנה עדיין באלו האורות לא נתגלה בהם בחי' כלי כלל וכלל. גם דע כי עשר ספירות אלו יצאו מקושרים בתכלית התקשרות ולא ניכר מהן רק שכולן בחי' ה' אחת⁶¹, כי אות ה' כשתחבר עם און⁶² גימטריא ס"ג [להורות כי אלו ה' ספי' יצאו מן האון, וכולם אינם אלא הוי"ה א' דס"ג והבן זה]. ומציאות ה' זו היא בחי' הי"ם שנכללין בה', ושרשם המה ה' פרצופים אריך אנפין, אבא ואמא, וז"א ונוק, ועדיין לא ניכר בהם בחי' י' רק היותם בחי' ה' פרצופים האלו לבר, ואפילו אלו הה' לא היו ניכרות ונפרדות זו מזו אלא כולם היו קשורים באות שהיא ה', כי צורת ה' זו היא צורת ד"ו גימטריא י', להורות על היותם עשר ספירות כלולים בה' הנ"ל, ועדיין כולם נקרא אות ה' לבר. [ב ע"א] ואלו הי"ם באו מרוחקים אור פנימי מן אור המקיף שלו הרחק גדול⁶³ [כי אלו יצאו מאון ימנית ואלו מאון שמאלית], והטעם לפי שאם היו קרובים יותר לא היו יכולים [תחתונים] לקבל האור כלל⁶⁴, ולהיות כי בא אור פנימי ואור המקיף מרוחק זה מזה לכן לא היה בהם מציאות כלי כלל⁶⁵, כמ"ש למטה בבחינת הפה.

שער טנת"א פרק ב

אח"כ באו הטעמים (האמצעיים) [שבאמצע האותיות], והם בחי' אור היוצא מחוטם דאדם קדמון, וחוטם גימטריא ס"ג. גם מכאן נמשך ויוצא אור דרך ב' נקבי החוטם ימין ושמאל⁶⁷, ימין מקיף ושמאל פנימי⁶⁸ על דרך הנזכר באון, ונמשכו ביושר⁶⁹ עד החזה של

מאיר האוצר

ממשיך בכך עד לשבולת הזקן, ואז אור און ימין הוא בבחי' אור המקיף אליו. אורות האון ימין ושמאל הם בינה ותבונה, ורק תבונה מתלבשת תוך ז"א (ובאח"פ הוא אור החוטם) (ביאורים ח"א מו ע"ב).

⁵⁹ שכן האות ה' האחרונה מתפשטת בז"א, (עי' ע"ח שער אח"ף א') (ביאורים ח"א מו ע"ב).
⁶⁰ כוונתו לס"ג דמוחא סתימאה (דע"ה ח"א כב ע"ג), ופי' "טעמים", ע"ב דס"ג דמוחא סתימאה (דע"ה ח"א כב ע"ד). ו"טעמים העליונים" המה הס"ג הפרטיים שבע"ב דס"ג דמוחא סתימאה.
⁶¹ דהיינו ה' ראשונה של שם הוי"ה ב"ה והוא על שם ה' הפרצופים הכלולים בבינה הכוללת ג' ראשונות [שכן כל הג"ר המה בחי' א'] ובאותה המידה כוללת ז' [שהוא שורש אליהם] (ביאורים ח"א מו ע"ב), ובאופן אחר, אפשר לומר שכוונתו לה' אחרונה דשם ס"ג והיא מלכות שבה (ביאורים ח"א טו ע"ד), וכמבואר לעיל אח"ף ג' שכל הגילויים של אח"ף הינם בחי' של אור נפש (כללים ח"א יח ע"ב). ע"ב ס"ג ומ"ה לעולם כלולים בב"ן וב"ן כלול מכולם דוגמת נוק' דז"א שבכל עולם (כללים ח"ב כא ע"ג).

⁶² הוי"ה הנזכרת שהיא גימ' און חסירה ה' (שעה"ק).

⁶³ דהיינו כל רוחב הפנים (ביאורים ח"א מו ע"ג).

⁶⁴ כלומר שלא היו התחתונים יוצאים במדרגה בה רצה המאציל שיהיו לבסוף (ביאורים ח"א מו ע"ג), ועי' לעיל הערה 49.

⁶⁵ ומזה נמשך ענין אחר והוא כי הנה עיקר הוית הכלים הוא ע"י הכאת ובטישת שני אורות אלו שהם המקיף והפנימי יחד זה בזה ומבין שניהם נולד הוית הכלים, ולפי שכאן באו מרחוקים זה מזה כנזכר, ולא עוד אלא שאפילו בסיום התפשטותם בשבולת הזקן לא נתחברו יחד לגמרי כנזכר לעיל, ולכן נשארו אורות אלו בלתי כלים כלל (נוסף בשעה"ק).

⁶⁶ כל כלי נעשה על ידי שהאור העליון שואב את האורות הדקים יותר מתוך האורות העבים, ובכך נעשה האור העב לכלי. והנה ע"כ שלא נתחברו אורות הפנימי והמקיף של האון, ממילא לא נעשתה בהם מציאות של כלי, שכן העביות לא נפרדה מהאור ע"מ לצאת להיות לבחי' בפני עצמה (ביאורים ח"א מו ע"ד) (וזאת על אף שמבואר שהיו באון ל' כלים).

⁶⁷ שכן בעולם העקודים שולט שם ס"ג כדרך ששולט אור מ"ה באצילות, כי למטה מעקודים שם ס"ג נעלם ונקרא "שם סתום" [עי' תיקו"ז כח ע"ב וגר"א שם], אבל בעקודים הוא נקרא "השם המפורש". ועכ"ז אין גילוי לשם ס"ג אלא ע"י שם מ"ה, שהרי הוא הנשמה הפנימית של עולם

מאיר האוצר על אוצרות חיים

זה הא"ק וזהו עיקר האור, אמנם הארתו נ"כ הוא מתפשט אל צד האחור ומסבב בכל סביבות א"ק⁷⁰.

והנה כאן נתקרבו האורות אלו הפנימים במקיפים שלהם יותר מאורות האזנים, כי נקבי החוטם סמוכים הם, אבל עכ"ז נחלקו לב' ואין מתחברים ביחד, ועל כן גם באורות אלו לא היה בחי' כלים⁷¹. ומה שנתוספו באלו יותר מבאורות האזנים, הוא כי צורת אות ו' שבתוך אות ה' אשר באזן היתה כלולה עמה נתגלה עתה, ומה שהיתה אז בחי' ה' נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד"ו, להורות יציאת אות ו' לחוץ וגילוייה, והוא סוד ז"א שבכאן נתגלה. ואמנם לא נעשית ו' לבדה, אמנם⁷² היא נחלקת נ"כ לששה חלקים [שהיו כלולות באות ו'] והם ו' אלפין*. ומעם הדבר כי הה' פרצופים הנכללין באות ה' שהם אריך אנפין, אבא ואמא, וז"א ונוק', והם נקרא יחידה חיה נשמה רוח נפש, נמצא כי ז"א הוא בחי' רוח כנודע. והנה הכתוב אומר (בראשית ז כב) כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, להורות כי בחי' רוח נתגלה באפו שהוא החוטם, לכן בזה החוטם נתגלה בחי' ז"א ונתחלק לו"ק שבו, אבל אות ד' נשארת אות אחת מחוברת.

ואות ו' נחלק לו' אלפין, וכמו שנחלקה אות ו' שבנקב החוטם הימיני, כך נחלקה אות ו' שבנקב החוטם השמאלי, ובין כולם הם י"ב אלפין, ועם חוטם הם י"ג כמנין וא"ו. וכן ב' ווי"ן אלו עם החוטם עצמה שצורתה א' כנודע, כי ב' נקבי החוטם הם ב' יודין [עילאה ותתאה] והכותל המפסיק ביניהם הוא צורת ו' הרי צורתה א', ועם ב' ווי"ן הנ"ל הרי וא"ו. והוא להורות כי למעלה בבחי' ראש, ששם מקום מוחין, הוא שם ע"ב הוי"ה דיודין, וכאן הוא שם ס"ג⁷³, כי אין הפרש בין הוי"ה דע"ב להוי"ה דס"ג רק במילוי דאות ו' כנודע. ואלו הב' ווי"ן הם בחי' טעמים אמצעים שבאמצע התיבה והם פסק ומקף כנודע. כי הוראת הפסק, הוראת ו' של הה', שנפסק ונעשה ו' אלפין⁷⁴ כנ"ל ולכן נקרא פסק. וכאשר תחבר זה הפסק עם המקף הוא ד' אחד, והוא הוראה על אות ד' של אות ה'.

מאיר האוצר

העקודים [כעין מ"ה דאצילות שהוא הנשמה הפנימית, ואינו מתגלה כי אם ע"י ב"ן], לכן רק בחוטם הוא שמתגלה שם מ"ה ולא באזן עצמו (ביאורים ח"א נג ע"ב). ע"י עוד בענין בכללים ח"א נו ע"ג.

⁶⁸ כל עליון מתפשט ומתלבש בתחתון הן בפנימות והן בחיצוניות והיינו אר"פ ואור המקיף דכאן וכמו כן אור החוטם מאיר באור הפה (ביאורים ח"א נג ע"ב).

⁶⁹ כל אורות אח"ף הם יושר ע"י ע"ח עג"ד י'.

⁷⁰ ע"י לעיל הערה 56.

⁷¹ ואם תקשה שלעיל כתב שיש י' כלים באזן ובחוטם ובפה. בחי' כלים דאח"ף לא נעשתה אלא כאשר הגיעה הארת ההסתכלות למטה כנגד הפה, כלומר, בסוף אורות הפה והוא בטבור (ביאורים ח"א נד ע"א), והוא בחי' המלכות דמלכות דאח"ף הרי הוא מלכות דפה דאדם קדמון (ביאורים ח"ב מט ע"ג), והוא המקום בו מתחברים כל אורות אח"ף יחד (ביאורים ח"א מז ע"א). והנה אפילו בכלי א' זה יש בחינה של י' חלקים (ביאורים ח"ב נא ע"ג).

⁷² יותר מבאורות האזנים הוא כי צורת אות ו' שבתוך אות ה' אשר באזן היתה כלולה עמה נתגלה עתה ומה שהיתה אז בחי' ה' נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד"ו להורות יציאת אות ו' לחוץ וגילוייה והוא סוד ז"א שבכאן נתגלה ואמנם לא נעשית ו' לבדה אמנם" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הוא כי אורות האזניים נתחברו ב' אותיות ד"ו הכוללים כל י' אורות ההם ונעשו אות ה' א' וכאן נפרדו ונעשו ב' אותיות ד"ו כי אות הוא"ו שהיתה נעלמת תוך אות הה"א הנזכר אשר באורות האזן הנה נגלית עתה באורות החוטם ויצאה אות ו"ו לחוץ והוא סוד ז"א שנגלה ויצא ממעי אמו לחוץ כנודע בצירוף ד' אותיות הוי"ה ואמנם לא נגלה בבחי' אות א' הנקראת ו' רק".

⁷³ צ"ע, שכן לעולם הז"א הוא בחי' שם מ"ה. וי"ל דכוונתו למש"כ לעיל 67 ששם ס"ג מאיר בבחינת שם מ"ה בבחי' נשמה (ביאורים ח"א נג ע"ד).

⁷⁴ בחינתו וגילוי הוא הו' של שם הוי"ה ב"ה במילוי אלפין, להורות על כך שנתגלה בו שורש הו' קצוות בפרטיות. אמנם כאן כל ו' קצוות הם זה למטה מזה שכן הם בקו א' (ע"י ע"ח מטי ולא מטי פ"ב) על דרך שהוא בקו דא"ס [ע"י כללים ח"א עד ע"ב שקו א' הוא עליון במעלה מג' קוים], והמה ו' פרצופים שלמים ומיוחדים, כל א' באורו וגילוי על דרך הג' ראשונות, שכל א' מהם הוא

מאיר האוצר על אוצרות חיים

והנה ד' זו כבר אמרנו לעיל שאינה נפסקת, אבל יש הוראה אחרת אליה, והוא כאשר תקח הה' שבאזן ימין שמספרה עשר ספירות כנ"ל [בסוד ד"ו] והרי היא בחי' י' אחת, ותצרפנה ותחברנה עם הה' שבנקב ימיני של חוטם שצורתה ד"ו כנ"ל, הרי הכל הם צורת יו"ד, והוא ציור כזה א' י' למעלה ו' באמצעיתא ד' למטה. גם אם תקח י' שבנקב און שמאל ותחברנה עם ו"ד שבנקב חוטם שמאל, הרי אלף שנית שצורתה יו"ד, והרי ב' אלפין בציור יו"ד. ואם תצייר ציור א', והוא שתצרף י' של און שמאל עם ו' של חוטם שמאל וי' של [און] (חוטם) ימין הרי א' צורת יו"ד⁷⁵. גם אם תצרף י' של און ימין ו' של חוטם ימין י' של [און] (חוטם) שמאל הרי ד' אלפין עם הנ"ל [שנים בציור יו"ד ושנים בציור יו"ד], (ב ע"ב) ואלו הם מורים קצת גילוי על ד' של ה' שבחוטם שנגלית מעט, אבל לא נגלית לגמרי כמו הו' של הה"ה⁷⁶, אבל עיקר גמר גילוי הד' הוא למטה באור הפה כמ"ש בע"ה⁷⁷.

ודע כי עשר ספירות אלו של אורות האונים, כל זמן שהם נמשכין עד גבול החוטם אז [הוא יחידה] (הם אורות) בפ"ע, אבל כשנמשך מגבול החוטם ולמטה כמ"ש עד שבולת הזקן, אזי מתלבש אור האון בתוך אור החוטם ונעשה בחי' נשמה פנימית אליו, וכן אור החוטם כשנמשך מגבול הפה אז מתלבש באור הפה ונעשה החוטם בחי' נשמה ופנימיות אל אור הפה⁷⁸.

מאיר האוצר

פרצוף גמור בפני עצמו על אף שהם מיוחדים זה בזה. וזהו מש"כ שהוא "פסק", הרי הוא צורת קו ארוך מאונך (ביאורים ח"א נג ע"ד). ועי' לקמן הערה 78 שכל זה הוא רק מהפה ולמטה.

⁷⁵ עי' לקמן הערה 106.

⁷⁶ כאן בחוטם לא נגלית אות ד' בכל עשר ספירות הפרטיים שלו, אלא היו כלולים באות ד' עד שהוא הגיע לפה, ושם נתגלה הד' בכל עשר ספירות שבו, ולכן מבואר כאן כי האות ד' נשארת עדיין בבחינת אות אחת מחוברת (ביאורים ח"א נג ע"ד).

⁷⁷ "אבל לא נגלית לגמרי כמו הו' של הה' אבל עיקר גמר גילוי הד' הוא למטה באור הפה כמ"ש בע"ה" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ולא גלוי רב כאשר היה באות ו' של הה"א אבל באורות היוצאים מן הפה שם נסתים גלויים לגמרי כמ"ש"ל.

⁷⁸ כל א' מהאח"ף נחלקים ל"ס, וכל אחד מהם נחלקים לג' וכל ג' תופסים מקום לעצמם: אורות האון הנמשכים עד גבול החוטם המה כח"ב שלו, ומה שנמשך מהחוטם עד הפה המה חג"ת שלו, ומה שנמשך מהפה עד שבולת הזקן המה נה"ם שלו, והמלכות עצמה ממשיכה ויורדת ומתפשטת משבולת הזקן ולמטה עד החזה, ומלכות דמלכות דאורות האון מתפשטת מהחזה עד הטבור.

אורות החוטם נחלקים כך: כח"ב נמשכים עד הפה, חג"ת עד שבולת הזקן, נה"ם עד החזה, והמלכות ממשיכה עד הטבור, והמלכות דמלכות ממשיכה בעולם האצילות.

ו"ס דפה נחלקים כך: כח"ב נמשכים מהפה עד שבולת הזקן, חג"ת משבולת הזקן עד החזה, נה"ם מהחזה עד הטבור, והמלכות ממשיכה עד תחילת עולם אצילות ומתלבשת בג"ר דאצילות, ומלכות דמלכות ממשיכה בז"ן דאצילות. עולה אם כן, שאורות החוטם מתלבשים על אורות האון מהז"ת שלו ולמטה, וכן אורות הפה על אורות החוטם מהז"ת שלו ולמטה. ומש"כ כאן שאורות האון מתלבשים גם כן באורות הפה, כוונתו לנה"ם שלו.

גילוי אורות הפה מתחיל מתחת שבולת הזקן וממשיך למטה, שכן עד לשבולת הזקן הם מתבטלים באורות האון והחוטם. אמנם עיקר התגלות אורות הפה הוא רק מהחזה ולמטה, שכן שם מסתיימים לגמרי אף אורות החוטם ואורות הפה עומדים ומאירים שם בכל גילויים, וכמו כן אורות החוטם מתחילים רק למטה מהפה אשר שם הוא רק מקום הנה"ם דאור האזניים, שהם לבר מגופא (זהר בראשית כא ע"ב). לכן משם מתחיל הגילוי דאור החוטם ממש, הרי הם הז"ת שבה. ואלו הז"ת המה ו' האלפ"ן והאות ד' (שבי"ד) הנזכרים לעיל שמתגלים באורות החוטם. אמנם עיקר גילויים הוא רק מתחת לשיבולת הזקן, שכן שם מסתיים אור האזניים לגמרי (ביאורים ח"א נד ע"א).

התלבשות זו נחלקת לב': א) פנימיות (ע"ב וס"ג, כלומר מה שהוא בתוך גופו של א"ק ועי' הערה 50) אורות החוטם מתלבשת על פנימיות (ע"ב וס"ג) אורות האון. ב) חיצוניות (מ"ה וב"ן, כלומר מה שהוא מחוץ לגוף דאדם קדמון) אורות החוטם מתלבשת על חיצוניות (מ"ה וב"ן) אורות האון, וכן עד"ז מפה לחוטם (כללים ח"א נב ע"א).

מכאן מתבאר שכל האח"ף נתייחדו ונתכללו זה בזה להיות לקומה א' (דע"ה ח"א פה ע"ד). כלומר, על אף שכלל העקודים הם אורות אח"ף והם ג' מיני אורות נפרדים, עכ"ז כולם נכללים באורות הפה, והוא עיקר העקודים (כללים ח"א כג ע"ג).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

גם דע כי אותו האור היוצא מתוך א"ק הוה, הנה הוא כולו אור אחד שוה⁷⁹, רק כי על ידי התרחקותו וירידתו הוא מתעבה עיבוי אחר עיבוי. כיצד, האור הנמשך ויוצא דרך האזן הוא זך מאד, וכאשר נמשך האור הזה בפנימיות הא"ק עד הגיעו אל החוטם ויצא קצת דרך שם⁸⁰ הוא מתעבה וקונה איזה עביות וגסות. ואעפ"י שהוא אור א' שוה, עכ"ז מחמת הריחוק שנתרחק ונמשך יותר למטה מתעבה יותר בצאתו משם. ועד"ז בהתפשטותו יותר למטה (בצאתו) עד הפה ויוצא קצתו דרך שם, מתעבה יותר בצאתו משם בהתרחקותו מהמקור העליון, אבל לא לסיבת בחינת האור בעצמו כי כולו שוה כנ"ל, אך המשכיל יבין כי אור של מוחין נקרא ע"ב וזה נקרא ס"ג⁸¹ ודי בזה⁸².

שער העקודים פרק א

אח"כ באו המעמים התחתונים שמתחת האותיות, והם בחי' אורות היוצאים דרך הפה של א"ק משם ולחזן. והנה בכאן נתחברו האורות היבור גמור⁸³, כי הרי הם יוצאים דרך [צינור] (חלון) א' לבד. והמעם, כי כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטין למטה, כך יש יכולת להשיגם ולקבלם⁸⁴, לכן אין חשש אם נתחברו המקיפים עם הפנימים יחד⁸⁵.

מאיר האוצר

צ"ע, שהרי אורות האוזן נמשכים דרך צדדי הראש ואינם נוגעים באורות החוטם, וצ"ע.
⁷⁹ אורות האח"ף נמשכים ממקור א' הרי הם מהמוחא סתימאה דאדם קדמון (עי' הערה 82), ואין הפסק ביניהם כלל כמו שיש בין בינה וזו"ן דאצילות, וכל החילוק ביניהם הוא רק בבחי' ריחוק מקום לבד, ואין פרסה ביניהם ולכן מתייחסים לכולם כאורות הא"ק ונקראים א"ס. ועי' בהגה"א על ספד"צ טז ע"א ד"ה וכן (ביאורים ח"א נד ע"ב).

⁸⁰ כלומר שעיקר האורות דאח"ף נותרו בפנים לא"ק. האורות המתפשטים מבפנים לא"ק עומדים במקום האח"ף ולפנים (ושם נשאר עיקר אורם של האח"ף), והמה עומדים כנגד האורות המתפשטים מחוץ לא"ק. האורות הפנימיים האלה משלחים את הארתם דרך נקבי העור, ומהם יוצאים שערות הדיקנא, ועל ידי השערות האלה מתייחדות האורות הפנימיות עם האורות החיצוניות (ביאורים ח"א נד ע"ב), ועי' לעיל הערה 50.

⁸¹ "כי אור של מוחין נקרא ע"ב וזה נקרא ס"ג" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "אשר למעלה במקום המוחין יקרא הו"ה דע"ב ושמן האזן ולמטה יקרא ס"ג".

⁸² המוחא סתימאה עצמו, הרי הוא המוחין, הוא מכללות הע"ב, ואילו אורות האח"ף הם רק מהס"ג דמוחא סתימאה. ומשום שנתרחקו ממקורם ונתעבו קצת, נקראו בשם ס"ג הכללי (ביאורים ח"א נד ע"ב).

⁸³ ודלא כבאורות האוזן והחוטם, שלכל א' מהם יש ב' מקורות, ולעולם אין מתאחדים ב' האורות של כ"א להיות אור א'. והנה על אף שיש לאורות היוצאים דרך הפה ב' בחינות של אורות, והמה שורש לאה ורחל (עי' עניינם בע"ח אח"ף א'), ונמשכת מכל א' בחי' נפרדת בעולם האצילות באופן שבו מלאה נמשך אור מקיף, ומרחל - אור פנימי [כדרך כל תיקון שהאור המקיף נכנס לתוך הכלי - ביאורים ח"ב א ע"ג]. ענין מה שבפה מתחברים ב' האורות להיות א' הוא, שכן לפי התיקון האמיתי פרצופי לאה ורחל דאצילות אינן כי אם בחי' פרצוף א' בלבד. וכן יהיה לעתיד לבא, ולכן בעולם העקודים, שם לא היה קלקול כלל, הו' בחי' פרצופי לאה ורחל פרצוף א' לעולם. ועי' הקדו"ש שער ז' פרק ה' (ביאורים ח"ב א ע"א).

⁸⁴ עי' לעיל הערה 31.

⁸⁵ עי' פת"ש עקודים פתח ה' וז"ל, [הפה הוא מקום של הוצאת כל האורות לפועל, בחי' יסוד שבראש המקביל לבחי' יסוד דגוף שמיסוד דגוף ברור שהוא המוציא לפועל של כל הגוף], והטעם שכאן הגיע המדרגה שנתחברו אור מקיף ואור פנימי ביחד, כמש"ל (צמצום פתח ה') שעיקר הרצון הפנימי הוא בשביל הצמצום וההדרגה אשר ניתן שיעור למאורות דאצילות הפועלים ומנהיגים כל הנבראים, והוא המנהיגם לפי ערכם, ואור המקיף הוא משקיף עליו להביאו לידי תכלית שלמות רצון העליון, וכ"ז שלא הגיע למדרגה זאת, אין שייך לומר שהמקיף הוא סמוך לו, כי הלא כמה מדרגות הבטת הרצון הזה הוא רחוק מלהשקיף ממש על ענין המובט כיון שלא הגיע עדיין למדרגה זו, ויש כמה מדרגות שצריכים לירד בדרך צמצום מהעלם לגילוי, עד שיבואו לידי מדה ושיעור הזה, ולכן כאן שהגיע לידי מדה זו, נקרא שאור המקיף מתחבר עם אור הפנימי, אך כאן לא הגיע המדרגה להיות הכלים מתגלים בכל פרטותיהם רק בדרך כלל לבד, לכן לא נתגלה רק כלי א' שהוא

מאיר האוצר על אוצרות חיים

והנה כיון שכבר נתחברו האורות המקיפים ופנימים יחד, לכן מכאן התחיל להתהוות בחי' כלים⁸⁶, אלא שהם זכים בתכלית הזכות⁸⁷ כמ"ש⁸⁸, לפיכך עדיין לא נתגלה כאן רק בחי' כלי א' לבד⁸⁹, אבל האורות הם נחלקים לי, ואלו האורות נקראו עקודים⁹⁰.

ופי' הענין, כי הנה כתיב (בראשית לא י) וארא בחלום והנה העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים, וגם כתיב (בראשית לא יב) כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך, ובפי' זה רמוז כל בחי' אלו שאנו מדברים בכאן. כי לבן הוא סוד לובן העליון⁹¹, אשר הוא קודם כל האצילות הזה⁹², והוא היה עושה כל אלו הבחי' שהם עקודים נקודים ברודים⁹³, לצורך האצילות שיאציל אחריהם, אשר הוא נקרא בשם יעקב⁹⁴.

והתחיל בעקודים, כי הם האור היוצאים מפה דאדם קדמון, אשר בהם התחיל גילוי הויות הכלים, להיות י' אורות פנימים ומקיפים מקושרים ומחוברים יחד בתוך כלי א', אשר לסבה זו נקרא עקודים מלשון (בראשית כב ט) ויעקד את יצחק, ר"ל ויקשור

מאיר האוצר

כולל כל הכלים וכל הנבראים, וכו' ולכן נקרא כאן אורות הכלולים בפה בשם עקודים, ר"ל שכל הכלים קשורים שם בכלי אחד, ושם הם י' מקיפים וי' אורות פנימיים מכים ומבטשים זה בזה, ר"ל שכאן הגיע החיבור של רצון המקיף העליון עם רצון הפנימי שאחד מקבל מחיבורו, שרצון הפנימי מתפעל ע"י רצון המקיף כמו שהמעשה בא ע"י רצון התכלית, וכן המקיף מתפעל מן הפנימי שהתכלית בא ע"י רצון המעשה, ועי"ז נגמר הכלי שהוא הפעולה.

⁸⁶ כל כלי נעשה על ידי כך שהעביות של האור נפרדת מהאור על ידי בירור האור מהעביות שלו. דבר זה נעשה על ידי חיבור האורות המקיפים עם האורות הפנימיים, ובכך נגרמה הסתלקות האור [שכן החלק הזך שבפנימי מתחבר עם המקיף ועולה למעלה], וממילא לא נשאר כי אם הכלי [כלומר האור הפנימי היותר עב שהופך לבחי' כלי אחרי הסתלקות האורות הזכים ממנה] (ביאורים ח"ב א ע"ג).

⁸⁷ לכן אין בכחו להחזיק את האור שבו בקביעות אלא רק בתורת מטי ולא מטי (ביאורים ח"ב נב ע"ב). דהיינו שהאור לא הצטמצם צמצום אחר צמצום בכל אור ואור בפני עצמו, שכן יש כאן רק כלי א' לכולם (ביאורים ח"ב נו ע"ד).

⁸⁸ ע"ח עג"י ד, וכל שער מול"מ.

⁸⁹ עי' לעיל הערה 71.

⁹⁰ ודע כי אע"פ שאמרנו שלא נתגלית בחי' הכלים עד המקו' הזה, עם כ"ז לא נגלית לגמרי. כי האורות נתחדש ונתוסף בהם עתה שיצאו כל י' ספי' בבחי' אורות עשרה, וכל אור מהם נגלית בחינתו בפני עצמו, וניכר בהם היותם י' אורות שלמים, מה שאין כן באור החוטם שלא נגלו כל העשר אורות כל אחד לבדו, רק יצאו בבחי' שתי אותיות ד"ו, ומכ"ש באורות האזן שלא יצאו אלא בבחי' אות אחת הנקראת ה', כי בכל מקום ומקום ניתוסף גילוי באורות. ואמנ' בבחי' הכלי' היה באופן אחר, כי באזן ובחוטם לא נגלו כלל, וכאן בפה התחיל בחינתם להתגלות לסיבת קירוב אור המקיף עם הפנימי כנזכר לעיל, וא"כ די להם בהגלות בהם בחי' כלי אחד לא י' כלי' פרטיים. ונמצא כי האורות הם י' פרטי' והכלי אינו אלא אחד בלבד, ולכן נקראו אורות אלו בשםעולם העקודים לסיבת עקידתם והתקשרותם כל הי' אורות תוך כלי אחד בלבד (נוסף בשעה"ק).

⁹¹ לכאורה צ"ע, איך יתכן שמעלה כזו קדושה תהא מרומזת ברשע ק"ו לבן הארמי. והענין, שלכל המציאות כולם יש שורש למעלה למעלה. והנה כל רע בפועל יש לו שורש בב"ע ושם הרע הוא רע בעצם וכל עולם כפי מה שהוא, אמנם בשרשו שלמעלה מזה, דהיינו באצילות (וכ"ש למעלה מזה דהיינו בלובן העליון) ה"ה חלק הסוד שבתורה [כמש"כ בשעה"ק א ע"ב], כל הבחי' שבו המה קדושה ואלוקות וממילא אין שייך שם חילוקי טוב ורע שכן הכל טוב ואדרבא, לבן הארמי מרמז על החסדים הגבוהים ביותר. (ביאורים ח"ב ג ע"א).

⁹² דהיינו דאורות אוזן חוטם ופה דאדם קדמון (ביאורים ח"ב ג ע"ב).

⁹³ "ברודים" הוא החיבור של מ"ה וב"ן. ונקרא כן על שם הברד דהיינו הפיכת דבר נוזל למוצק, שכן יש שם צמצום הדינים, ועוד יש בכינוי זה משמעות של זכות ובהירות (ביאורים ח"ב ג ע"ב), ועי' בגר"א בלס"י יא ע"ג.

⁹⁴ יעקב זכה להיות מרכבה לאצילות והיא נקראת על שמו, על דרך שרחה היא מרכבה לשכינה הקדושה, ולאה מרכבה להארת מלכות דבינה. אמנם מש"כ שהאצילות נקרא ע"ש יעקב (דהיינו בחינת הקטנות דעיבור ז"א ה"ה נה"י) הוא רק בערך הא"ק, שכן הוא נה"י דאדם קדמון, ונה"י המה בחי' קטנות דעיבור. אמנם בערך האצילות עצמה, וכש"כ בערך העולמות שלמטה מהם נקרא עולם האצילות בשם ז"א דהיינו ישראל שהוא בחי' הגדלות של ז"א (ביאורים ח"ב ג ע"ד).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

וכמ"ש בע"ה⁹⁵. אבל האורות עליונים של אזנים וחוטם, לא נתבארו בפ' הזה, כיון שעדיין לא נתגלו בהם הויות הכלי⁹⁶, ואח"כ נבאר בע"ה נקודים וברודים.

והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים תוך הפה⁹⁷, לכן בצאתם יחד הוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה ומבטשים זה בזה⁹⁸, ומהכאת שלהם אתייליד הויות בחי' כלים. (ב ע"ג) לכן נקרא המקום הזה פה, כי פה גימ' ס"ג וכ"ב אתוון⁹⁹, והנה בחי' אותיות הם הכלים כנודע, לכן נרמזו בפה שם ס"ג ועוד כ"ב אותיות לרמזו על מ"ש, שנתחדש במקום הזה ענין גילוי הויות הכלים, שנתגלה בכאן ע"י הכ"ב אותיות¹⁰⁰.

והנה מן הפה הזה יצאו עשר ספירות פנימים וי' מקיפים¹⁰¹, ונמשכין מנגד הפנים עד נגד הטבור של זה הא"ק. וזה עיקר האור, אבל ג"כ מאיר דרך צדדים לכל סביבות זה האדם¹⁰² ע"ד הנ"ל באורות און חוטם. והנה באון וחוטם לא היה רק ב' בחי' של אור והם פנימי ומקיף, אבל כאן בפה נכפלו הבחינות, והיו ב' שהן ד', כי הנה הם בחי' אורות וכלים, והאורות נכפלו לב' בסוד פנימי (ב ע"ד) ומקיף, והכלים ג"כ פנימי וחיצון.

מאיר האוצר

⁹⁵ ומש' ואילך נגלית בחי' הכלים מדריגה אחר מדריגה עד שנגלו לגמרי בעולם האצילות הנקרא יעקב כנזכר. נמצא כי כל הויית עולמות אלו היו כדי להאציל עולם האצילות אשר למטה מהם, ויהיה בו בחינ' כלים בגלוי גמור (נוסף בשעה"ק).

⁹⁶ אור ללא כלי אין לנו בו תפיסה ואין לו שום שם ומילה ואי אפשר לדבר בו. וכל מה שהרב מדבר בהם הוא רק בדרך משל ודמיון לשכך האוזן, שכן עיקר השמות הם באצילות כי השמות המה בחי' הכלים הנאצלים (ביאורים ח"ב ד ע"א).

⁹⁷ כלומר לאה ורחל, שהם בחי' ז' ז"נ (עי' בבהגר"א על ספד"צ כד ע"א בהגה"ה). וענין התהוות הכלים על ידי זיווג, כי כל בחי' זיווג נמשכת על ידי סדר דאמ"ר וק"ב (עי' לקמן מ"ן ומ"ד ה ו), שזה בירר את העביות שבהם מהזכות שבהם על ידי הסתלקות הזכות למעלה. אמנם אורות האוזן והחוטם, בהסתלקותם למעלה נשארת העביות יחד עם האור ולכן לא נתהווה שם שום כלי (ביאורים ח"ב ד ע"ב).

⁹⁸ עי' בבהגר"א על ספד"צ יג ע"א, שכל בטישה היא זיווג נעלם. ונראה לבאר, שבזיווג כזה עליון משיגים בחוש רק הכאה ולא יותר, וכן בנשיקין משיגים רק נשיקה. ורק בזיווג בין ז' ז"נ משיגים את הזיווג שבין היסודות. ועי' לש"ו ביאורים ח"ב פב ע"ג שבטישה אינו זיווג ממש אלא רק כעין זיווג, אמנם עי' בבהגר"א תז"ח יח ע"ב ד"ה כד אתפשט, שזיווג נקרא "בטש" כי ענין הזיווג הוא לזווג ב' הפכים ז' ז"נ שהם חו"ג אש ומים כדי שיתמתקו.

הגם שבחי' בטישה לא שייך אלא בבחי' הפכיים היינו בחסדים וגבורות וכאן האור הוא כולו שוה כמש"כ לקמן פ"ב דע וכו' וכן כ' לעיל בשער ב' ענף ג' עכ"ז כתב הרמ"ז באוצ"ח ז ב' שסוד המקיף הוא בחי' דוכ' לגבי הפנימי וע"ש ובאמת בעיקר הויות הכלים מבואר לקמן פ"ה מהיכן שנתהוו וע"ש במה שטרח מהרח"ו בזה ועי' עוד בהגה"ת הרמ"ז באוצרות חיים ג ע"ב במה שכתב שם שאין הכוונה לומר שהקירוב המקיף לפנימי גורם מציאות הכלי דאדרבא אין הכלי נמצא וכו' ע"ש שדבריו שם נאותים מאד אבל ממ"ש כאן לא משמע כן ועי' עוד לעיל באח"ף פ"א ופ"ג מ"ש בענין עשיית הכלים (לש"ו).

עי' לקמן שער עתיק פרק ד' שכל כלי נעשה על ידי הכאה של אור המקיף ואור פנימי.

⁹⁹ עי' ע"ח נקודות א' במ"ב, שכל אורות האח"ף הם מהשם ס"ג דאדם קדמון לכן בכל א' מהם מצאנו גימ' ס"ג (ביאורים ח"ב ד ע"ב).

¹⁰⁰ עי' פת"ש עקודים ה', שבפה הוא מקום ההתקשרות של כל קשרי המאורות, וכל מה שהוכן לשם הוצאת העולמות והנבראים הרי הם כ"ב האותיות הכוללים את הכל יחד עם שם ס"ג. ועי' ס"י פ"א מ"א, שכל תחילת הויות הכל הוא דרך הכ"ב אותיות, וכן שם פ"ב מ"א.

¹⁰¹ פ"י, הפנימיים בתוך הכלי דעקודים, והמקיפים מחוץ לכלי דעקודים. וכן הם משתמשים בפנימיים ובמקיפים בעולם האצילות, שכן אורות הפה מתלבשים בתוך אורות האצילות, הן הפנימיים והן המקיפים (ביאורים ח"ב ד ע"ג).

¹⁰² אמנם האור שמסביב הוא רק הארתם (ביאורים ח"ב פה ע"ב). ועי' פת"ש עקודים פתח ה', ז"ל, עיקר המשכתם הוא נגד הפנים שהוא זיו הנמשך למטה לתוצאות הפעולות בגילוי פנים, והאחוריים הוא סיבה נמשכת ממילא ע"י הבחירה ועבודה, אבל עיקר הכוונה הוא אל גילוי פנים להיות המאורות הולכים ופועלים בהארה מרובה, ע"כ. ועי' לעיל הערה 85.

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ואלו ד' בחי, הם בחי' גילוי אותם ד' אלפין¹⁰³ הנ"ל (מנת"א ב') שהיו בחוטם, כי האור עבר ונמשך דרך פנימיות האדם הוזה ויצא דרך הפה. והנה הב' אלפין שציורם יו"י¹⁰⁴ הם אור פנימי ואור מקיף, והב' אלפין שציורם יו"ד הם ב' בחי' הכלי (פנימי וחיצון) [פנימיותו וחיצוניותו]¹⁰⁵. ואלו הד' בחי' הם עצמן בחי' ב' אזנים וב' נקבי החוטם שנתגלו כאן בפה, כי מן און ימין נמשך האור ויצא דרך הפה בסוד אור המקיף¹⁰⁶, ומן החוטם ימין נמשך ויצא דרך הפה אור פנימי, ומנקב חוטם שמאל נמשך ונעשה פנימיות הכלי, ומן אור און שמאל נמשך ונעשה חיצוניות הכלי.

ואלו הד' בחי' נכנסו בפה¹⁰⁷, כי הנה בפה יש בחי' ג' ע"א {הבל ובהי' דבור, והנה ההבל הוא בחי' אור והדבור הוא בחי' הכלי¹⁰⁸. והנה יש הבל ודבור העליון בלחי העליון סוד גיכ"ק שהוא בחכמה, והבל ודיבור תחתון בלחי תחתון סוד אהה"ע שהוא בבינה¹⁰⁹.

מאיר האוצר

¹⁰³ עי' פת"ש עקודים פתח ו, שדבר זה מרומז דווקא באות אל"ף, מכיוון שזוהי האות שהברתו נעלמת יותר מכולם, שכן לשם הגייתה רק פותחים את הפה להוציא קול פנימי מהגרון ותו לא, ואכן היא רמז לבחי' כתר (עי' בהגר"א בפי' ס"י ב ע"ב). וכן בעולם העקודים כל כליו לא באו עדיין לידי גילוי גמור בבחי' פרט גמור, וכל שנתגלה שם הוא שהם כלולים בכלי א' בהעלם היותר גדול. לכן הם מרומזים באות א', וכמו הכתר שהוא ראשית הכלים וכללות כולם.

¹⁰⁴ עי' שעה"כ פסח ו' שיר"י הוא דכר, ויר"ד הוא נוק' (ביאורים ח"ב ד ע"ד).
¹⁰⁵ עי' פת"ש עקודים פתח ו, שאל"ף בצורת יו"ד מרמז לכלים בגלל ג' הבחי' שבו ה"ה נקודה, קו ושטח (עי' ענינם בליקוטים שבסוף בהגר"א על ס"י כה ע"ד).

¹⁰⁶ אור המקיף הוא בחי' לאה כנ"ל הערה 97, והיא נעשית מהארת בינה. ולכן אמרו שהאור המקיף נמשך מהאון, אמנם אר"פ הרי הוא בחי' רחל, נמשכת הארתה מהחוטם, שכן בנין רחל הוא מז"א (ביאורים ח"ב ה ע"א). מדברי הרב כאן משמע שב' אלפין בצורת יו"י נמשכו מאון וחוטם ימין, וב' אלפין בצורת יו"ד נמשכו מאון וחוטם שמאל. ולעיל טנת"א ב' מבואר שב' אלפין דיר"י הם רק על ידי צירוף און וחוטם שמאל, והב' אלפין דיר"ד שייכים לימין. ביאור העניין, שכן אר"פ ואור המקיף בשרשם הם דבר א', ורק לאחר שירדו ממקורן ונתפשטו הם נהיים חלוקים זה מזה, וכן פנימיותו וחיצוניותו הכלי ששרשם הוא למעלה מאותו מקור של האורות, שהרי כל בחי' הכלי היא אך ורק העביות שנשארה לאחר הסתלקות האור. ועל"ז הם מתלבשים זה בזה, שכן שניהם באים ממקור א'. לכן שורש כולם הוא האות אל"ף, ועל ידי כולם יחד נוצר א' י' מהאון והר"ד נתגלו בחוטם כנ"ל טנת"א ב'. אמנם על ידי הגוף והכלי נחלקים אורות האון והחוטם לשתי בחינות נפרדות ונעשו לד' אלפין, שכן יש ב' אזנים שמתחברים עם ב' נחירי החוטם, כל א' בשני (ועל אף שהרב בטנת"א ב' אמר שכולם יוצאים מהד' שבחוטם, עומק הענין הוא כי גם באות ד' שבחוטם כלולה מציאות א' בצורת יו"ד, שכן העוקץ שבאחורי הד' מצד ימין הוא בחי' י', והד' עצמו עשוי מחבור של ב' וו"ן, וכללותו ד'. אם כן כלולה בחי' יו"ד באות ד'). וב' האלפין של יו"י שרשם ב"ו דהא' הכללי, והם באים מהאור דאון וחוטם מצד ימין דהיינו מצד החסד שבהם, ושורש ב' האלפין של יו"ד הוא ב"ו דהא' הכללי שהוא בא מהעביות והדין שבאון וחוטם. אמנם כאן, שענינו אורות הפה, יצאו ונתגלו וניתן מקום לכל א' בפני עצמו, שכן כל זמן שהם כלולים זה בזה, אין גילוי לאף א' מהם, שהרי בטנת"א ב' מבואר שנקב האון הוא בסוד ג' אלפין ה"ה ב' יו"י וא' יו"ד, אמנם כאן שנתגלו כל א' בפני עצמו, לכן האל"ף של יו"י המה בסוד ימין שכן זהו שרשם, ויו"ד הוא בסוד שמאל שכן זהו שרשם (ביאורים ח"ב ה ע"א).

¹⁰⁷ באמת ד' בחי' אלו לא נתחלקו ולא נעשו לד' כי אם באורות הפה, שכן רק שם נתגלה הכלי ונחלק האור לשתי בחינות דהיינו מקיף ופנימי, וכמו כן נחלק הכלי לשתי בחינות דהיינו פנימיות וחיצוניות, וקודם לכן היו כולם רק בחי' אחת והוא אות א' הכללי שצורתו א' דהיינו צירוף צורת האותיות י' ו' ד' (ביאורים ח"ב ה ע"ג).

¹⁰⁸ ההבל הוא "רוחא דלא שכיך לעלמין", וכן הוא "דרגא דבינה קלא פנימאה" (עי' תז"ח נ ע"ד וגר"א שם). והקול והדיבור שכאן המה בחי' לאה ורחל כנזכר לעיל אח"ף א', והן נמשכות ויוצאות מהגרון והלב. לכן כתב הרב כאן שההבל הוא בחי' אור והדיבור בחי' כלי, שכן ההבל, הרי הוא דרגא דבינה שהיא מהג' ראשונות, הוא בחי' אור, אך הדיבור, הרי הוא המלכות הוא בחינת הכלי, וכל האור והכלי כאן הם רק בבחי' זיווג נשיקין, הרי היא זיווג דרוחא ברוחא (עי' עניינם בזהר משפטים קכד ע"ב, ובבהגר"א על ספד"צ יג ע"ד ד"ה וענין רצוא, ופת"ש אר"א טז, וז"א ד') (ביאורים ח"א ה ע"ג).

¹⁰⁹ גיכ"ק בחיך ואחה"ע בגרון, והם כנגד חו"ב, שכן החיך הוא סיום דמוח חכמה, ואילו הגרון הוא סיום דמוח בינה (ביאורים ח"ב ה ע"ד). עי' ס"י (פ"ב מ"ג) עשרים ושתיים אותיות יסוד, חקקן

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ונמצא כי הבל עליון הוא אור המקיף והתחתון הוא פנימי, ודבור עליון כלי היצון ודבור תחתון כלי פנימי, והאורות שהם ההבלים הם בימין הפה, והדבורים שהם הכלים הם בשמאל הפה.

שער העקודים פרק ב

הנה אותן הדי' אלפין שציירנו לעיל בחוטם, הם נכנסין בפה, ונעשים שם די' הבלים¹¹⁰. והנה די' פעמים הבל גימ' קמ"ח, כי ע"י הל"ב שינים שבתוך הפה נטחנים אותן הדי' הבלים ונעשים קמח ונגמרת פעולתן. ואל יקשה בעיניך מ"ש לעיל, כי מן אור און שמאל הנכנס בפה נעשה ממנו היצוניות הכלי, ומן נקב חוטם שמאל נעשה פנימיות הכלי, ועם היות כי אור מקיף גדול ומעולה מאור פנימי, עם כל זה פנימיות הכלי גדול מחיצוניות הכלי כנראה בחוש העין, מה שאין כן בחינת האורות, כי אור הגדול שלא יוכל הכלי להגבילו ולקבלו [ולסובלו] מאיר מבחוץ בסוד אור מקיף, ואור המועט נשאר בפנים, משא"כ בכלים. וא"כ איך מבחי' און שהוא עליון יהיה היצוניות הכלי, ומן החוטם שהוא יותר תחתון יהיה פנימיות הכלי.

התשובה בזה, דע כי האור כולו הוא שוה בהשוואה א', וכאשר רצה לכנס ולהיות מוגבל תוך הכלי, אז האור ההוא שאינו יכול (לכנס) [לישאר] בכלי נשאר מבחוץ¹¹¹ בבחי' מקיף, ואור פנימי הוא מאיר מבפנים בכלי, [ועובר] [ומאיר] האור עד חצי עובי דופני הכלי מצד פנימיותו, ואור המקיף הוא מאיר מבחוץ לכלי ועובר עד חצי עובי דופני הכלי מצד היצוניותו. וע"י ב' אורות אלו, מאיר הכלי ומזדכך. והנה אנו צריכין שחצי הכלי שמבחוץ יאיר מחמת אור המקיף, והנה אור המקיף גדול מאד, ולא היה עובר הארתו להיות נבלע ומאיר תוך הדופן של הכלי, כי יש הרחק והפרש והבדל גדול ביניהם, ולכן הוצרך שפנימיות הכלי הגרוע, ישתווה עם אור פנימי הגרוע, ויאיר בו, וכן היצוניות הכלי המעולה יאיר בו אור המקיף המעולה, דאל"כ היה נשאר היצוניות הכלי בלי הארה.

גם יש סיבה אחרת, והיא קרובה אל סיבה הראשונה ממש, והוא כי הנה אור המקיף, חשקו ורצונו הוא להתחבר עם אור פנימי, ולכן אם חצי הדופן של הכלי מצדו החיצון לא היה זך יותר, לא היה עובר בו אור המקיף, והיה אור פנימי חסר מלקבל בו אור המקיף. אמנם בהיות חצי הכלי של הדופן החיצון זך, אז יש יכולת באור המקיף לעבור עד חצי עובי הפנימי של הדופן, ואז מאירנים] זה בזה. אע"פ שחצי הפנימי של הדופן לא יהיה זך אין בזה חשש, כי האור פנימי עובר ומאיר בו עד חצי עובי הפנימי, אע"פ שאינו זך יותר.

וא"ת כי עדיין יש להקשות ולומר, שהרי בחוש הראיה [ג' ע"ב] אנו רואין שפנימיות הכלי זך יותר מחיצוניותו. התשובה בזה הוא כך, כי אע"פ שאור פנימי קמץ מאור המקיף, עכ"ז להיותו מוגבל תוך הכלי, לכן הכלי מקבל הארה שלמה ממנו. אבל אור המקיף, אע"פ שהוא אור גדול, עכ"ז כיון שאינו דבוק ומצומצם [תוך פנימיות] (עם) הכלי, אינו מאיר כ"כ בחיצוניות הכלי כמו שמאיר הפנימי בפנימיות הכלי, ובוזה יבא הכל על נכון.

ס מאיר האוצר ס

בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשינים, בומ"ף בשפתים.

¹¹⁰ בפה עצמו לא נעשה שום כלי כלל, שכן אף הדיבור עצמו אינו כי אם בחי' הבל, והוא רוחני. וזה המתבאר כאן, שלא נעשו כלים אלא בהגיע אורות הפה למקום הטבור (ביאורים ח"ב ה ע"ד).

¹¹¹ אינו נכנס ממנו אלא השיעור שיכול הכלי לסבלו והנותר ישאר בחוץ (שעה"ק).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

¹¹² והנה נתבאר נ' בחי' הטעמים, אמנם גם ג' בחי' הנקודות ותנין ואותיות כלולים בהם, אלא שאינם נגלים כלל כאן עד למטה באורות עינים¹¹³ כמ"ש במקומו בע"ה. ונבאר יציאת אורות אלו הנקרא עקודים. דע כי בעת שיצאו, לא יצאו שלימים¹¹⁴ וכמ"ש בע"ה. וטעם הדבר הוא¹¹⁵, כי כוונת המאציל היה לעשות עתה התחלת [גלוי בחי'] היות הכלים, להלביש האור¹¹⁶ לצורך המקבלים שיוכלו לקבל, ולכן בהיות שיצאו בלתי שלימים ונמורים, חזרו לעלות לשורשן להתתקן ולהשתלם¹¹⁷, ועי"כ נעשה כלי כמו שיתבאר¹¹⁸.

והענין הוא, כי בודאי שבחי' הכלים היה בכח אף כי לא היה בפועל בתוך האור, כי היה בבחי' האור היותר עב וגס, רק שהיה בו מחובר בעצם היטב, ולכן לא נגלה בחינתו כי כאשר יצא האור דרך הפה¹¹⁹ ולחון, יצא הכל מעורב יחד¹²⁰. וכשחזרו לעלות

מאיר האוצר

¹¹² ע"ח עקודים ג'.

¹¹³ לשון זו נותנת מקום לטעות ולהבין כאילו שנקודות אלו שיצאו מהם עולם הנקודות היינו אורות העינים. ועי' ע"ח שער אח"ף פרק א' דאליבא דאמת אורות העיניים הם גבוהים מאורות אח"ף, ואילו הנקודות דכאן אינם הארה כדרך אורות אח"ף, אלא הינם בבחינת פליטת זרע בעלמא שיצאו דרך העיניים כמו שיתבאר בשער הנקודות.

¹¹⁴ כלומר יצאו רק בסוד נפש, וזה רק בגילוי המוחא סתימאה הרי הוא בסוד נפש (כללים ח"ב כט ע"ד).

¹¹⁵ האמת לאמיתה היא, שכך הוא הסדר לעולם בכל האורות הנאצלים, שתחילת יציאתם היא רק על ידי המיעוט היותר אפשרי, והולך וגדל לאט לאט, וכן הוא בכל המציאות המתחדשים בעולם הזה. וטעם הדבר, כדי שמציאותו תתקשר עם המציאות הכללית של העולם בו נברא ונהיה חלק מהעולם הזה גופא. אמנם אם היה מגיע בשלימותו, לא היה לו כ"כ שייכות עם העולם. ועומק הטעם הוא, שכן רצה המאציל שכל המציאות כולם יתאחדו זה עם זה וכולם באדם והאדם עם כולם. וכל זה נעשה על ידי כך שהאדם מתנהג ומתקדש בקדושה של מעלה. ויש עוד טעם לסדר הנ"ל, והוא כדי שהחומר יקלוט את האור, ואעפ"כ ישאר במדריגת העולם שתחתיו (ביאורים ח"ב יב ע"ג).

¹¹⁶ מוחק מכאן עד סוף הפיסקא נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "האורות בתוכם לכשיוכלו המקבלים לקבלם ולכן אם היו יוצאים האורות בשלימותם לא היה יכולת בכלים להתהוות ולכן יצאו בלתי שלמים ואז הוצרכו לחזור ולעלות אל שרשם לגמור תקונם ובעת חזרתם נעשת ונגלית בחינת הכלים כמו שיתבאר למטה בע"ה ונחזור לענין הראשון איך יצאו בלתי שלמים דע כי ה' בחינות יש בענין האורות והם יחידה חיה ונר"נ".

¹¹⁷ צ"ע, שכן תשוקת אור תחתון הוא לעלות ולדבק למעלה לקבל תוספת אור וברכה מא"ס. אם כן, אינו מובן מ"ט אמר הרב שטעם הדבר הוא מכיוון שהיו בלתי שלימים, הרי בכל אופן היה האור עולה. ועוד קשה, הרי תכלית יציאתם כאן בלתי שלמים הוא כדי שיצא מזה בחי' כלי, וא"כ שוב יוצא שאין העלייה מחמת חסרון שלמות האור. והעניין, שיש ב' טעמים לירידת האורות למטה וליציאתם בלתי שלימים: א) מחמת העביות, שכן על ידי כך נתגלתה העביות שבהם, ב) מחמת האורות עצמן, שכן על ידי כך נצטמצמו האורות ונעשו שורש לעקודים. והנה כמו כן יש ב' טעמים לעלייתן למעלה: א) מחמת העביות, שכן על ידי כך נוסף בעביות עיבוי על עיבוי ונעשו לבחי' כלי, ב) מחמת האורות, שכן מקומם האמיתי והעיקרי של האורות הוא רק למעלה. והנה זולת כל הטעמים הנ"ל, האורות עולים למעלה ע"מ לקבל שם תוספת. אמנם כאן היתה עלייתם בהכרח, לשם עיקר בנין העקודים גופא. ומש"כ שהמה עלו לשרשן ליתקן ולהשתלם, מרמז לטעם שני, לתועלת האורות עצמם, שכן מאחר והאורות הללו נעשו שורש לעקודים, המה עולים למעלה כדי לקבל שם את שלימותם והוא נשאר שם לעולם במקום עליון להיות שורש לעקודים (ביאורים ח"ב יד ע"א).

¹¹⁸ שהוא נעשה כלי על ידי כך שיצאו האורות בלתי שלימים, והאורות עצמם היו ממועטים שכן יצאו רק בבחי' נפש, והאור הממועט נצטמצם עוד יותר על ידי ירידתו למטה (ביאורים ח"ב יד ע"ב).

¹¹⁹ עי' פת"ש עקודים י שהפה הוא הממוצע בין המוחין למעשה.

¹²⁰ בפשטות כוונתו לכך שכל אור כלול מחו"ג, והעביות, הרי היא הגבורות שבו, אינה ניכרת כל זמן שהיא מעורבת עם הזכות, והעביות הרי היא שורש לבחי' הכלי. אמנם עומק הדברים הוא, כי כל אור שנתגלה הוא על ידי בחי' זיווג האורות העליונים, וכל זיווג הוא עי"י בחינת אמ"ר וק"ב, כאשר אמ"ר הוא בחי' אור וק"ב הוא בחי' כלי. אמנם אין האור העליון נבחן בערך התחתון, שכן כל עליון לגבי התחתון הוא בגדר א"ס (מבר"ש יג ע"ד). וכן הדבר כאן, שא"ק ביחס לעקודים הוא

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ולהשתלם כנ"ל, אז ודאי ע"י יציאת האור חוץ לפה הנה אותו אור בחי' הכלים שהוא יותר עב קנה עתה עביות יותר, ועי"כ לא יוכל לחזור גם הוא למקורו כבראשונה, ונתפשט האור הזך ממנו ועלה למקורו¹²¹ כנ"ל, ואז נתוסף באור עב כנ"ל עביות יותר על עוביו, ואז נגמר ונשאר בחי' כלי¹²².

ואם תאמר כאשר יחזור האור הזך לירד ולהתפשט בכלי, יחזור ויזדכך הכלי כבראשונה ויתבטל מלהיות בחי' כלי. התשובה בזה הוא כמ"ש במ"א, כי לא חזרו כל הי"ם שנתעלו למקורם לחזור ולירד כולם, אמנם המ' תחתונים לברם ירדו¹²³, והעליונה שהוא הכתר נשארה תמיד עם המאציל, ובוה נמצא שאור החכמה הוא שחזר להתלבש בכלי הכתר וכן כל שאר הספירות¹²⁴, ויכולין הכלים לקבל האור הממועט ממנו עתה ממה שהיה להם בתחלה.

והנה דע כי כולם יצאו בבחי' נפש לברד¹²⁵. וז"ס פ' (עמוס ו' 126) נשבע ה' בנפשו¹²⁷, (כי האצילות הנקרא נקודים) [בחי' עולם הנקודים שמהם נעשה עולם האצילות] כמ"ש והוא הנקרא הוי"ה, נשבע במי שגדול ממנו¹²⁸ והוא עולם העקודים, אשר יצאו

ס מאיר האוצר ס

בגדר א"ס, ולכן היו הכלים רק בכח ולא בפועל, שיצאו כאור וכלי יחד, ואז האור עלה למעלה (ביאורים ח"ב יד ע"ב).

¹²¹ בתורת מ"ן עלה האור הזך עד מקורו ה"ה מוחא סתימאה דאדם קדמון, ונזדווג ע"ז המוחא סתימאה עם הקד"א (כללים ח"א סב ע"ב).

¹²² כל זה שייך רק מכיוון שהעביות דהאור היתה לבחינה נפרדת בפני עצמה מהחלק הזך שבאור, שכן הם באים ממצייאות הגבורות שבאור (ביאורים ח"ב יד ע"ג).

¹²³ פי' דברי הרב כאן שההתפשטות הראשונה היא של אותם הספירות של ההתפשטות השניה, אלא שחסרה מהם בחי' הכתר, אינם כפשוטם, שכן כל התפשטות היא קומה שלימה בפ"ע של עשר ספירות, וממילא צ"ל ש"ס דההתפשטות הראשונה נשארו למעלה (ביאורים ח"ב ב ע"ב), ונחשבת ככתר לגבי ההתפשטות השניה. והנה עי' ע"ח מטי ולא מטי פרק א' שב' ההתפשטויות וההסתלקויות המה כנגד ד' אותיות דשם הוי"ה ב"ה, כאשר ב' ההתפשטויות המה ו', ושתי ההסתלקויות המה ב' ההה"ן. והרי האות ו' הינה שורש לאות ו', והוא כדברינו שההתפשטות הראשונה היא עומדת ככתר ביחס להתפשטות השניה הנולדת ממנה (ביאורים ח"ב ב ע"ג, כללים ח"א ס ע"ב). ההתפשטות השניה יצאה מט"ס תחתונות של שרשו ומתלבשת עליה ודלא כהבחינות שבעולם האצילות שכל אחת מהן יוצאת תמיד מז"ת של שרשה (כללים שם וח"ב כו ע"ד).

¹²⁴ רק בהתפשטות השניה נעשות הספירות להיות ו' אורות נפרדות, משא"כ בהתפשטות הראשונה. אמנם גם שם נקרא הדבר שיש לו ו' בחי', על שם ו' החלקים שבו (ביאורים ח"ב נב ע"ב).

¹²⁵ כלומר מהמלכות דהי' ספירות שבפה, שהם מהמלכות דהי"ס דראש (ביאורים ח"ב טז ע"א), ובאופן יותר עמוק, כל ספירות דעקודים הם מהב"ן דס"ג דמוחא סתימאה (דע"ה ח"א כו ע"ב).

¹²⁶ לשון הפסוק בעמוס הוא "נשבע א-דני י-הוה בנפשו", ואילו בירמיה (נא יד) "נשבע הוי"ה צב-אות בנפשו". וצ"ע, שכן שם הוי"ה צבקות הוא שם המבטא את מידת נצח, ואילו השם אדני"ה הוי"ה הוא שם להתגלות האימא בז"א, וצ"ע גדול.

¹²⁷ גילוי שם הוי"ה ב"ה הוא באצילות, שכן שם נתגלה המאציל ליקרא בשם, לכן דווקא שם יש שבועה, שכן עיקר האצילות הוא הז"ת שבהם, הרי הוא בחי' הכלים והגוף לעולמות דאור א"ס, ומשם נמשכת ויוצאת כל הנהגת העולמות ב"ע בכלל ובפרט. וכל שיצאו מז"ת נקראו שבועה, שכן כל ז' המידות הסכימו בזה (ושבועה מלשון שבע). אמנם לא נעשה בהם דבר אלא מאור א"ס השורה בתוכם. וכאשר מתגלה אור הא"ס בהם לפי הרצון וההסכם דכל הז', אזי הוא נקרא ונאמר "נשבע ה' בנפשו", ר"ל בעצמותו, דהיינו עצמות האור א"ס השורה בו, והנפש היא אור דעקודים השורה באצילות שהוא פנימיות האצילות והוא א"ס לגבי אצילות (ביאורים ח"ב טז ע"א).

¹²⁸ כל האצילות תלוי רק בו, וכל תשוקת ודבקות האצילות היא רק בו, ובו הוא שנשבע לקיים כל דבר על דרך הכתוב "ובשמו תשבע" (דברים ו' יג), שכן בזה מגלה את דעתו הרי הוא האמת היותר עיקרי שאין למעלה הימנו (ביאורים ח"ב טז ע"א).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

בבחי' נפש לבד. ובוה תעמיק ותראה כמה עמקו מחשבותיו יתברך כי אפי' עולם עליון של העקודים אינו רק בבחי' נפש לבד¹²⁹.

והנה כל הי"ם יצאו¹³⁰, אבל לא יצאו יחד כולם, רק תחלה יצאה בחי' מלכות מעולם העקודים¹³¹ (ג ע"ג) היפך מעולם הנקודים¹³², וכמ"ש במקומו¹³³ בע"ה. ומלכות זו יצאה בבחי' נפש לבד, כי אין לך ספי' שאין לה בחי' נר"ן כנודע¹³⁴, ואמנם לא יצאו עתה רק בבחי' נפש לבד*¹³⁵.

* ונלענ"ד חיים לקשר ענין זה עם דרוש אחר שכתבנו לקמן [עי' ע"ח אח"ף א, ב, ג, וטנת"א ב'] איך אור האזן הוא נשמה ואור החוטם רוח ואור הפה נפש ולכן אפשר שיצאו מבחינת נפש לבד ואני חושב בודאי ששמעתי מפי מורי ז"ל כי אלו הי' אורות דעקודים כשיצאו היו כלולים מכל הי' בחינותיהם שהם יחידה חיה נר"ן כנזכר אבל הענין הוא שלא נגלה בהם רק בחי' נפש בלבד כדוגמת מה שנתבאר אצלנו בענין נפש האדם התחתון

מאיר האוצר

¹²⁹ ממילא פשוט שלא יתכן להשיג ולדמות מאומה באורות שלמעלה מהעקודים, שכן אפילו עולם העקודים עצמו, שהוא גבוה ונעלם, הוא רק הבחי' האחרונה והקטנה מהשתלשלות האור (ביאורים ח"ב טז ע"ב).

¹³⁰ דהיינו התפשטותה הראשונה שהיא עולם שלם בפני עצמו ולכן יש לה עשר ספירות (ביאורים ח"ב טז ע"ב).

¹³¹ תכלית כל זה הוא כדי שיצטמצם [דהיינו ע"מ שתהיה הויית כלים אפשרית] (ביאורים ח"ב כח ע"ב) שכן תכלית הבריאה הוא עבור התחתונים. והנה כאן הוא שורש גילוי המלכות, ולכן הכל הוא בבחי' אור חוזר וממילא כל התיקון נעשה בסדר הפוך מלמטה למעלה (פת"ש עקודים ט').

¹³² כי העקודים יצאו ממטה למעלה מלכות ואח"כ יסוד וכו', והנקודים יצאו ממעלה למטה כתר ואח"כ חכמה וכו' (נוסף בשעה"ק). דברי הרב כאן קשים להולמן, שכן כאן הוא בא להשוות את ההתפשטות השניה של הנקודים להתפשטות הראשונה של העקודים, ומה מקום יש להשוות ביניהם, הרי אם היה משווה בין ההתפשטויות המקבילות לא היה מוצא חילוק ביניהם כלל, בשניהם בהתפשטות הראשונה הסדר הוא ממלכות עד כתר בבחינת אור חוזר ובשניהם ההתפשטות השניה הסדר הוא מכתר עד מלכות בבחינת אור ישר. והנראה ליישב הוא (עי' כללים כלל טו ענף ט') שדברי הרב כאן הם רק על פי אורם וגילויים. פי', יש חילוק גדול בין יחסי התפשטויות של שני העולמות: בעולם העקודים ההתפשטות הראשונה משותפת עם ההתפשטות השניה תמיד בהארתו וגילוי, שכן ההתפשטות השניה לעולם עולה אצל התפשטות הראשונה במטי ולא מטי וממילא מצד עצם קיומו התמידי נחשב תחילתו בהתפשטות הראשונה [והוא כתר כנ"ל הערה 123], משא"כ הנקודים והאצילות, שהתפשטותו הראשונה נעלמת מקיומו התמידי ולאחר שהוא עולה הוא נעלם לגמרי (שכן התפשטות הראשונה דאצילות היא מה שיצא אורות א"ק מטיבורו ולמטה (נקודות פ"א) והיינו המ"ה וב"ן הפרטיים דע"ב וס"ג דאדם קדמון ולא המ"ה וב"ן עצמו שהוא עצם העולם דאצילות) ואין לו שום שייכות להתפשטותו השניה דהוא עצם מציאותו. ועתה יתבאר, שמה שמשווה רבינו את מציאות ההתפשטות הראשונה דעקודים למה שקורה בהתפשטות השניה דנקודים הוא בדווקא שכן מדבר בשניהם בשורש מציאותם התמידי, ובעקודים הוא מורש בהתפשטות הראשונה שכן שם הוא הכתר, ואילו בנקודים הוא באמת רק בהתפשטות השניה שכן אין שיתוף ושורש לה בהתפשטותה הראשונה כי אם רשימו בלבד (ביאורים ח"ב טז ע"ב). סופו של דבר, האמת לאמיתה היא שאין חילוק בין עולמות העקודים והאצילות לעניין אופן התפשטותם מהיכן הוא תחילתם, לשניהם ישנם ב' התפשטויות באותו האופן, אלא שבעולם האצילות מדבר הרב על ההתפשטות הראשונה שלו ואילו באצילות מדבר בעיקר מההתפשטות השניה שלו (ביאורים ח"ב לח ע"א).

¹³³ נקודות ד' (ביאורים ח"ב טז ע"ב).

¹³⁴ עי' שעה"ק יב ע"ד דרוש העקודים (לש"ו).

¹³⁵ אע"ג שלקמן מבאר שהם נשלמו לנרנח"י (אצל הנפש ורוח), אמנם מאחר שתחילה יצא בבחי' נפש בלבד הרי שנתעבו ויצאו על ידי זה למדריגה בפני עצמה דהיינו מדריגת העקודים, שהוא למטה ממדריגת הא"ק העיקרי, עד שכל הנרנח"י המקבלים מצטמצמים אף הם להאיר ולהתגלות באורם רק כפי כח הנפש שבתחילה. וכן אחר שנסתלקו למעלה ונשארה העביות שבהם למטה, עכ"ז כל אור שצטמצם פעם אחת ויצא להיות למדריגה בפני עצמה, לא נתבטלה מדרגתו לגמרי אפילו לאחר שנתעלה בכל העילויים האפשריים. וכל מה שנשלם בהם עצמם, וכן מה שנוספו בהם אור וברכה מלמעלה, ועולים עילוי אחר עילוי, הכל הוא רק כפי כח המדריגה הזו שבבחי' הנפש. ולכן אמר לעיל על מאמה"כ "נשבע ה' בנפשו" שעולם העקודים הוא בבחי' נפש (ביאורים ח"ב טז ע"ד).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

בעולם הזה שבצאתו לאויר העולם מבטן אמו יוצא כלול מכל ה' בחי' הנזכרים אבל בראשונה מתגלה הנפש לבדה ואח"כ מתגלית השאר מדריגה אחר מדריגה בהמשך ימי שני חייו כנודע, ע"כ.

והנה תחלה יצאה מלכות בבחי' נפש, ואח"כ כאשר יצאה בחי' היסוד לא נתגלה ביסוד רק בחי' נפש לבד לעצמו, אבל נתוסף הארה במלכות שנתגלה בה בחי' רוח. ומעם הדבר הוא, לפי שסוד הרוח בא מו"ק כנודע, ולכן בבא היסוד התחיל להתגלות במל' בחי' הרוח, ואינו נשלם לגמרי עד שיצאו כל הו"ק שהוא מיסוד עד החסד, ואז נגמר בחי' הרוח כולו של מלכות. ובבא כל א' מהם, היה מתגלה במלכות קצה א' מבחי' רוח. וכבר נודע כי היסוד אינו מכלל הו"ק, כי אינם רק ה' חסדים, מחסד עד הוד, אך היסוד אינו לוקח חסד פרטי לעצמו רק שנכללין כל הדי' קצוות בו¹³⁶, נמצא (שכל) כי בחי' כללות של הרוח זה הוא שנתגלה במל' כאשר בא יסוד, אבל בצאת ההוד או הנצח וכיוצא משאר ספי', אז היה מתגלה בחי' הקצוות ממש של הרוח במלכות.

והנה כל זה הוא מה שנוגע אל בחי' המל', אמנם מה שנוגע אל הו"ק דו"א הוא באופן זה, כי בצאת היסוד אז מתגלה בחי' כללות ה' קצוות דו"א בבחי' נפש לבד, אך בבא ההוד אז מתגלה קצה א' דנפש דו"א, וכן עד שנשלמו כל הו"ק. עוד יש הפרש א' בין היסוד לה' קצוות אחרים, והוא כאשר בא ההוד נתן כח כללותו מחדש ביסוד בחי' נפש לבד, וכן כולם עד שיצא החסד, וגם הוא נתן בצאתו כח כללותו ביסוד¹³⁷. משא"כ בשאר ה"ק, כי בבא אחד, לא היה מוסיף שום תוס' בחבירו כלל ועיקר כי כולם שווים, רק כאשר נשלמו כל הששה, אז נמצא שנגמר כל הז"א בבחי' נפש.

ואח"כ יצאה הבינה בבחי' נפש לבד לעצמה, ובחי' רוח לז"א, ובחי' נשמה למלכות.

ואח"כ יצאה החכמה בבחי' נפש לעצמה, ובחי' רוח לבינה, ובחי' נשמה לז"א, ובחי' חיה למלכות.

אח"כ יצאה הכתר בחי' נפש לעצמה, ובחי' רוח לאבא, ובחי' נשמה לאמא, ובחי' חיה לז"א, ובחי' יחידה למלכות¹³⁸. והרי כי בבוא כתר שהוא אחרונה מכולם, לא יצאה כי אם בבחי' נפש לבד, וז"ם הפסוק (עמוס ו ח) נשבע ה' בנפשו ע"ד הנ"ל¹³⁹, ואפי' בחי' זו של נפש הכתר לא נשארה בעולם עקודים כנ"ל, כי חזרה להתעלם ונשארה דבוקה במקומה במאצילה.

שער העקודים פרק ג'

מאיר האוצר

ע"י לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**¹³⁶

¹³⁷ כי הוא נעשה מכללות כלם, וצריך הוא להם וכלם נותנים בו תוספת אחד לבד (נוסף בשעה"ק).

¹³⁸ אם כן במלכות דעקודים יותר מתגלה בחי' הגבול והמדה הקרובה יותר למקום שהגיע לידי כך. ממילא יש בה את כל ה' הבחי' נרנח"י, אמנם בחי' הרוח שבעקודים, להיותה במעלה גבוהה יותר ורחוקה ממדריגת הגבול בבחי' העליונה שבה, הרי הוא הכתר, לא יכול היה להיות גלוי בבחי' כלי, ולא נשלמו כי אם ד' חלקים בלבד (פת"ש עקודים יא).

¹³⁹ כלומר שכאן "ה" הוא שם המכוון על עולם העקודים ולא על עולם האצילות כנ"ל, והוא ית' "נשבע" בכתר הנשאר למעלה, הרי הוא "נפשו" של העקודים. אם כן אפשר כמו כן לומר שהפסוק "נשבע ה' בנפשו" קאי על כלל אור ההתפשטות השניה (ביאורים ח"ב יז ע"ד). וזה פירוש שני בפסוק נשבע ה' בנפשו ע"ד שביארנו לעיל כי עולם העקודים נקרא נפשו לפי שהכתר שבהם לא יצא רק בבחי' נפש בלבד (שעה"ק).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ואמנם בבוא כתר, נמצא המל' שלימה מכל ה' אורות פנימים, שהם נרנח"י. ועתה היו חסרים עדיין כל הספ"י כנ"ל שיצאו חסרים (בלי תשלומין) [כל א' כפי מדריגתם], והיה זה ממש {ג ע"ד} בכוונה נמורה¹⁴⁰ כנ"ל, ולכן הוצרכו לחזור ולעלות אל המאציל לקבל ממנו תשלומיהן¹⁴¹ [ועיי"כ יעשה ויתהווה בחי' כלים].

ואמנם עתה בחזרה היה הכתר חוזר בתחלת כולם¹⁴², נמצא שיצא אחרון ונכנס ראשון. והמלכות היה להיפך, כי יצאה ראשונה ונכנסה אחרונה. וז"ס הפסוק (ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון¹⁴³, וביאור זה הפסוק יצדק בין בספ"י הכתר בין בספירת המלכות אלא שזה היפך זה, והוא כמו שנודע כי אנ"י הוא כינוי אל המלכות¹⁴⁴, ובהפוכו אי"ן כנוי אל הכתר¹⁴⁵. והנה בהתעלם הכתר במקורו, עלתה החכמה במקום הכתר ובינה במקום חכמה, וכן על דרך זה כולם עד שנמצא המלכות במקום היסוד¹⁴⁶. ועיי' עליה זו במקום היסוד ניתוסף בה האור¹⁴⁷, והיה לה בחי' מקיף א', אשר כנגד בחי' חיה. גם ז"א עלה במדרגה א', וניתוסף בו בחי' יחידה מן אורות פנימים, ועתה נשלם לו ה' אורות פנימים, ובינה ניתוסף בה בחי' חיה הפנימי, וחכמה ניתוסף בה בחי' נשמה¹⁴⁸.

מאיר האוצר

¹⁴⁰ ד"ז שיצאו בבחי' הנפש הכללי בלבד, וכל מה שנתקנו מהרוח הכללי הוא רק בהארתו, וכוונתו היתה לגלות את העביות לצורך הכלי דעקודים. ובאמת כל הסדר של החסרונות האלה נמצאים בהתפשטות הראשונה של כל עולם ועולם (ביאורים ח"ב כ ע"ב).

¹⁴¹ עניין זה שתחילה יצאו בחסרונות ומיעוטים היה בכוונה תחילה כדי שתתגלה העביות שבהם כדי להמציא את הכלי. ולאחר שנעשתה פעולתם הוצרכו לחזור ולעלות למעלה כדי לקבל שם את כל השלימות שהיתה חסרה להם. אמנם מש"כ "לקבל ממנו תשלומיהן" משמע שהאור שבפנים היה חסר אף הוא, ולא שיצא רק אור ממועט ממה שבפנים. ודבר זה מובן על פי דברינו (לעיל הערה 120) שעיקר האור שיצא מהאח"ף הוא אור חדש שנולד זה עתה לצורך ההתפשטות הראשונה דעקודים, והיתה לידתו על ידי בחי' זיווג עיבור ולידה ותחילת לידתו היתה בבחי' נפש בלבד. לכן ברור שהם היו צריכים לעלות כדי לקבל את תשלומיהן.

וכן הוא הסדר בהתפשטות השניה, שכן הוא נולד מתחילה כאור ממועט בלבד, ואח"כ חוזר ועולה בסוד מ"ן כדי לקבל עי"ז את השלמתו. אלא שמקומה של ההתפשטות הראשונה הוא למעלה, ולאחר הסתלקותו הוא נשאר למעלה לעולם. ואילו לאחר השלמת ההתפשטות השניה היא יורדת חזרה למטה ושם היא נעשית בשלימות, שכן כל א' אינו נעשה שלם כי אם במקום שהיא נשאר (ביאורים ח"ב כ ע"ב).

¹⁴² גם זה הוא מטעם הצורך בגילוי העביות והתהוות הכלים, לכן בתחילה צריכים להעלים את האורות היותר עליונים (ביאורים ח"ב כ ע"ג).

¹⁴³ הפסוק מלמדינו כי סדר ההשתלשלות הוא תחילת המציאות, הרי הוא עולם העקודים שהיה גילוי בסדר דראשון ואחרון גם בכתר וגם במלכות, שכן המלכות יצאה ראשונה ונכנסה אחרונה, ואילו הכתר יצא אחרון ונכנס ראשון, ועיי' זה נצטמצמו האורות ונעשתה האפשרות לגילוי (ביאורים ח"ב כ ע"ג).

¹⁴⁴ עיי' תיקון ז ע"א: שכינתא תתאה אדנ"י, מתתא לעילא מן אנ"י עד אי"ן, עשרה מעילא לתתא.

¹⁴⁵ מלכות וכתר המה בעצם א', שכן שורש המלכות הוא בהכתר והוא גילוי, ואילו הכתר הוא שורש לכל הספירות, והמלכות כלל כולם בסוף, עד שהמלכות דעליון נעשה כתר לתחתון, והוא הכתוב בס"י פ"א מ"ז "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן". אמנם כל זה הוא רק במה ששייך ליחודו ית' ב' הספירות שהוא מתייחד עמהם, אמנם כאן המדובר הוא בענין התהוות עולם העקודים, ובאמת כל זה אינו שייך כי אם להתפשטות הראשונה, אמנם בהתפשטות השניה לעולם הכתר הוא ראשון הן ביציאה והן בעלייה, והמלכות אחרונה (ביאורים ח"ב כ ע"ד).

¹⁴⁶ ובהכרח הוא שע"י עלייתם במקום גבוה ממדריגתם שיתוסף תוספת הארה בכולם (נוסף בשעה"ק).

¹⁴⁷ הספירות אינם מקבלים את תוספת האורות בדרך עלייתם אלא רק כאשר מגיעים ליעדם (ביאורים ח"ב כ ע"ד). ועיי' לקמן פרק ד'.

¹⁴⁸ כל א' היה חסר כפי ריחוקו מהמקור, לכן ספירת החכמה שהיתה רחוקה מרחק א', היה חסר אור א', ובינה ב' אורות וכו'. ועתה, כאשר עלה הכתר למעלה, נתמעט כל א' הפסק א'. ועכשיו, שחזרו למאציל, הם לא מפסיקים כלל, שכן כוונתם היא להאיר. אבל כל זמן שעוד לא יצאו בכלל, אזי לא היתה כוונתם כי אם להעלים ולא להאיר למטה, והיו בבחי' הפסק. ועתה שיצאו כל י' הספירות דהנפש הכללי ונתגלו, אזי מקבל כל תחתון מהספירות העליונות את כל

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ואח"כ עלתה החכמה במאציל, ועלתה בינה במקום הכתר, וניתוסף בה בחי' יחידה הפנימי, ונשלמה בכל אורות ה' פנימים, וז"א ניתוסף בו מקיף א' נגד חיה, ומלכות נתוסף בה מקיף יותר עליון אשר כנגד יחידה¹⁴⁹. ונהרי עתה נגרמה המלכות בכל בחי' שאפשר להיות מכאן ואילך והם ה' אורות פנימיים וב' אורות מקיפים בלבד ולכן מכאן ואילך לא נתוסף עוד שום תוספת במלכות.]

ואח"כ עלה חסד במקום, כתר כי בינה עלתה במאצילה, ואז ניתוסף בז"א גם בחי' מקיף ב' עליון שכנגד יחידה הפנימי¹⁵⁰, ומשם ואילך לא הרויחו ז"א ומלכות ולא ניתוסף בהם עוד תוס' אור.

והענין הוא בהקדמה א' שצריך שתדע, והוא, כי הרי נת"ל כי בכל בחי' ובחי' מכל עולם ועולם ובכל פרצוף יש בו עשר ספירות לא פחות ולא יותר, והם אור פנימי עשרה ומקיף עשרה. אמנם י' פנימים נכללין בה' לבד, שהם כנגד הדי' בחי' פרצופים שיש להם כנז' במ"א, והם אריך אנפין, ואבא ואמא, וז"א¹⁵¹ ונוק', והם עצמן נקרא נרנח"י של כללות של כל עולם ועולם לבדו. וכעד"ז במקיף שהם י' ונכללין בה' כנ"ל.

מאיר האוצר

הראוי. שכן כוונת עלייתם היתה כדי להתייחד בכל האור שלמעלה ולקבל מהם, ולהשפיע כל עליון לתחתון ממנו. לכן לעולם אינו מפסיק וממילא נעשה יחוד אף בתחתון (ביאורים ח"ב כא ע"א). עליית הכתר היתה במלכות דרוח, שכן כוונתו היתה להתייחד למעלה, ולכן עלה במלכות גופה. והוא בחי' המאציל הנ"ל, וממילא נתקן הפסק א', וכאשר עלתה החכמה במלכות דרוח, אז עלה הכתר בז"א דרוח, ונתמעט עוד הפסק א' שהיה קיים בין הא"א או"א דנפש הכללי לבין שרשם שברוח הכללי. ואז לא רק שאין מפסיק, אלא הוא מסייע להאיר. וכאשר עלתה המלכות לשרשה, אזי עלו כולם בשרשם ממש, ונשלמו כל הנרנח"י העצמיים והעיקריים של הרוח נשמה ח"י הכלליים (ביאורים ח"ב כא ע"ב).

¹⁴⁹ לפי דברינו לעיל הערה 148, אז עלה הכתר בז"א וחכמה במלכות. אם כן, אין ז"ן מפסיקים בין בינה דרוח לבינה דנפש, וממילא נתקנו בזה כל ההפסקות. אם כן, מ"ט אין לבינה ז"א את תשלום כל חסרונותיהם, אלא אפילו אם אין חסרון של הפסק, עכ"ז לא נשלם עדיין החסרון דההפסק לגמרי, והיה עדיין החסרון בזה בב' בחי', שהרי הם רחוקים משרשם ב' בחי', וכן לא נשלם החסרון מהיחוד לגמרי. והיה חסר בג' בחינות שכן היחוד הוא רק כאשר עלתה המלכות. וב' החסרונות האלה שייכים גם לכתר ולחכמה, וזה מה שהיה חסר לבינה ולז"א דנפש הכללי. אמנם אינו דומה החסרון שיש בכתר וחכמה לחסרון הקיים מבינה ולמטה באותה העת, שכתר וחכמה היו בפנים, וזכו לאורותיהם באמת, ואילו בינה וז"ן לא זכו כי אם להארת הרוח הכללי שכן הם מחוץ לפה דאדם קדמון (ביאורים ח"ב כא ע"ג).

¹⁵⁰ מכיוון שהכת"ב היו קרובות בפחות מג' לשרשם העיקרי. ועוד טעם יש, שכן חכמה עלתה ברוח דרוח הכללי, והחכמה הוא ראשית הפרצוף, לכן נעשתה על ידו תחילת היחוד העיקרי גם מז"א דנפש הכללי עם ז"א דרוח הכללי, והוא מקיף יחידה.

יוצא אם כן לפי דברינו, שכל תוספת שנוסף למטה בכל הספירות התחתונים מחוץ לפה דאדם קדמון, נעשתה על ידי עליית הספירות העליונים שעלו מבפנים. ומפשטות לשון הרב משמע שהעלייה היא מחמת עליית הספירה התחתונה עצמה, שכן אז נתקרב אל המאציל. אמנם אם זהו עומק דברי הרב, מ"ט כאשר יצאה המלכות תחילה כאשר היה קרוב יותר אל המאציל לא היה יותר שלם, ועוד, דאם כן (כמש"כ הרב בפשטות) יש חילוק בין העלייה והירידה שבעקודים מכל העליות והירידות האחרות. אלא צ"ל שכל ההתפשטויות הראשונות דאח"ף אינן במקומן הראוי להן, שכן עיקר מקומן הראוי הוא מבפנים לא"ק, וירדו רק כדי להצטמצם להיות ראוי ליעשות שורש לעקודים, הרי היא ההתפשטות השניה. לכן כל ספירה כאשר יצאה, הגם שהיתה אז קרובה אל המאציל, עכ"ז היתה יציאתה בתכלית המיעוט. אמנם לאחר שנעשתה באותה ההתפשטות כל הכוונה שכיוון בהם, חזרה והעלתה אותן אל מקומן הראוי להם. אמנם עלייתם היתה בהדרגה, כדי שישארו על המדרגה שכיוון בהם, ועל ידי זה התחיל להאיר בהם את האור המאציל, וזו התוספת באה מאור עצמותם שהיה חסר בהם. וכאשר עלו, נתקן ההפסק שהיה בינם לבין שרשם, ויציאת האור עליון לא גרם שום הפסק, שהרי כל ה"ס דנפש הינם קומה א' ופרצוף א', וכל הפסק לא נגרם כי אם על ידי אותם ספירות שבתוך הפה דאדם קדמון שלא יצאו, והגם שכל אור תחתון קבלה תוספת בירידתה אחרי הכתר אמנם כל אותה התוספת היא רק לפי ערך מקומה ומציאותה שמחוץ לפה דאדם קדמון (ביאורים ח"ב כב ע"א).

¹⁵¹ הכולל חג"ת נה"י.

מאיר האוצר על אוצרות חיים

אמנם דע, כי בכל האורות והעולמות והפרצופים שיש מן החומם של א"ק ולמעלה, בכל פרצוף יש תמיד כל הבחי' האלו שלמות, שהם ה' אור פנימי הכלולים מיי"ם פרטיות כנ"ל, וה' מקיפים הכלולים מן עשר ספירות פרטיות כנ"ל. אך מפה דאדם קדמון ולמטה עד סוף כל העולמות, לא יש רק ה' אור פנימי וב' מקיפים העליונים, שהם כנגד יחידה וחיה ולא עוד¹⁵². כי האור נתמעט משם ולהלאה, לכן בעולם העקודים הזה, שהם אורות היוצאין מפה דאדם קדמון ולחוצ'ן, לא היה בו רק ה' אורות פנימים וב' אורות מקיפין ואין עוד וזכור הקדמה זו.

והנה כאן בעולם העקודים היו זו"ן גדולים¹⁵³ מאו"א¹⁵⁴, כי זו"ן היו פב"פ ואו"א היו אב"א. והענין, כי הנה זו"ן השלימו כל צרכם הצריך להם, שהם ה' אור פנימי וב' מקיפין, קודם שחזרו לעלות במאצילם. משא"כ באו"א, כי עדיין לא היו שלמים, שהרי (ד ע"א) לאבא לא היו רק ג' פנימים לבד ובלי שום מקיף, ולאומא לא היה רק ה' (נ"א ד') פנימים¹⁵⁵ ובלי שום מקיף. ועוד כי אפי' קודם שתחזור שום ספי' להתעלות במאצילה, כבר היה מה שצריך להם אל זו"ן לצורך הזווג. והענין הוא כי כבר ידעת, כי [טיפת] הזווג הוא נמשך מן המוחין, שהוא מחכמה ולמטה. וכבר היה לז"א בחינת חכמה שהוא חיה פנימית קודם שיתעלה כתר במאציל, שהוא הראשון שחזר קודם כולם [ולכן חזר פב"פ עם נוק']. ואע"פ שהמלכות היתה גדולה ממנו, שהיה לה יחידה פנימית, אין בזה חשש. משא"כ באבא, שאין לו בחי' חיה, אפי' אחר שמתעלה הכתר אל המאציל [ולכן נשאר אחר באחור עם אבא].

וא"ת למה עלו זו"ן במאצילם אחר שכבר היו שלמים, והתשובה כי כל היותם [והארתן] הוא מאו"א¹⁵⁶, וכיון שנסתלקו או"א למעלה, אין זו"ן רוצין להפרד מהם, וחושקים להדבק ולהתקשר בהם, ועולין אחריהן לקבל מהם. וגם סבה אחרת כנ"ל כי עיקר חזרה הוא כדי לעשות בחי' כלים לכן גם הם עלו לסבה זאת.

פרק ד'

ודע כי כאשר עלה הכתר אל המאציל¹⁵⁷, אז באותו שיעור והמשך הזמן שהיה עולה¹⁵⁸, אז המלכות נסתלקה ממנה בחי' גילוי יחידה¹⁵⁹, שהיא אור שהיה נמשך לה מן

מאיר האוצר

¹⁵² כוונתו באומרן כאן "ב' מקיפים" לשפעת האור המאציל הנמשך בכל אחד ואחד בתמידות, שכן על ידי זה אין מקבלים כי אם את השפע של ב' המקיפים העליונים דחיה ויחידה. והנה אין מקבלים את שפעת אור מקיפי נר"נ, שכן הנר"נ מתלבשים בגוף וכלי, אבל חיה ויחידה אינם מתלבשים בגוף. אם כן אין לחיה ויחידה השתוות עם הגוף כלל, ופעולת האור המקיף הוא לזכך את הכלי מבחוץ. ממילא שפעת אור המאציל למקיפים נר"נ אינו מתגלה בכל העולמות מאורות הפה ולמטה בהם נעשה בחי' כלי, כדי שלא יתבטל הכלי עי"ז (ביאורים ח"ב ז ע"ג).

¹⁵³ שלימים וגדולים בשלימותם יותר (שעה"ק).

¹⁵⁴ כ"ז מיירי בהתפשטות הראשונה, שכן כל יציאת תחתון מעליון שורשו הוא דווקא בבחי' היותר תחתונה שבעליון, כי רק שם נתגלה השורש לתחתון. ולכן בהתפשטות הראשונה הושלמו רק זו"ן, שכן רק בהם נתגלה השורש הראוי לעקודים העיקרי, הרי הוא ההתפשטות השניה, וכן הוא בכל התפשטות הראשונה דכל עולם ועולם אמנם בהתפשטות השניה היה הסדר כמו באצילות, שאדבא, או"א שלמים יותר (ביאורים ח"ב כד ע"א).

¹⁵⁵ כל זמן שהאבא נמצא מחוץ לפה דאדם קדמון כדי שיתאפשר הזיווג אין לה כי אם ד' (ביאורים ח"ב כד ע"א).

¹⁵⁶ על אף שלכאורה יצאו ממטה למעלה, וממילא בע"כ שזו"ן יצאו לפני או"א, אמנם אחר שיצאו או"א הרי שכל מה שמקבלים הזו"ן אין מקבלים אלא דרך או"א (ביאורים ח"ב כו ע"ג).

¹⁵⁷ הכתר מתחיל לחזור לעלות להתעלם במאציל (שעה"ק).

¹⁵⁸ נסתלקה הארתו הראשונה שהיה מאיר ומוסיף בכל הספירות שתחתיו (נוסף בשעה"ק).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

הכתר, שכיון שכתר היה עולה ומסתלק לא היה כוונתו להאיר (בה) [בתחתונים], אמנם נשאר בה הרשימו לבד¹⁶⁰. וכאשר סיים הכתר להתעלם וסיימה המלכות לעלות עד סיום היסוד, אז חזר להאיר בה [בעצם] (הכתר) כבתחלה בחי' יחידה שבה. כי אחר שעלה הכתר במאציל גם היא עלתה ביסוד, והיתה מדריגה אחת קרובה יותר אל המאציל, והיתה מקבלת עתה מהמאציל עצמו מה שהיתה מקבלת מקודם מן הכתר, אך כל זמן שלא סיים הכתר לעלות, אז היה הכתר מפסיק בין מאצילה ובינה¹⁶¹, והכתר עצמו ג"כ לא היה מאיר בה¹⁶².

וכעד"ז גם הז"א בבחי' חיה שמקבל מן הכתר, וכעד"ז החו"ב וכיוצא בהם. וכן כשעלה חכמה למעלה במאצילה¹⁶³ נסתלקה מן המלכות החלק שהיה מגיע אליה ממנו¹⁶⁴, ולא נשאר בה רק רשימו לבד¹⁶⁵ עד שהשלימה החכמה לעלות למאצילה, ואז חזר האור כבתחלה (אליהם)¹⁶⁶. וכן תקיש מזה אל כל השאר, כי הם חלוקות רבים. כי כשהתחילה החכמה לעלות בכתר נסתלקה הארתה מכל אשר למטה ממנה, וכשנשארה שם, שכבר עלתה בכתר, אז חזר כבתחלה, וכשחזר פעם ב' לעלות במאציל, נסתלק האור פעם שני [מן הספירות אשר תחתיה]. וכשנגמר לעלות חזר האור [להתפשט כבראשונה למטה] (לאיתנו), והמעין מעצמו יבין שאר חילוקים עד"ז בענין המקיפים דו"ן שלוקחים בעת חזרתן והסתלקותן למעלה.

עקודים ה'

מאיר האוצר

¹⁵⁹ כל ענין ההסתלקות האלו הוא כדי שתצטמצם העביות הנותרת למטה, כדי שתהיה ראויה ליעשות לבחי' כלי. אמנם ד"ז קשה, שהרי תחילה יצא רק הנפש דנפש, ואם כן מ"ט נוספו לה כל העילויים הרי עדיין לא חלה כאן שום התמעטות. אלא שמכאן מתבאר שכולם לא עמדו בהם בקביעות אלא רק ברצוא ושוב, והאירו בהם על דרך מטי ולא מטי (ביאורים ח"ב כו ע"ד).

¹⁶⁰ ענין הרשימו הוא, כי הנה האורות העליונים הם לגבי האורות התחתונים כעין בחי' יחס האב אל הבנים, שניצוץ א' נמשך מהאב לבן ואינו זז ממנו לעולם, ועל ידי אותו הניצוץ הנשאר שם יקום הבן בתחיית המתים, והוא הכח וההכנה לקבל על ידו את האורות והמוחין, והוא שורש לאור ההתפשטות השניה. ועוד, שע"כ קשורה ההתפשטות השניה להתפשטות הראשונה, ועוד שהוא מקומה של ההתפשטות השניה, ואין מעלת הרשימו ניכרת כל כך, מאחר ועיקר העולם עומד בתוכו ואין לרשימו עצמו גילוי כלל (ביאורים ח"ב כו ע"א).

¹⁶¹ ולא היה אור המאציל מגיע אליה (נוסף בשעה"ק).

¹⁶² לסיבת היותו מסתלק מן התחתונים כנזכר לעיל (נוסף בשעה"ק).

¹⁶³ אורות העקודים לא עלו יחד במאציל בבת אחת, שכן אם היו האורות עולים כך היה הכלי נחשך ומתעבה יותר מדאי, [כלול בהנ"ל שלא רק שעלו מעט מעט אלא גם בכל עליה חזרו פניהם להאיר לכלי] למטה להאיר בכלי והיתה עלייתם בבחי' מטי ולא מטי. ועוד, שאם היו עולים כולם יחד היו חלקי העביות שבאור נשארים מאוחדים באור הזך ועולים עמהם ג"כ. ועוד, שאם היו האורות עולים באופן זה לא היו האורות נחלקים לי' בחי'. ועיקר הטעם הוא, שכל עלייתם למאציל הוא בבחי' עליית מ"ן, ועל ידי זה נוסף עליהם אור וברכה, ונזדווגו והולידו את האור שיצא מהם אח"כ של ההתפשטות השניה, ולכן צריך דווקא י' עליות שכל א' מהם (אפילו מהו' קצוות) נוצר כמציאות בפני עצמה (ביאורים ח"ב לו ע"ד).

¹⁶⁴ וכן מה שהגיע אליה מן הכתר, שאין סברא כלל שישאר בה האור העליון כאשר התחתון מסתלק. והנה המלכות, שזכתה מהחכמה לאור החיה הפנימי ומהכתר ליחידה, אין סברא לומר שתישאר בה היחידה הפנימית והחיה המקיפה כאשר מסתלקת ממנו החיה הפנימית בעת עליית החכמה, שכן כל תחתון אינו מקבל מהכתר כי אם על ידי אור החכמה (ביאורים ח"ב לז ע"ג).

¹⁶⁵ "נסתלקה מן המלכות החלק שהיה מגיע אליה ממנו, ולא נשאר בה רק רשימו לבד" - נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "הפסידו כל הספירות אשר תחתיה בחי' הארה שנתוספה להם על ידי החכמה ולא נשאר בהם אלא רשימו של האור ההוא".

¹⁶⁶ חזרו כל האורות למקומם הראשון להאיר בספירות אשר תחתיה (שעה"ק).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ונבאר עתה ענין חזרתם והסתלקותם למעלה (ד ע"ב) איך ע"כ נעשו הכלים. והענין הוא, כי כאשר נתעלו האורות למעלה, נשאר למטה האור העב והגס, שהוא בחי' הכלי כנ"ל¹⁶⁷. והנה יש בטבע האורות להשאיר רושם שלהם למטה במקום שהיו שם בראשונה, ולכן כל האורות האלו, בעת עלותם הניחו רשימו למטה במקום שהיו שם בראשונה. כיצד, הנה הכתר הניח רשימו להאיר אל החכמה¹⁶⁸, וכן חכמה לבינה, ובינה לז"א, וז"א לנוקבא. כי לעולם בטבע העליון להאיר לתחתון, ויש לו חשק להאיר בו כמו חשק אב לבנים¹⁶⁹, ולכן מניח ומשאיר רשימו בו. נמצא שכולם מניחין רשימו חוץ מן המלכות, כי אין ספי' אחרת תחתיה להאיר בה, ולכן אין המלכות משארת רשימו למטה¹⁷⁰.

ונתחיל לבאר מן היסוד שהוא אחרון מן המניחים רשימו. ונאמר כי בעת עלייתו של היסוד אל מקום ההוד [ערך] (ומשם) למעלה, מניח רשימו במקומו שביסוד לצורך המלכות, ואותו הרשימו אינו מסתלק לעולם משם, אפי' כאשר המלכות חוזרת ועולה להמאציל. וכן עושין כל שאר הספי' [בעלייתם] חוץ מן המלכות כנ"ל. והנה זה הרשימו הוא מן האור הראשון שהיה יורד דרך יושר, ואור הבא ביושר הוא רחמים, והאור הבא בדרך חזרה למעלה הוא אור חוזר¹⁷¹, והוא דין, והנה הרשימו זה הוא דרך יושר והוא רחמים.

והנה נודע, כי כשבאו הספי' של העקודים, היו פניהם למטה, כי כוונת ביאתן היה להאיר למטה [אל התחתונים ולהמשיך להם האור הנמשך לתחתונים מן הא"ס על ידם], לכן פניהם היו דרך המקבלים¹⁷², אבל בחזרתן לעלות למעלה אז¹⁷³ הפכו פניהם למעלה נגד המאציל¹⁷⁴ ואחוריהם למטה¹⁷⁵.

והנה בעלות הכתר אל המאציל, אין ספק כי לעולם אין אור המאציל¹⁷⁶ נפסק אפי' רגע א' מן המקבלים הנאצלים, רק ההפרש הוא כי בעת ההיא אשר הכתר היה עולה למעלה, אז האור ההוא היורד מהמאציל יורד ממנו אל הספי' דרך אחוריו¹⁷⁷, שהרי הוא

מאיר האוצר

¹⁶⁷ ריש פ"ג (לש"ו).

¹⁶⁸ עיקר תכלית הרשימו הוא לצורך העביות והכלי שלו גופה, שלא ישאר ריק מאור, אמנם ישנם ג' תועלויות מהרשימו: א) לאור שלו (ע"י ע"ח מטי ולא מטי ג' שהרשימו של הכתר היא בבחינת זכר לגבי ההתפשטות השניה), ב) לכלי שלו, ג) לאור שתחתיו (ביאורים ח"ב לו ע"ג).

¹⁶⁹ אפילו בשעת עלייתם שאז הם לא מאירים למטה (ביאורים ח"ב כז ע"ב).

¹⁷⁰ אמנם יש רשימו לעצמו, ואכמ"ל, והרוצה לעיין יסתכל במאיר העץ ח"א הערה 865.

¹⁷¹ ענין אור חוזר הוא, שכוונת המאציל בכל המציאות כולה במדרגותיה השונות, הוא להביאם לבסוף לידי תיקונם, ולהעלותם מעלה מעלה ובכך יתיחדו כולם זב"ז להיות אחד (ביאורים ח"ב מב ע"א). כל תיקון ועליה שיהיה לבסוף לתחתונים הקיימים במציאות של חסרון ובחירה, הוא רק לאחר שתבטל זוהמתם, ועלייתם היא על ידי י' הספירות דאור החוזר מלמטה למעלה (ביאורים ח"ב מב ע"ב).

¹⁷² הכינויים "פנים" ו"אחור" כלפי מעלה תלוי באם הוא ית' פונה לברך את התחתונים בחיבה יתירה או לא ואזי מאיר הוא רק בבחינת הסתר פנים (ענינו מבואר בע"ח פרק ח'), ודבר זה תלוי בעליה וירידה של התחתונים (פת"ש עקודים יג).

¹⁷³ כוונתם לקבל הם עצמם הארה מן המאציל (נוסף בשעה"ק).

¹⁷⁴ לקבל אורו ממנו (נוסף בשעה"ק).

¹⁷⁵ ביציאת האורות היו פניו שבאור המלכות למטה, אמנם אחרי הגיעו למקום כלי המלכות הפכו פניו למעלה לקבל הארה, עד שעלתה ונסתלקה. אמנם ביציאתה מהמאציל עד הגיעו למקום הכתר היו פניה למטה, וכשהגיע למקום הכתר היו פניה למעלה. וכן הדבר בכלם, שבעת ירידתם היו פניהם למטה, וכאשר הגיעו ליעדם חזרו פניהם להיות למעלה (ביאורים ח"ב לח ע"א).

¹⁷⁶ כלומר בחי' כתר, שהוא המאציל לכל יתר הספירות (ביאורים ח"ב כז ע"ד).

¹⁷⁷ וקשה, איזה הפרש יש בין הסתלקות להתפשטות, הרי לעולם אין העדר אור שאפשר לומר בו הסתלקות. אלא החילוק הוא לענין איזה אור זה, אם זה אור ישר או אור חוזר. ממילא יתבאר כיצד ההסתלקות גורמת לאור להתעבות וממילא ע"כ למציאות הכלים (ביאורים ח"ב כז ע"ד)

מאיר האוצר על אוצרות חיים

הפך פניו למעלה ואחוריו לנאצלים¹⁷⁸ והי' דינין כנ"ל, (נ"א וא"כ אותו האור¹⁷⁹ הבא אל הספי' הוא בא דרך אחורי הכתר והוא דין)¹⁸⁰ ועד"ז בשאר ספי' בעת שהיו חוזרין ועולין¹⁸¹.

אמנם יש הפרש א' ביניהן, והוא כי החכמה אינה מקבלת אלא מאחוריים אחד, דהיינו מן הכתר לבד. והבינה מקבלת מב' אחוריים, דהיינו דכתר ודחכמה והוא יותר דין. ועד"ז עד המל', נמצא שהמלכות קבלה מט' אחוריים¹⁸², ועוד יש הפרש א' כי מלבד חילוק¹⁸³ תוס' ריבוי או מיעוט בחי' אחוריים, יש בהם עוד שינוי והוא כי הנה הת"ת מקבל מן אחוריים דגבורה, שהם אחוריים קשים עד מאד, אמנם הספי' (ד ע"ג) שלמעלה ממנו אינו באופן זה, וכפי הבחינות כן יהיה שינוי באותו אור הנמשך להם או דין גמור או ממוצע או חלוש, ואין כח בקולמוס להרחיב בפרטות חלקים אלו כי הם רבים והמשכיל יבין.

נמצא שיש כאן ג' מיני אורות¹⁸⁴: א', האור הראשון שבכולם והוא נקרא עקודים¹⁸⁵ כנ"ל. ב', הוא הרשימו שנשאר מזה האור שבא דרך יושר והוא רחמים. ג', הוא האור הבא אליו דרך עליית הספירות, שאז הוא דרך אחוריים שהוא דין¹⁸⁶. והנה בבא אור הג', שהוא דין [הנקרא אור חוזר נמשך ויורד למטה להאיר בספירות], פוגע באור הרשימו הנשאר שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים¹⁸⁷ זה בזה משום שהם ב' הפכים, זה אור ישר והוא רחמים וזה אור חוזר והוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו¹⁸⁸ (והוא אור הרשימו) [שהוא אור

מאיר האוצר

¹⁷⁸ אין פנים ואחור באורות אלא רק בכלים. וכל החילוק שיש באורות הוא ההתפשטות וההסתלקות. ממילא בע"כ שכוונת הרב היא שעל ידי הסתלקות ועליית האורות למעלה נבחנים האורות באור הנמשך בהם מהמאציל שבסילוקו הוא בבחי' דין והפיכת הפנים (ביאורים ח"ב מד ע"ב).

ובאמת יש להעיר כי נזכר פנים ואחור באורות כמה פעמים בדברי הרב (עתיק ב' א"כ ז' ופ"ח טו), ועניינו הוא שמאחר הצמצום ומטה לכל אור יש כלי הרי הוא ה"צלם" שלו. והוא רק בבחי' אור בערך הגוף העיקרי. אמנם בערך הנר"נ הם בבחי' כלי, וממילא שייך לכנות אור בפנים ואחור (ביאורים ח"ב מה ע"ב).

¹⁷⁹ "היורד מהמאציל יורד ממנו אל הספי' דרך אחוריו, שהרי הוא הפך פניו למעלה ואחוריו לנאצלים והי' דינין כנ"ל, (נ"א וא"כ אותו האור" מוסגר באוצ"ח.
¹⁸⁰ אוצ"ח גורס את המוסגר.

¹⁸¹ פסקא זו נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא: והנה אין ספק כי אם יפסק רגע אחד מלהמשך המאציל אור בתחתונים היה העולם חרב, ולא היה מתקיים אפילו רגע א'. ונמצא כי אפילו בעת עליית האורות למעלה הם ממשיכים למטה אור היורד מן המאציל אל התחתונים על ידם ובאמצעותם כנזכר, אמנם הוא נמשך אז דרך אחור שלהם ונודע כי הפנים הם רחמים והאחוריים הם דינים והאור היורד עתה נקרא אור חוזר לפי שיוורד בזמן שהאורות העליונים חוזרים לעלות בשרשם ובאצילים ולכן האור הזה הוא דין. נמצא כי כאשר הכתר חזר ועלה אל המאציל טרם כל הספירות כנזכר לעיל, הנה אותו האור היורד מן המאציל אל הספירות שלמטה מן הכתר נמשך ועובר דרך אחוריים של הכתר והנה הוא דין כנזכר, ועד"ז הוא בזמן עליית שאר הספירות.
¹⁸² ולכן הוא יותר דין מכל שאר הספירות שעליה (נוסף בשעה"ק).

¹⁸³ כלומר ריבוי בחי' אחוריים.

¹⁸⁴ וג' אלה הם טעמים נקודות ותגין (ביאורים ח"ב כח ע"א).

¹⁸⁵ שירדו ונתפשטו מן הפה ולחוץ ולמטה עד החזה (נוסף בשעה"ק).

¹⁸⁶ הנקרא אור חוזר נמשך ויורד למטה להאיר בספירות (נוסף בשעה"ק).

¹⁸⁷ עי' לעיל הערה 98.

¹⁸⁸ וכן האור החוזר חפץ לירד. אמנם הלשון הזו למעשה צריכה ביאור, שכן בד"כ האור הישר חפצו הוא לירד ואור חוזר חפצו לעלות, וכאן הדבר הפוך. אמנם דבר זה שהרשימו הוא מאור ישר ורחמים הוא מאחר שהאור העיקרי שלו עלה למעלה. אם כן, תשוקתו של הרשימו אף היא לעלות למעלה, אמנם מאחר שהוא מאור ישר ורחמים שתכונתו להאיר למטה, ממילא בע"כ שאינה עולה כלל, וכן הוא באור חוזר דכאן, שעל אף שהוא דין ותכונתו להסתלק, מאחר שכל ירידתו לא היתה כי אם להמשיך לכל אותן י' הספירות שפע של חיות, עכ"ז הוא חוזר ומסתלק אחר כך, שכן כל ירידתו לא היתה כי אם לצורך אותן י' הספירות דההתפשטות הראשונה, והם הרי עלו למעלה,

מאיר האוצר על אוצרות חיים

הראשון כנז', אע"פ שאינו עולה ממש,¹⁸⁹ עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק ולקבל ממנו, והאור חוזר הוא חפץ לירד.

נמצא ששניהם אינם שווים בטבעם, לכן מכים זה בזה, כנודע כי כל בחי' הכאות ובטישות אורות זה בזה הוא כאשר אינן שוין¹⁹⁰. ואז נופלין ניצוצין¹⁹¹ מאור היורד שהוא דין והוא גרוע מאור הרשימו, וזהו אור אחר רביעי.

והרי הוא ד' בחי' אור, והם סוד ד' בחי' מנת"א כנז'¹⁹², שהיו כולם נכללין כאן בענין העקודים. וזה פרטן, אור א' טעמים, אור אחרונים נקודות, כי הנקודות הם לעולם דין, ואור רשימו תגין, ואור של ניצוצין הנופלין ע"י הכאות הנקודין והתגין זה בזה כנז', הוא אותיות, אשר [מהם נעשה] (הם) בחי' הכלים¹⁹³. והרי נתבאר איך נעשו בחי' הכלים והוא מהכאות ובטישת האורות כנז'.

ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, כי כבר היו בחי' כלים בעולם העקודים¹⁹⁴, רק שאלו הניצוצין הנז' נתערבו עמהן, והוא בדוגמת הרפ"ח נצוצין¹⁹⁵ שנשארו בכלים של עולם הנקודים [כשנשברו], כמ"ש במקומו בע"ה. וראיה לזה כי הרי נתבאר למעלה כי כשהיה האור חוזר ועולה למעלה¹⁹⁶ היה נשאר הכלי בבחי' אור עב וגם¹⁹⁷.

מאיר האוצר

ממילא גם האור החוזר עולה עמהם. ומה שכתב הרב שחפץ אור חוזר הוא לירד כוונתו היא לכל חלקי האור החוזר אשר באותן הספירות שעדיין לא עלו. עוד יש לומר שהרשימו הרי כלול מחסד ורחמים, וכן ההסתלקות, ממילא לא ימלט שימצאו בהם ב' התכונות, האחד שחפצו לירד ואפילו שעיקרו להסתלק, וכן להיפך (ביאורים ח"ב כח ע"א).

¹⁸⁹ כי הרשימו נשאר קיים לעולם למטה (נוסף בשעה"ק).

¹⁹⁰ עי' ע"ח מטי ולא מטי פ"א, שהם בחי' אותיות 'וה' של שם הוי"ה ב"ה, והם בחי' אבא ואמא (ביאורים ח"ב כח ע"ד).

¹⁹¹ נולד מביניהם ע"י הכאתם זב"ז (נוסף בשעה"ק).

¹⁹² כוונתו לשער טנת"א פרק א', שם מבאר שישנם בא"ק ד' בחינות טנת"א, ומהם נבנו כל העולמות כולם, וכן הדבר בעקודים עצמם ובאצילות, שלכ"א מהם יש טנת"א פרטי שלהם, ובפרטי פרטות כן הוא בכל פרצוף ופרצוף, הן בהתפשטות הראשונה שלו, והן בשניה (ביאורים ח"ב כט ע"ב).

¹⁹³ והם ד' בחי', דהיינו נר"נ והגוף וכמו שמבואר בשער טנת"א (פרק א ופרק ה) שכל טנת"א הם נר"נ וגוף. לכן מובן, אור הראשון אחר שעלה הנה הוא חוזר תיכף פניו למטה להאיר להם מלמעלה בבחי' אור דנשמה, וזהו דוגמת נשמה שנמצאת למעלה מהפרצוף ומאירה למטה. ואור האחרונים, הרי הוא אור חוזר, והוא הנקודות, והוא בחי' הרוח שמעל לאותיות ועל ידיהם מתנועעים האותיות. וכאן, לאחר שעלו האורות העיקריים למעלה וירד אור חוזר להחיותם, הוא עומד בבחינת העביות והניצוצין שהמה הכלים לבחי' רוח החיים שלהם. ועל אף שעיקרו עולה, עכ"ז נותרה ממנו הארה למטה להיות לבחי' רוח חיים, והרשימו דאור ישר הוא בחי' תגין הרי הוא כנגד הנפש שותפא דגופא. ועל אף שהוא בחי' גדולה יותר מהאור דאחרונים עכ"ז הוא רק בבחי' תגין, אך היא הנותנת, שכן משום שהוא גדול יותר אין לו השתוות כל כך עם העביות עד שיאיר בו בכל תוקף אורו ומאיר רק מבחי' נפש שבו (עי' ע"ח מטי ולא מטי ג' שאור הרשימו נחלק לב' שכן המובחר נעשית נשמה לאור דההתפשטות השניה והאור היותר חשוך משתתף ומתערב עם הכלי) (ביאורים ח"ב כט ע"ב).

עי' שער עתיק פרק ד' שכל כלי נעשה על ידי הכאה של אור המקיף באו"פ.

¹⁹⁴ אלא שהם היו בכח ולא בפועל, ועי' דברינו לעיל הערה 89, ולכן מובן מ"ט נקט בכ"מ בלשון 'כלים' בלשון רבים, ולא נקט בלשון 'כלי'.

¹⁹⁵ צ"ע, שכן לכאורה הם אינם דומים כלל, שכן הרפ"ח נותרו שם מהאור הראשון עצמו, אמנם כאן הם מתולדת האור דאחרונים שירד אליהם מהמאציל בעת עלייתם. ונראה לבאר, שרק הרשימו שנשאר מהאור הראשון הוא בדוגמת רפ"ח הניצוצין אשר שם, והניצוצין שנעשו כאן הם רק בבחי' אור שנוסף אח"כ בעת הסתלקות האורות למעלה (ביאורים ח"ב כט ע"ד).

¹⁹⁶ נפשטו מתוך האורות הגסים העבים המחוברים בהם ונשארו האורות הגסים למטה ונעשו כלים (נוסף בשעה"ק).

¹⁹⁷ ונעשו כלים ממש אבל גם אפשר לומר כי הכל דבר א' ואלו האורות הגסים הם הניצוצות עצמם שנתפשטו וירדו למטה על ידי בטישת והכאת אור הרשימו באור החוזר כנז' ואין בידי להכריע איך שמעתי ועי' במה שיתבאר לקמן כי יש רפ"ח ושכ"ה והנלע"ד כי יש ניצוצי אורות

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ונתחיל לפרש הענין, הנה אור המלכות לא השאיר רשימו וכל בחינ' נסתלקה כולה ועלתה, וזה הטעם שנק' מלכות אספקלריא שאינה מאירה¹⁹⁸, דלית לה מגרמה כלום¹⁹⁹, כי לא השאיר בה שום רושם, אך מן הרשימו שנשאר ביסוד (לברדו) [לעצמו] מאיר ג"כ אליה²⁰⁰.

מאיר האוצר

ונצוץ כלים וכל בחי' משניהם היא שכ"ה ורפ"ח כי זה לעומת זה הם, ונחזור לענין הנז' לעיל ובו נכריע כי כבר היו כלים בעולם מלבד הניצוצות (נוסף בשעה"ק).

¹⁹⁸ עי' זהר ח"א קפג ע"א: תא חזי כל נביאי דעלמא כלהו ינקי מסטרא חדא מגו תרין דרגין ידיען ואינון דרגין הוו אתחזיין בגו אספקלריאה דלא נהרא דכתיב במראה אליו אתודע מאן הוא מראה כמה דאתמר (דמראה) חיזו דכל גוויין אתחזיין בגווה ודא היא אספקלריאה דלא נהרא. תרגום: בא וראה, כל נביאי העולם, כולם יונקים מצד אחד מתוך שתי דרגות ידועות, ואותן הדרגות היו נראות בתוך האספקלריה שאינה מאירה, שכתוב "במראה אליו אתודע". מה היא "המראה", כמו שנאמר (שמראה) המראה שכל הצבעים נראים בתוכה, וזוהי האספקלריה שאינה מאירה.

מגו תרין דרגין ידיען - הוא אור אמא המתגלה בנו"ה דז"א, והן הם דרגין ידיען, שהם גלויים ונודעים, כי למעלה בחג"ת האורות סתומים אבל בנו"ה הם מגולים והיינו ידיען (רמ"ז). בגו אספקלריאה דלא נהרא - ר"ל שנו"ה דז"א מתנוצצים בחו"ב דנוק' העומדת אחריו והיא נקראת אספקלריא דלא נהרא, מפני שהיא גבורה הנקראת חשך, אבל מתגלה באור החסדים דנ"ה דז"א (רמ"ז).

דכל גוויין אתחזיין בגווה - ה"ס המלכות הידועה, וכו' היא מקבלת מאחרים ומכל המדות העליונות לכן אמר שהיא חיזו דכל גוויין וכו' (רמ"ז).

כוונתו של הרח"ו למלכות דאצילות ולא למעלה מזה, שכן שרשה, הרי היא מלכות דעקודים, נסתלקה למעלה ולא נשאר ממנה אפילו רשימו. אין למלכות דאצילות שורש מיוחד בפני עצמו בעולם העקודים וקבלתה היא רק מט' הספירות העליונות שעליה. שכן רק על ידי רשימו שנשאר מכל בחינה ובחינה מורה על כך שענינה וליבה למטה להשפיע גם שם אפילו לאחר שנסתלקה למעלה (ביאורים ח"ב ל ע"א). עי' לעיל הערה 168, וכל זה לצורך הנקודות (ביאורים ח"ב סו ע"ד).

¹⁹⁹ עי' זהר ח"א קפא ע"א: כד ברא קב"ה עלמא עבד לה <ל>סיהרא ואזער לה נהורהא דהא לית לה מגרמה כלום ובגין דאזעירת גרמה אתנהרא בגין שמשא ובתוקפא דנהורין עלאין.

תרגום: כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, עשה את הלבנה והקטין את אורה, שהרי אין לה מעצמה כלום, ומשום שהקטינה את עצמה, האירה בגלל השמש ובחוזק האורות העליונים.

ועי' זהר ח"א לג ע"ב: רבי אלעזר אמר יהי מארת אספקלריאה דלא נהרא מגרמה אלא על ידא דנהורין עלאין דנהרין לה כעששיתא דלקטא נהורא דנהיר.

תרגום: רבי אלעזר אמר, "יהי מארת", אספקלריה שלא מאירה מעצמה, אלא על ידי אורות עליונים שמאירים לה, כמו עששית שמקבלת אור שמאיר.

עי' תיקו"ז ריש תיקון מ' פט ע"ב: ובגין דא מסטרא דיהו"ה אתקריאת אספקלריאה דנהרא וכד איהי אדנ"י בלא בעלה אתקריאת אספקלריאה דלא נהרא ונביאיא מסטרא דיהו"ה אינון מאספקלריאה דנהרא ונביאיא מסטרא דאדנ"י אינון מאספקלריאה דלא נהרא דאלין מתנבאין רחמי ואלין מתנבאין דינא דנבואה איהי שקילא לאורייתא דבכתב ולאורייתא דבעל פה

ובהוא זמנא דמתפתחין היכלין דנבואה כמה מארי דעתידות יתערון בעלמא הה"ד (יואל ב') ונבאו בניכם ובנותיכם וכו' וכמה מארי דאותות ומארי דעתידות ממה דהוו ועתידין למהוי ממה דהוו מסטרא דמחשבה דאתמר בה ישראל עלה במחשבה ומה דעתידי למהוי מסטרא דאימא עלאה ורזא דמלה מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה

תרגום: ומשום זה מצד של יהו"ה נקראת האספקלריה המאירה וכשאדנ"י היא בלי בעלה נקראת אספקלריה שאינה מאירה והנביאים מצד של יהו"ה הם אספקלריה שמאירה ונביאים מצד של אדנ"י הם מן האספקלריה שאינה מאירה שאלו מתנבאים רחמים ואלו מתנבאים דין שהנבואה שקולה לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה.

ובאותו זמן שנפתחים היכלות הנבואה כמה בעלי עתידות יתעוררו בעולם זהו שכתוב ונבאו בניכם ובנותיכם וכו' וכמה בעלי אותות ובעלי עתידות ממה שהיו ועתידין להיות ממה שהיו מצד המחשבה שנאמר בה ישראל עלה במחשבה ומה דעתידי להיות מצד האם העליונה וסוד הדבר מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה.

ועי' לש"ו כללים ח"א פה ע"ב שהמלכות מושרשת במלכות דא"ס שבה היתה הצמצום.

²⁰⁰ הנה לעיל כתב שתכלית הרשימו הוא להאיר לתחתון ממנו, ואין למלכות רשימו שכן אין למטה הימנה. וקשה שהרי כאן מדובר לאחר שעלתה המלכות, ואם כן למי מאיר הרשימו, אלא פשוט הדבר שכוונתו לכלי ולעביות, שכן מאחר שעלה כל האור ונשארת העביות למטה בלא אור, נשאר מכל בחינה רשימו להאיר לעביות. והנה נשאר רשימו מכל א' לב' תועליות: א) להאיר לתחתון שעדיין לא עלה ב) להאיר לעביות שנשארה למטה (עי' לעיל הערה 160). אם כן אף כאן

מאיר האוצר על אוצרות חיים

עוד יש מעם אחר אל הנזכר, והוא מש"ל, כי כאשר חזרו האורות לירד נשאר כתר דבוק במאציל ולא ירד כלל²⁰¹, נמצא שחכמה חזרה למקום הכתר כו' ומלכות במקום היסוד, ונשאר כלי של המלכות בלתי אור כלל, ולכן נקרא כלי של מלכות²⁰² אספקלריא דלא נהרא, וכבר נתבאר זה במ"א באורך בדרוש עקודים²⁰³. והנה כשעלתה המלכות במקום היסוד, הלא היסוד היה מאיר בה דרך אהור כנ"ל, ואז אותו אור היסוד (ד ע"ד) הכה באור הזה של המל²⁰⁴ ונפל מן האור היורד דרך אהוריים ניצוצין אל כלי המלכות²⁰⁵. וכשעלה יסוד הניח רשימו במקומו, וכשבא האור לו דרך אהוריו הכה בזה הרשימו ונפלו (ממנו) [מזה האור החוזר] ניצוצין ונעשה ממנו בחי' כלים של היסוד, ואז אותו הרשימו היה (מאיר) [מחיה] בכלי זה מרחוק ולא נכנס בתוכו, והם סוד התנין, וכמ"ש בע"ה בדרוש הנקודים ע"ש [איך התנין למעלה מן האותיות ולא בתוכם ממש]²⁰⁶.

וכן עשו כל הספי', חוץ מכתר שהניח הרשימו לצורך החכמה, אבל לא עשה בחי' כלי, לפי שבשלמא שאר הספי', בהעלותם למעלה, ע"י הכאה במה שלמעלה מהם²⁰⁷ היה נעשית בחי' הכלים [מהניצוצות ההם היורדים על ידי הבטישה], אך הכתר לא יש מי שיכה ברשימו שלו בעלייתו, לכן לא [נגמר עדיין] [נעשה ממנו בחי'] הכלי שלו²⁰⁸. והרי כי הכתר הניח רשימו ולא כלי, ושאר הספי' הניחו רשימו וכלי, ומלכות הניח כלי ולא רשימו. אמנם אחר קבלת אלו הספי' מן המאציל²⁰⁹, חזרו למקומם²¹⁰ חוץ מן הכתר כנ"ל, ואז הכלי של הכתר לא נעשה רק בחזרה. כי כשחזרה חכמה ונכנסה בו, אז הכה אור

מאיר האוצר

לא הותיר אור המלכות אחריו רשימו כלל להאיר לכלי שלו, אלא שמהרשימו שנשאר בעביות (הרי הוא הכלי) דהיסוד, נמשכה הארה ממנו לכלי והעביות דמלכות גם כן, ומשמש הרשימו דהיסוד לשניהם, הן לעביות דיסוד והן לעביות דמלכות (ביאורים ח"ב לא ע"א).

²⁰¹ הטעם הראשון הוא מחמת הרשימו שלא נותר בה, והטעם השני הוא מחמת האור דההתפשטות השניה שלא נכנס למלכות אור כלל, והאמת היא שאלו ב' הטעמים א' הם, שכן הם תלויים זה בזה: עיקר הרשימו שנשאר שם לעולם גם לאחר הסתלקות האורות הוא רק כמה שצריך ע"מ שיהיה שורש להתפשטות השניה, ומאחר שבהתפשטות השניה לא נכנס שם אור כלל, לכן גם רשימו לא נשאר שם (ביאורים ח"ב לא ע"ב).

²⁰² וצ"ע, שכן יש רק כלי א' בעקודים, והיאך אמר כאן שיש כלי פרטי לכל ספירה וספירה שבו. ויש ליישב שאמרו כאן "כלי" כוונתו לחלקי הכלי, (כללים ח"א צח ע"ב) ועי' לעיל הערה 89.

²⁰³ כוונתו לע"ח שער מטי ולא מטי (ביאורים ח"ב לא ע"ב), ועי' ליקוטי נוסחאות.

²⁰⁴ "ואז אותו אור היסוד הכה באור הזה של המל" נמחק בשעה"ק, ובמקומו איתא "ואז האור החוזר היורד בכלי של המלכות פוגע באור עצמו הראשון של המלכות העולה למעלה ובטש דא בדא".

²⁰⁵ אמר הכותב חיים הנה ראייה כי הניצוצות הם בחינה אחרת זולת בחי' הכלי כנז"ל (נוסף בשעה"ק).

²⁰⁶ הוא על פי מה שאמרנו (לעיל הערה 188) שעל ידי האור חוזר שהוא בבחי' גבורה ודין נפרדת העביות מהאור, והוא מה שאמר כי הרשימו היה מאיר בכלי זה מרחוק שכן היה האור מרוחק מהכלי, אמנם צ"ע, מאחר שאמר ג"כ שהם בסוד התנין, אם כן לכאורה הוא אינו מרוחק כלל, כי התנין מחוברים ודבוקים עם האותיות לעולם. אלא בע"כ שאין כוונתו שהוא מרוחק ממש, אלא שעיקר אורם הוא מבחוץ ולא בתוכם ומאיר להם רק מלמעלה, ורק הארה מועטת מתפשטת בתוכם, כי כן הוא הוראת התנין (ביאורים ח"ב לב ע"א).

²⁰⁷ כלומר שהכאת הרשימו הוא באור החוזר היורד מלמעלה (ביאורים ח"ב לג ע"א).

²⁰⁸ דייק בלשונו לומר ש'לא נגמר בחי' כלל', שכן באמת היה קצת בחי' כלי גם בכתר והוא בעביות אשר אף הוא ישנו בו, וכן היה גם בכתר בחי' אור החוזר הרי הוא האור היורד דרך אהוריו וכמו כן גם בו היתה בחי' ניצוצין. אמנם כל אלו הענינים היו בכתר במיעוט ובהעלם גדול, עד שאפשר לומר שהם היו בו בכח ולא בפועל, שכן הוא עומד בסמוך למאציל, וכל עלייתו וסילוקו הוא רק כרגע ותיכף חוזרים פניו למטה, ואין מי שיכה ברשימו שלו. שכן כל ההכאה היתה על ידי כך שהיו שם אורות הפכיים דהיינו חסד ודין, ובכתר היה הדין ממועט מאד. אמנם בחי' הכלי נגמרה בהתפשטות השניה (ביאורים ח"ב לג ע"א).

²⁰⁹ כלומר, לאחר שעלו למעלה ונשלמו שם (ביאורים ח"ב לג ע"א).

²¹⁰ דהיינו ההתפשטות השניה (ביאורים ח"ב לג ע"א).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

החכמה ברשימו שהניח בו הכתר במקומו²¹¹, והיו אלו הכאות כפולות²¹², שלפי שרשימו של כתר להיותו בחי' עליונה מן החכמה, לכן הוא מכה בחכמה ומוציא ניצוצין. וגם החכמה להיותו בא עתה מלמעלה, ונמצא עומדת על הרשימו והוא גבוה ממנו, לכן הכה עתה ברשימו והוציא ניצוצין אחרים. לכן [מב' בחי' ניצוצות] נעשה עתה ב' כלים, אחד לרשימו של הכתר, וא' לחכמה שבא עתה. וכבר הארכנו בזה במקום אחר איך יש בכתר [דעקודים] זכר ונוקבא, והמה אלו הב' שזכרנו פה, שהם הרשימו והחכמה [ושניהם נקראים כתר] וע"ש היטב.

והנה מכאן תוכל להבין איך יש ג"כ בעולם העקודים מציאות ביטול מלכים בצד מה²¹³, כדמיון אותם מלכים שמלכו בארץ אדום שמתו ונתבטלו כנזכר בדרוש עולם הנקודים, שהרי ענין התעלמות האורות של העקודים ועלייתן במאצילם, הוא ג"כ ביטול מלכים בכאן דוק ותשכח. אמנם ההפרש אשר ביניהן הוא זה, כי כאן בעקודים היה הקלקול על מנת לתקן וסותר על מנת לבנות, כי זה היה עיקר הכוונה לעלות כדי לעשות בחי' כלים, אבל בנקודים היה ביטול ומיתה גמורה ממש²¹⁴. ואמנם לפי שמן העקודים התחילו הכלים להתגלות קצת לכן גם בכאן היה קצת ביטול. והמשכיל יבין כי גם בא"ק היה כל אותם צמצומים שביארנו למעלה, גם אותם שנבאר לקמן בע"ה בענין צאת הנקודים ממנו, איך צימצם עצמו ופרים חד פריסה בטיבורא דיליה, כ"ז קרוב לביטול המלכים, ודברים אלו אסור להרחיב בהם ולהוציאם בפה והמשכיל יבין. ודע כי במלכות של עולם העקודים נשארו בה י' שרשים של י' (ה ע"א) הנקודים כמו שנבאר בע"ה עתה ועד"ז בכל אצילות, כי המלכות של השרשים אשר בפה של א"ק היא כלולה מי', והם י' שרשים אל י' דעקודים²¹⁵, ובמלכות דעקודים יש י' שרשים אל עשר ספירות דנקודים [נ"א דברודים] ועד"ז בשאר העולמות.

מאיר האוצר

²¹¹ כאשר התחיל אור החכמה לירד ולהכנס בכלי הכתר, ואז היה בזה שנוי וחלוק מה שאין כן בכל הט' ספירות האחרונות כי בכלם היה בטישה והכאה אחת לבד וכולן לא נעשה בכל אחת מהם רק כלי א' (נוסף בשעה"ק).

²¹² אור הרשימו דכתר הוא הנשאר בעת ההסתלקות הראשונה אז נעשתה בו בחי' עביות. אמנם מאחר שהעביות שבכתר היתה זכה ודקה מאד, היו הרשימו והעביות כלולים זה בזה. אבל כאשר ירד האור דההתפשטות השניה, ונכנס שם אור החכמה, אזי נחלקה כללות הרשימו דכתר (שהיה כולל גם כן מאור ועביות) לשנים על ידי דביקותו באור החכמה, שכן האור הזך שבו נכנס בתוך אור החכמה דההתפשטות השניה ונעשה לבחי' זכר ביחס אליו, ואור החכמה נעשה לבחי' נקבה ביחס אליו, וכן עד"ז נחלק אף אור החכמה לשנים על ידי דביקותו באור הרשימו דכתר. על ידי האור הזך דהרשימו שבכתר, שהוא בחי' זכר, נעשית הכאה ובטישה עם אור החכמה שהוא בחי' גבורה ונוק' אליו, ועל ידי הזיווג נפרדות אותן חלקי העביות מהאור הזך דהחכמה (הרי הם הניצוצין שהזכיר הרב), ומאלו הניצוצין נעשה כלי א' הרי הוא הכלי של החכמה. ומש"כ שבא אור החכמה מלמעלה ומכה ברשימו ומוציא ניצוצין אחרים, והיינו כלי הכתר. מה שאמרנו שהכתר הוא למעלה מחכמה, הוא פשוט, שכן הכתר הוא מההתפשטות הראשונה, ואילו החכמה היא מההתפשטות השניה. אמנם מש"כ שהחכמה היא למעלה מהכתר מבואר בשעה"ק שהחכמה היא אור שלם, והכתר הוא רק רשימו (ביאורים ח"ב לג ע"א).

²¹³ עי' דברינו לעיל 206 שכל הסדר כאן הוא כסדר מיתת המלכין הקדמאין שבעולם הנקודות (ביאורים ח"ב לג ע"ג), אמנם כאן בעולם העקודים היה ביטול אורות ולא שבירת כלים (דע"ה ח"א פו ע"א).

²¹⁴ תכלית ביטול המלכים בעולם הנקודות, ה"ה השורש למציאות הרע, היה כדי לייסד עי"ז את ענין הבחירה שיהא כח ביד האדם להטות לכאן ולכאן. אמנם בביאת משיח בסוף ו' אלפי שנים יוחזר הכל לטובה, אם כן כל משך זמן ו' אלפי שנים בחי' הביטול שבמלכים הוא רק לרעה. אמנם הסתלקות האורות דעולם העקודים היה כולו לטובה מיד, שכן דבר זה נתן אפשרות לגלות את אור קדושתו למטה על ידי הסתלקות האורות שע"י נעשתה העביות לעשות כלים, ולולא זה לא היה מקום למציאות העולמות (ביאורים ח"ב לג ע"ג).

²¹⁵ עי' כללים כלל י"ח ענף י' סימן ד' אות יג סעיף יא (לש"ו) [אין שם סעיף יא, ונראה כוונתו לסימן יא אות מ"ב עמוד סא ע"ג].

מאיר האוצר על אוצרות חיים

שער הנקודים

פרק א

ונבאר עתה עולם הנקודים, והם בחי' אורות היוצאין דרך נקבי עינים דאדם קדמון²¹⁶. והנה כבר ביארנו לעיל כי ד' בחי' יש, והם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ובכל בחי' מהם יש טנת"א. והנה המוחין של א"ק הם הויות דע"ב, ומן בחי' האזנים ולמטה²¹⁷ עד תשלום כל סיום א"ק הוא בחי' ס"ג עד סיום הרגלים שלו²¹⁸. אמנם ענין זה היה בתחלה קודם מיתת מלכים בעולם הנקודים²¹⁹, ואח"כ²²⁰ היה בחי' מ"ה וב"ן ממקום טיבור שלו עד למטה בסיום הרגלים כמ"ש בע"ה²²¹.

מאיר האוצר

²¹⁶ אורות אלו אינם אורות העיניים, כפי שמדויק בלשונו שהדבר היה "דרך נקבי עיניים" ולא יציאה מהעיניים עצמן, שכן עצם אורות העיניים הם מהחכמה (עי' ע"ח שער אח"ף פרק א). אמנם "אורות הנקודות" הנזכרים כאן הם אורות תחתונים אשר שרשם הוא מנה"י דאדם קדמון שעלו למעלה ויצאו דרך העיניים (ביאורים ח"ב עט ע"א).

²¹⁷ הע"ב מתפשט בכל א"ק מראשו ועד רגליו, ומהאזניים ולמטה מתלבש הס"ג על הע"ב, והוא הע"ב נעלם והס"ג נגלה (ביאורים ח"ב עט ע"ב). וכוונתו לס"ג דמוחא סתימאה דאדם קדמון ולא לס"ג דאדם קדמון [שהרי הס"ג דאדם קדמון מתחיל מהגרון ולא מהאזניים] (דע"ה ח"א ט ע"ב וע"ש ח ע"א וע"ב כמה ראיות לזה). ראיה לזה, עי' דע"ה ח"ב קסג ע"ג שמוכיח מדברי הרב בשער טנת"א רפ"א שם איתא שאין המדובר בע"ב הכללי דאדם קדמון, ועי' תיקוני זהר דף קמא ע"ב שהמוחא סתימאה עצמו נקרא ס"ג. ממילא יתבאר שע"ב דמוחא סתימאה היא ע"ב דס"ג ולא ע"ב עצמו דאדם קדמון ולכן דיבר בו, וע"ש מש"כ בבהג"ר א קלח ע"ב.

²¹⁸ לעיון יתר - יש ג' הבחנות בא"ק: א) עד הטבור, שהוא עיקר מציאותו, ב) עד סוף רגליו, שהוא בסוד תוספת [על עיקר הא"ק] וההתפשטות הראשונה דאצילות [וכל זמן שלא נפרס הפרסא הוא עדין בתורת א"ק ולא דרגה תחתיו (ביאורים ח"ב טז ע"ג, וכן כללים ח"ב מא ע"א)], מאחרי פריסת הפרסא (דהיינו גילוי הזו"ן הרי הוא האצילות) ועד להתפשטות הראשונה דאצילות מתחת לטבור דאדם קדמון היה מקום פנוי כמו כל הצמצום (כללים ח"א כא ע"ב). דהיינו שעיקר שם ס"ג הם פרטי הע"ב וס"ג שבו. ותחת הטבור נמצאים מ"ה וב"ן הפרטיים דע"ב וס"ג דס"ג [והמה בתוך רגלי א"ק] (כללים ח"ב מז ע"א). אם כן, לא נתגלו בחי' מ"ה וב"ן דמוחא סתימאה דאדם קדמון עצמו עד לזמן הוצאת הנקודות מחוץ לרגלי א"ק (כללים ח"ב קג ע"ד). כאן הוא מקור לכך שא"ק ואצילות הינם למעשה עולם אחד, אלא שא"ק הוא למעלה מהפרסא והוא בחי' ע"ב וס"ג שבו, ואצילות הוא מ"ה וב"ן שבו והוא מתחת לפרסא, ועי' לקמן שער עתיק פרק א' (ביאורים ח"א מח ע"א).

²¹⁹ לשון זו היא לישנא קלילא, שכן היה לו לומר קודם יציאת המלכים שהוא קודם שנעשה עולם הנקודות, שכן המלכים יצאו על ידי גילוי דשם ב"ן (עי' ע"ח טנת"א א' ושבירה ו'). [ואין לומר שלא היתה אז בחי' שם ב"ן אלא בבחי' אחרונות דס"ג, ומיתת המלכים היתה רק באותן הבחי' האחרונות דס"ג, שהרי ברוב הדרושים מכנה הרב את המלכים "ב"ן"] (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

²²⁰ דהיינו לאחר התיקון [כן הוא בשעה"ק כא ע"א] (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

²²¹ דהיינו שמ"ה וב"ן מלבישים את ע"ב וס"ג ועל ידי כך נעלמו הע"ב וס"ג, וממילא כל הגילוי שמהטבור ולמטה הוא רק מהמ"ה וב"ן, וזהו הנקרא בשם עולם האצילות. ולמעלה מהטבור הוא הנקרא בשם א"ק אמנם למעשה על ידי הע"ב והס"ג דאדם קדמון היוודים ומתלבשים בפנימיות האצילות כולל הא"ק גם את כל האצילות, כדרך א"א הכולל את כל האצילות. ועי' לקמן פ"ב שכל האורות מהטבור למטה נסתלקו ועלו למעלה ולמטה נשאר ריקן מאור, ולכן הוא שיצא במקום זה עולם הנקודות והאצילות, ואם כן אין למטה מהטבור אלא מ"ה וב"ן בלבד, ולכאורה סותר המתבאר כאן וצ"ע. אלא צ"ל כי לצורך יציאת הב"ן והתהוות דעולם הנקודות אכן מתחילה נסתלקו ועלו האורות בסוד ההסתלקות הראשונה אשר לאצילות והיינו מה שיצאו דרך העיניים ונשברו, ואילו בעת התיקון חזרו אור דע"ב וס"ג ונתפשטו בפנימיותם בנוסף למ"ה וס"ר דב"ן (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

והנה כבר ביארנו כי בשם ס"ג יש טנת"א, והטעמים נחלקים לג' חלוקות שהם אח"כ²²². ואמנם הנקודות הם בחי' אורות הנמשכים מן העינים שלו²²³, והעינין הוא כי הנה ההבל היוצא מנקבי אונים הוא הבל מועט, כי אם יניח אדם אצבע על נקב האוזן ויסתום אותו בחוזק ירגיש קול הברה בתוכו²²⁴, וזה מחמת תנועת ההבל שבתוכו שרוצה לצאת לחוץ ואינו יכול, אמנם בהסיר האצבע אינו נרגש, והנה מן ההבל הזה יצאו עשר ספירות מבחינת האזנים כמבואר למעלה.

ואח"כ בחוטם יש הבל יותר מורגש, ויצאו בחי' עשר ספירות של חוטם כנ"ל²²⁵. ואח"כ בפה יש הבל יותר נרגש מכולם לפי שכל מה שהאור יורד למטה הוא ניכר ונרגש יותר ומתגלה שם, ומשם יצאו הי' דעקודים. ואלו השלשה מקומות הם בחינת הטעמים דס"ג.

ואח"כ מן העינין יצאו הנקודות דס"ג²²⁶, ולכן אין כל כך הבל בעיני כמו בג' מקומות הנ"ל²²⁷, כי אין דומה אור הנקודים הקטן כמו הטעמים²²⁸, אבל עכ"ז מצינו קצת כח

מאיר האוצר

²²² עי' הערה 217 מש"כ בשם לש"ו שכוונתו כאן לס"ג דמוחא סתימאה דאדם קדמון ולא ס"ג דאדם קדמון.

²²³ לכאורה צ"ע, הרי הנקודות הם בסוד ס"ג, ומקום התגלות ס"ג הוא דווקא מן האזניים ולמטה, ואם כן כיצד יתכן שיצאו מהעינים שהוא בחינה גבוהה יותר. ועוד קשה, הרי הטעמים המה בבחינה גבוהה מהנקודות, שכן הטעמים הם בסוד כתר ונקודות בסוד חכמה. והרי האח"כ הם הטעמים ואם כן, הכיצד יצאו הנקודות בבחינה הגבוהה מהם. ועוד קשה, כתוב שהנקודות הם "מהבחי' אחרונות דס"ג" והרי "הבחי' אחרונות" אינם נקודות אלא אותיות.

וצ"ל שמהעיניים יצאו רק הבחי' אחרונות דס"ג שמקומם האמיתי הוא מהטבור ולמטה, אלא שעלו למטה למעלה. ונקראו נקודות מכיוון שכל זמן שלא נפרס הפרסא ולא נתגלו המ"ה וב"ן הכלליים (הרי הם האותיות והתגין הכלליים), הרי שלא נתגלו עדיין המ"ה וב"ן הפרטיים אשר בס"ג עצמו, וממילא כולו נקרא בשם ס"ג ונקודות. ועלייתם ממטה למעלה היתה בבחי' עליית מ"ן כדי לקבל שם תוספת של אור וברכה, וכל עליית מ"ן היא למוחא סתימאה (עי' ספד"צ ד ע"ב ביה סליקו וביה סלקין, ודברי הגר"א שם ומאיר הספרא שם הערות 518, 519), והמוחא סתימאה כלול מעסמ"ב, ועליית המ"ן היא לע"ב שבו כי שם הוא ראשית הגילוי דאור א"ס. כך, שע"ב דמוחא סתימאה הוא שורש לאור העיניים והס"ג דמוחא סתימאה הוא שורש האור דאח"כ, ומ"ן דאח"כ עלו בשלום וירדו בשלום. אמנם עליית אורות הנקודות (שהם מהבחי' האחרונות דס"ג) לא היתה כראוי כלל, שכן לא היה אז יחוד בין או"א כראוי, וכל א' העלה מ"ן בפני עצמו. והנה הנקודות דענייניו המה בעצמן מ"ן דאימא, ומאחר שעלה המ"ן שלא בדרך זיווג (כלומר, לא ביחד עם מ"ן דאבא), לכן הם אינם בשלימות, וכאשר עלו אותן המ"ן דאימא בע"ב דמוחא סתימאה, הוציא אותן הע"ב דמוחא סתימאה ממקומו אל החוץ, והיינו יציאתן דרך נקבי העיניים. אם כן, בע"כ שדרך יציאתם מהעיניים אינה על דרך שבח ומעלה. אמנם אח"כ זכו לעלות ולקבל אור וברכה וירדו למקומם, ואכן יצאו דרך שבח ומעלה דרך נקבי האח"כ (ביאורים ח"ב עט ע"ב).

²²⁴ הקול הזה הוא בסוד בינה שהתפשט בכל הגוף, והוא המכונה "קלא דלא אשתמע" (עי' תז"ח נ נא). ועליו נאמר "קול גדול ולא יסף" (דברים ה יט), כי אין לקול הזה הפסק, והקול יוצא דרך האזניים, והוא שואב וממשיך אליו את הקול הנשמע שהוא בסוד ת"ת (ועי' זהר בראשית נ ע"ב) (ביאורים ח"ב עט ע"ד).

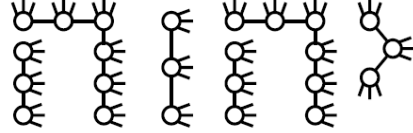
²²⁵ הבל החוטם הוא בסוד ת"ת שהוא רוח, והוא מתחבר עם הרוח הכללי שהוא האויר העולם, והאדם שואב וממשיך אותו לתוך עצמו, וע"י פעולה זו מתחבר עם זולתו. לכן עשר ספירות דאזניים הם ת"ד (עי' ספד"צ יח ע"א), ו"ס דאור החוטם הם אורות הפרדשקא (מז' תיקוני גלגלתא) (עי' בהגר"א על ספד"צ ז ע"א) (ביאורים ח"ב פ ע"א).

²²⁶ לכן נקרא "עולם הנקודות" על שם שהם הנקודות דס"ג. ולכאורה צ"ע, הרי שורש העקודים הוא בטעמים דס"ג ומ"ט אינו נקרא "עולם הטעמים". אלא צ"ל כנ"ל, שהוא נקרא עולם הנקודות על שם היות עצם מציאותו רק נקודות קטנות וכקרני הגבים (ביאורים ח"ב פ ע"ג). והנה במקום אחר מבואר שהם ג"כ ב"ן, פי' שהם הב"ן דס"ג דס"ג (דע"ה ח"א יב ע"ג, פא ע"ד), וזהו הנקרא נקודות דאמא (דע"ה ח"א יד ע"ב). כאשר הרב מזכירם כס"ג, כוונתו שזוהי ההתפשטות הראשונה שלהם ומה שנכלל ממנו בהתפשטות השנייה. וכאשר מכנה ב"ן, כוונתו ביחס לנכלל בהתפשטות השנייה בלבד (כללים ח"ב פט ע"ג).

²²⁷ מההסתכלות העינין אינו יוצא הבל ממש, והוא משום כי עיקר הראיה וההסתכלות נמשך מן המוח היותר עליון שאינו יכול להתגלות למטה (עי' ע"ח אח"כ א'), ואין יוצאת ממנו כי אם תמצית הארה בלבד. לכן אין בעינים נקבים פתוחים כמו שיש באח"כ. ואפילו אותה תמצית הארה

מאיר האוצר על אוצרות חיים

בהסתכלות העין כנראה בחוש העין במבע, כענין ביצת בת היענה שנולד (ה ע"ב) האפרוח על ידי הסתכלותה זמן מה בלתי שתשב על הבצים להממם כמו שאר העופות, וזה יורה היות כח ממשית בהסתכלות העינים. והנה מבחי' הסתכלות הוזה של העינים יצאו הנקודות, ובוזה תבין מ"ש בתיקונים תיקון ע' דף קכ"ו (קמט ע"א) שמצייר צורת הוי"ה של בן ד' אותיות בציוור עינים בנקודים, בסוד (יהוקאל א יח) וגבותם מלאות עינים כזה,

²²⁹ כי כל בחי' עינים הם נקודות כנ"ל²³⁰.

והנה²³¹ כשתמנה מן ע"ב²³² יהיה כל בחי' ע"ב י' מן הוי"ה, וס"ג אות ה' ראשונה של הוי"ה, ומ"ה אות ו', וב"ן אות ה' אחרונה. וכשנמנה השם מבחי' ס"ג²³³ לברו, יהיה הטעמים של ס"ג אות י'²³⁴, והנקודות²³⁵ אות ה' ראשונה, ותגין אות ו', ואותיות ה' אחרונה. וכאשר נחלק גם את הטעמים, תהיה אות י' באזן, ואות ה' ראשונה בחוטם, ואות ו' בפה, ואות ה' אחרונה בעינים²³⁶. הרי כי העין יש לו בחי' ה' אחרונה וה' ראשונה²³⁷, וז"ס מ"ש

מאיר האוצר

היוצאת מלובשת באורות דתנה"י שעלו באור חוזר ממטה למעלה, ויצאו דרך העינים הרי הם הנקודות העיקריים. ועל זה הדרך הוא כל ראה, הרי היא תמצית הארת המוחין המתלבשים במ"ן שעלה מתנה"י, אשר אף הוא אינו כי אם תמצית אורה (ביאורים ח"ב פ ע"א).

²²⁸ מש"כ רבינו "אור הנקודים הקטן" אין כוונתו לומר שהוא קטן באיכות, שכן כל דבר ככל שאיכותו קטנה יותר כך הוא יותר מוחשי. אלא בע"כ שהכוונה היא שהוא קטן בכמותו, שכן הוא רק תמצית הארה. אמנם עכ"פ יש חילוק גדול בין אורות העיניים לבין אורות האזניים, שאורות האזניים אין המיעוט בו גופה אלא רק לגבי זולתו, שכן י' הספירות דאורות האזניים עומדים בפני עצמם בכל הכח האפשרי, אלא שמתמעט גילויים מלמטה, כי אין התחתונים יכולים לקבל את אור האזניים כמו שהם במקומם, ואילו המיעוט שבאור העיניים הוא בו ובמקומו גופה (ביאורים ח"ב פ ע"ב).

²²⁹ והענין כי כל ההוי"ת שהם בבחי' עינים, הם בצורות אותיות מצויירות בנקודים עגולים, כצורות העיניים שהם עגולים, ונמצא כי אלו הנקודות הם הנקודות דשם ס"ג (נוסף במבר"ש).

²³⁰ ואין הוי"ה דטעמים בעקודים והוי"ה דתגין באצילות, שכן הם הושלמו וכלולים מהכל ולכן לא נמצא בהם שם מיוחד אלא כפי מאמר חז"ל "לפי מעשי אני נקרא" (שמות רבה פרשה &), אמנם בעולם הנקודות, שם לא הושלם דבר, והיה כולו רק בבחינת שרשים קטנים לכן מיוחד בו שם הוי"ה דעיינין המרמז על הנקודות (ביאורים ח"ב פ ע"ג).

עיניים הם סוד כללות ההנהגה שהיא מסוד המחשבה עילאה סתימאה, ולכן הם נקודות והם שרש הכל בבחי' שרשים קטנים, וכל התפיסה שנמשכת משם היא רק מעט מן המעט, וכ"ד עיינין הם כ"ד צירופי שם אדני, ומשם הם נמשכים למטה בתורת י"ב ת"ד דא"א וי"ב ת"ד דז"א. ויש בהם ע"ב תגין ע"ש שהוא החסד עלאה, ה"ה שורש כל החסדים, וחסד הוא בגימ' ע"ב, והם תגין על שם צפיייתם ותלייתם למעלה, שהוא באור א"ס אשר ברדל"א (ביאורים ח"ב פא ע"א).

²³¹ כאשר נתחיל למנות שם הוי"ה בקומת א"ק יהיה אות י' במוחין והוא שם ע"ב, ואות ה' ראשונה הם כל אלו הבחי' של שם ס"ג מאזן א"ק ולמטה עד רגליו כנ"ל, ואות ו' הוא שם מ"ה שיצא מן המצח לתקן הנקודות, ואות ה' תתאה הוא שם ב"ן שהם הנקודים אחר התיקון (מבר"ש).

²³² הא"ק הוא בכללותו הוי"ה אחת, ויש לנו לרשות לדבר עליו רק מן הס"ג שבו ולמטה (עי' ע"ח טנת"א א'). ולכן כאשר מונים מהע"ב, היינו מהנעלם ולא מהגלוי, שכן הגלוי מתחיל מס"ג (ביאורים ח"ב פא ע"א). עי' כללים כלל ה ענף ב' (לש"ו). דהיינו שהעקודים הוא בסוד שם ע"ב, ואילו שם ס"ג הוא שורש לעולם הנקודות (כללים ח"א כא ע"א), ועי' הערה 217.

²³³ שהוא תחילתו שבגלוי (ביאורים ח"ב פא ע"א – עי' הערה הקודמת).

²³⁴ אח"ף שהם ג' מיני טעמים כנודע (נוסף במבר"ש).

²³⁵ היוצאין מן העין (נוסף במבר"ש).

²³⁶ נקודים של העין (נוסף במבר"ש). ועי' בהגר"א על ס"י ח ע"ג, שעקודים ונקודות עומדים זה לגבי זה בבחינת זכר ונוק'.

²³⁷ "בחי' ה' אחרונה וה' ראשונה" נמחק במבר"ש, ובמקומו איתא "ב' בחינות בשם ס"ג הפרטי כי הוא בה"א שניה ובה"א אחרונה".

מאיר האוצר על אוצרות חיים

בתיקונים (קכג ע"ב²³⁸) אני ישנה נגד ה' אחרונה, כי בביטול אור הנקודים אני ישנה בסוד השינה. גם אני ישנה אותיות שניה, כי חכמה היא ה' ראשונה והיא שניה לכתר. כי נודע שהטעמים הם כתר, והנקודות הם חכמה, והתגין הם בינה, ואותיות ז"ת²³⁹. נמצא כי העין הוא בחי' חכמה²⁴⁰ שהם הנקודות, וזהו הטעם שחכמי העדה נקראו עיני העדה, כמ"ש (במדבר טו כד) והיה אם מעיני העדה וגו'. ובאלו הנקודות הם בחי' המלכים שמלכו בארץ אדום שמתו כמ"ש בע"ה. וז"ס²⁴¹ (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו, כי הארץ היא ה' אחרונה שהוא בחי' העין כנ"ל, והיא אשר היתה תהו ובהו שהוא ענין מיתת המלכים²⁴², עד שבא התיקון שלהם ואז נאמר (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור²⁴³, וזהו (דניאל ט יח) פקח עיניך וראה שוממותינו.

מאיר האוצר

²³⁸ וז"ל: ועוד אני ישנה, שניה ודאי לחכמה, דאיהי י' כד אתרחק מיני רחימאי דאיהו ו', ורזא דמלה (משלי ג יט) ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, בחכמה דאיהו אבא י', יסד ברתא דאיהי ארץ ה' זעירא הארץ ודאי, כונן שמים דא ו' בתבונה דא אימא עלאה, דבינה אתקריאת לעילא כד איהי עם בעלה, תבונה אתקריאת לתתא כד איהי עם ו', דאיהו בן ו', ות' דאיהו תפארת, אשתארת איהי ה' עמיה, ובההוא זמנא דאת י' איהו עם אימא ואיהו מרחק מינה אתמר בה אני ישנה (ואיהי שניה לה), עכ"ל.

תרגום: ועוד אני ישנה שניה ודאי לחכמה שהיא י', כשהתרחק ממני אהובי שהוא ו' וסוד הדבר יהי"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה בחכמה שהוא אב י' יסד הבת שהיא ארץ ה' קטנה הארץ ודאי כונן שמים זה ו' בתבונה זו האם העליונה שבינה נקראת למעלה כשהיא עם בעלה ותבונה נקראת למטה כשהיא עם ו' שהוא בן ו' ות' שהוא תפארת נשארית היא ה' עמו ובאותו זמן שהאות י' היא עם האם והיא מרחקת ממנה נאמר בה "אני ישנה" (והיא שניה לה). ועי' ע"ח שער הזווגים פרק ד.

²³⁹ קשה, הרי לעיל בסמוך אמר שתגין הם כנגד אות ו' שבשם ואילו אותיות הם כנגד ה' אחרונה שבשם. והעניין, כי בס"ג עצמו נעשה הנקודות, ובפרט מהבינה ומלכות שבה, כי הם הבחי' האחרונות דמ"ן דאימא, לכן הם הה' ראשונה והה' אחרונה, כלומר, הה' אחרונה דאימא שבס"ג, שהוא המלכות דאימא. והכל הוא בכלל הה' ראשונה דשם ס"ג והו' והה' אחרונה שלו המה התגין והאותיות שבה. ולכן הי' דס"ג הוא טעמים דס"ג, והוא בחי' האח"ף, והה' דס"ג הוא בחי' הנקודות. אמנם כאן חושב כי הנקודות המה בחי' החכמה, משום שתמצית אור הראיה משתתף בהם, ובבחי' זו אורות האח"ף הם בבחי' כתר והנקודות חכמה. סופו של דבר הכל נידון בערכין, דהיינו שכל הכינויים תלויים בבחינה שעליה מדברים באותה הסוגיא (ביאורים ח"ב פא ע"ב).

²⁴⁰ דמוחא סתימאה (דע"ה ח"א פז ע"א).

²⁴¹ כי ביטול המלכים היה באורות העינים לזה אמר הכ' (מב"ש).

²⁴² וחשך על פני תהום הם אותיות המות דמיתו ונחשכו העינים ואח"כ תיקונם היה על ידי פתיחו דעיינין (מב"ש).

²⁴³ דהיינו אור דשם מ"ה אשר נתגלה ויצא בעת התיקון לצורך מעשה בראשית וממנו נתקנו כל המלכים, ושרשו הוא באוירא עלאה אשר בא"א וכן הוא למעלה מזה ברישא תנינא דאדם קדמון. אמנם אחרי יום ג' נתגלה רק אור המ"ה שכן אור האוירא נסתם. ולכן "יהי אור" קאי על הארת האוירא שהוא עיקר האור הגנוז, ואילו "ויהי אור" קאי על אור המ"ה שהוא רק תולדת האור הגנוז (עי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"ב יהי אור ויהי אור) (ביאורים ח"ב פא ע"ב).

והוא האור דשם מ"ה שהוא אור התיקון והגם דבגמרא ובזוה"ק ובמדרשים מבואר שהאור דיום ראשון הוא האור הגנוז והוא נגזו תיכף גם קודם החטא (עי' בזהר תרומה קמח דע"ב) ועי' דע"ה ח"ב דרוש ד' ענף טו ס' ג' [וז"ל סה ע"ג, ביום הראשון עצמו הגם שנתגלה אז אותו האור כי הוא היה באמת היסוד והשורש דכל הבריאה כולה, עכ"ז לא האירה בהם בכל הראוי ג"כ אלא רק אחר שנברא אדה"ר ועד החטא וכן האירה ג"כ עד מוצאי שבת בראשית אך עיקרה רק לעתיד לבא, ע"כ] אך האור דמ"ה אינו אור הגנוז עצמו אלא שנמשך ממנו, ועיקר אור הגנוז הוא אור דאוירא עילאה דאדם קדמון שהוא יצא והאיר ביום ראשון והוא נגזו בהקד"א וממנו נמשך האור דשם מ"ה ע"י הזיווג דע"ב וס"ג דהא"ק שהוא הקד"א ומוחא סתימאה ומשם לאו"א שבהא"ק שהם הע"ב והס"ג העיקריים שבו ומהם נולד השם מ"ה דתיקון המדובר לקמן בשער התיקון ומ"ש שנגזו ר"ל שנגזו בקד"א וכן הוא עתה תמיד גם בא"א דאצילות שהאור דאוירא עילאה שבו הוא עצמו אינו מאיר כלל עתה עד לעתיד ורק תמצית הארה ממנו הוא נמשך למטה על ידי הקד"א ע"י כללים טו ז א [שם מבואר החילוק בין אצילות, שם שולטים מ"ה וב"ן, לבין עקודים, שם שולטים ס"ג ומ"ה] והבן זה היטב ועי' עוד בספד"צ (יא ע"א) גלופי דגלופין (לש"ו).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ולזהבין פסוק זה נבאר מציאות הענין ונאמר, כי הנה הנקודות הם מ' שהם: קמין, ופתח, צירי, סגול, שבא, חולם, שורק, חירק, קיבוץ²⁴⁴. אמנם ג"כ יש בהם בחי' עליונות²⁴⁵ שהם ניקוד חולם, ואמצע כגון שורק, וכל השאר הם תחתונים שמקומם הם תחת האותיות, ואח"כ יתבאר כל זה בע"ה. והנה כל הו' אחרונות של הנקודות הם צורת יודיין, חוץ מב' נקודות הראשונים שהם קמין פתח שהם ב' וויין ויו"ד²⁴⁶.

והענין כי כאשר נמנה כל היודיין שיש בו' נקודות אלו הם י"ג יודיין גימטריא ק"ל כמנין עיין, להורות כי מן העין יצאו הנקודות, ונשאר קמין פתח²⁴⁷ שהם י' וב' וויין שהם גימט' כ"ב, והוא (ה ע"ג) סוד כ"ב אותיות שמהם נעשו הכלים של הנקודים²⁴⁸. וא"ת למה נרשמו ונרמזו הכלים בב' נקודות הראשונים שבכולם והמעולות. אמנם הענין הוא כי מאלו ב' נקודות הראשונים שהם כתר חכמה של הנקודות כגודע, (מהם נעשו כלים) [יצאו כלים אלו] אל השאר, והם אשר הולידו והוציאו כלים לספי אשר תחתיהן²⁴⁹.

מאיר האוצר

²⁴⁴ והם מכתר עד יסוד (שעה"ק כא ע"ב), ומלכות אין לה ניקוד כי היא כלילא מכלא [עי' בהגר"א על תיקו"ז טו ע"א, ז"ל, "בת עין" - עשירית לון, "פלה" - דכלילא מכלהו - שאין ניקוד למלכות, ע"כ] (ביאורים ח"ב פא ע"ג). עי' פת"ש נקודות פרק ד' וז"ל, נגד מלכות לא יש כלל נקודה, כי בעולם התווה לא היה להם מלוכה כלל, ולא יצאה ענינה אל הפועל, בסוד וארעא אתבטלת (ספד"צ ג ע"א), ולכן גם באורות העינים לא יש נגדה נקודה כלל, כי היא נשארה במקומה, בסוד אישון בת עין, בסוד נקודה אחת לבד (עי' שער הנסירה פרק א'), כתר שבה, עכ"ל. ועי' תיקו"ז קנא ע"א שכתר בקמץ, ועי' גר"א קמז ע"ג שזהו רק כאשר הכתר נחשב במניין הספירות, והוא אינו נחשב אזי הדעת באה במקומו והיינו הצירי, ועי' בהגר"א על תיקו"ז ט ע"א ד"ה מ"ב וז"ל, כאן חושב הנקודות מחכמה עד מלכות וסדרן קמץ פתח צרי שבא סגול חולם חירק שורק גדול כסדר מחכמה. ואל תיקשי, שבתיקון ע' קא חשיב מכתר עד יסוד, כבר תירץ האר"י ז"ל וכן שם מונה סגול קודם לשבא וכולא חשיב כאן כסדר רק הפתח שמתחיל משום דמפרש ב' קרא, עכ"ל.

²⁴⁵ עי' לקמן פ"ג ששורש כולם הוא בחכמה, עכ"ז איתא בתיקו"ז (קמט ע"ב) שרובם (אלה שמתחת לאותיות) מבינה [ז"ל התיקו"ז: וגביהן דא אימא עלאה וכו']. טעם הדבר, שהרי לא יתכן שאור החכמה יתגלה למטה אלא על ידי הבינה כנ"ל²³⁹. אמנם נקודת החולם, שהוא ת"ת, מקומו למעלה, שכן הת"ת הוא הקו האמצעי המבדיל מן הקצה אל הקצה (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

²⁴⁶ ענין הנקודות הוא שהאורות באו בכלים סתומים שלא היו יכולים להתפשט בהם בפרטות, בסוד ציור קווים ובבחינת פרצופים ובגילוי פנים לפי מצב הכלים שלא היו ראויים לכך. לכך נרמז האור בהם בציור יודיין, שכל י' הוא בבחינת נקודה סתומה שהאור מקובץ בו ואינו מתפשט לחלקים, והוא כלל י' האורות שבכל כלי כנגד כל עשר ספירות שבו. אמנם בתיקון, כאשר הם באים בגילוי ובהתפשטות, הם בסוד וויין וקוים, ולכן אף כאן בז' נקודות מצירי ולמטה הם נקודות בלבד, שכן בהם חלה השבירה והקלקול, שגם אחוריים דאו"א נתבטלו מצד התפשטותם בז"ת, ואלו האחוריים הם בסוד בינה בכללות (פת"ש נקודות פרק ד'). לענין נקודה וקו, עי' מש"כ בהגר"א על ס"י פ"א מ"ח ד"ה עשר ספירות וז"ל, המחשבה הוא בבהילו וברגע א', ולכן הוא בצורת י', והקול הוא באריכות לכן הוא בצורת ו', עכ"ל. ועי' בהגר"א על ספד"צ כ"ה ע"א, ז"ל, ע"ק נקרא י"ד וז"א ו', עכ"ל. ועי' עוד בהגר"א על ס"י כ"ה ע"ד, ז"ל, יו"ד הוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה, ו' קו, ד' שטח, וכן הוא יה"ו של הו"ה) עכ"ל. ועי' בתיקו"ז ל"ז ע"א: ולית נימא ונימא דשערא דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה והאי נימא איהו ו' מבועא דיליה י' דסלקא באוריא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית.

²⁴⁷ שהם בכתר וחכמה (נוסף במב"ש).

²⁴⁸ כי לעולם הכלים הם מן האותיות (מב"ש).

²⁴⁹ הכלים נעשו לפני שהיתה נקודת הפתח (שהוא כנגד ספירת חכמה), שכן החכמה לא נעשתה אלא אחר שירד הכתר למטה מהטבור ונכנס בכלי שלו הכלול מכל ט' הספירות האחרות (עי' לקמן פרק ד'). והנה ד"ז קשה בתרתי: חדא, לא מצינו זיווג בין כתר לחכמה אלא רק בטישה בעלמא שהיא רק כעין זיווג. ותרתי, איך יתכן שיהיה זיווג ביניהם הרי שניהם זכרים.

אלא צ"ל שכל מה שנקט בלשון "הולידו" ו"הוציאו" על כלים, כוונתו לתיקוני הכלים שיהיו ראויים להיות לכלים לכל ספירה וספירה מ' הנקודות כל א' כראוי לו, שכן כל הכלים נעשים תחילה מעביות דהכתר בלבד, אלא שהיה כלול מכל הט', אמנם כ"ז היה בגילוי הכתר בלבד, ולכן צריכים תיקון שיהיו ראויים להיות לכלים לכל ספירה וספירה כראוי לה (ביאורים ח"ב פב ע"ג).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

עוד טעם ב', לפי שנודע כי הז' נקודות תחתונים הם ז' מלכים שמתו, אבל הראשונים לא מתו. ונודע כי בחי' המיתה היא שבירת הכלי, לכן הז' נקודות אחרונות נשארו בלא כלי, רק אור לבדו שהוא בחי' הנקודות²⁵⁰, אבל הראשונים שלא מתו ונשארו (האורות) עם הכלים שלהם²⁵¹, הנה האורות נעלמים ומתלבשים תוך הכלים ונקרא ע"ש הכלים, שהם הכ"ב אותיות הרמוזין בקמץ ופתח כנז'.

והנה הקמץ מורה על הכתר כנודע²⁵², והכתר הוא טעמים²⁵³, והפתח מורה על החכמה והם הנקודות. ולכן נקראים ב' נקודות אלו קמץ ופתח, כי הם מורים על ענין הנ"ל, והוא שכל זמן שעדיין לא יצאו רק הטעמים דס"ג שהם בחי' אורות אח"פ עדיין היו האורות סתומים וקמוצים²⁵⁴. וכשבאו בחי' הנקודות שהם חכמה שהוא פתח, והוא בחי' העין כנ"ל, אז הם נפתחו בפתחו דעיינין²⁵⁵ כנזכר בתיקונים (לב ע"א)²⁵⁶, וזהו ענין נקודות פתח. אבל בתחלה (היו) בבחי' הטעמים שהם כתר הוא קמץ, כי האורות היו קמוצים וסתומים.

ונחזור לענין הפסוק (דניאל ט יח) פקח עיניך²⁵⁷, כי כאשר בא בחי' העיין שהם הנקודות, אז נאמר פקח עיניך, שאז היו בפתחו דעיינין. והנה כבר נתבאר כי כל בחי' האלו הם בשם ס"ג, ושם זה רומז לבניה שהוא גבורה עלאה (רבה תליין הדינין²⁵⁸) [דמינה דינים מתעריין], לכן בוז הבחי' של ס"ג היה ענין ביטול המלכים²⁵⁹. גם בפרטות ס"ג עצמו יש בו בחי' הטעמים, שגם הם נקראים ע"ב עם היותם בס"ג, אבל הנקודות דס"ג הם עיקריות דס"ג עצמו שהם ס"ג דס"ג, ושם היה ביטול ומיתה. וז"ש (תהלים נג ד) הכל ס"ג יחדיו, כי בשם ס"ג היה כל הביטול, וס"ג עצמו מורה ע"ז שהוא מלשון נסוגו אחר שהוא ביטול המלכים.

והנה העין נקרא ג"כ ע"ש ס"ג כמו אח"פ הנ"ל²⁶⁰ והוא בענין זה, כי הלא כאשר היה ג' בחי' הנ"ל, שהם אח"פ שהם הטעמים, היה שם ס"ג שלהם בחי' הוי"ה שהוא ס"ג, יו"ד

מאיר האוצר

²⁵⁰ דהיינו ללא אותיות הרי הם הכלים (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁵¹ כי גם הבינה היה בה ביטול באחוריים שלה, כמ"ש בפ' ולכן לא נרמז הכלים אלא בב' נקוד' הראשונות כי הנקו' הם האורות, וחשבונם שהם כ"ב הם הכלים (נוסף מבר"ש).
²⁵² עי' לעיל הערה 244.

²⁵³ עי' תיקו"ז קמט ע"ב והקדמת תיקו"ז ט ע"א (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁵⁴ שכן שם היו כולם בכלי א' ונקרא כל עולם העקודים בשם כתר, כי הוא עדיין בכלל א"ק הרי הוא הכתר הכללי דכלל העולמות (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁵⁵ שכן כל האורות שיצאו מן העיניים הרי הם בי' כלים, ומשם התחיל הגילוי, שכן הם השרשים הראשונים דכל ד' עולמות אבי"ע, ולמעלה מזה הכל בסתימו (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁵⁶ וז"ל: "ה' במראה אליו" (במדבר י"ב) אתודע בסתימו דעיינין אתקריאת מראה בחלום ורזא דמלה אני ישנה ולבי ער ובפתחו דעיינין איהו מראה בהקיץ.

תרגום: ה' במראה אליו, נודע בסתימת העיניים, הנקראת מראה בחלום, וסוד הדבר, אני ישנה ולבי ער ובפתחת העיניים הוא מראה בהקיץ.

וע"ש בבהגר"א שכל ראיית נבואה שהיא מתוך חלום היא בסוד נוק', שם הכל שחור, אמנם מראה בהקיץ הוא בסוד ו"ק, וממילא הוא שייך לכל הגוונים.

²⁵⁷ כוונתו להמשך דברי הפסוק "וראה שוממותינו", דהיינו שמתחילה יצאו מהעיניים הנקודות אשר בהם היתה המיתה והשבירה והחורבן דעולם התהו. אמנם לאחר התיקון נמשך מן העיניים כל אור העולם וכל טוב העולם ועל זה נאמר "הנה עין ה' אל יראיו" (תהלים לג יח) (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁵⁸ לא מצאתי כזו לשון דקאי על בינה, אלא מצינו רק שכולם שייכים למלכות, וכגון דברי הזהר לך לך צב ע"ב. אמנם עי' לקמן הערה **Error! Bookmark not defined.** שהאמת לאמיתה היא שכל בחינות הס"ג אינן כי אם רק הב"ן דס"ג, ולכן יתכן שלזה מרמז האריז"ל כאן, וצ"ע, אבל לפי הנוסח השני המובא אין קושי.

²⁵⁹ הטעם למיתת המלכים הוא משום שהיו דינים וגבורות (דע"ה ח"א נט ע"ד), מרומז כאן טעם נוסף למיתת המלכים (הנזכר במבר"ש ו ע"ג) משום שהיו סיגים מעורבים בהם (דע"ה ח"א ט ע"א).

²⁶⁰ ע"ח אח"ף ג ד ועקודים פ"א וטנת"א ב (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ה"י וא"י ה"י²⁶¹. אמנם בעין שהוא (ה' ע"ד) בחי הנקודות הוא ס"ג של ג"פ אה"י²⁶², שהוא גימ' ס"ג ג"כ, וזהו ס"ג אשר בעין. והנה כל אה"י מאלו הג' לוקח כל בחי כ"ב אתוון הנרמזים בקמץ פתח כדי לעשות מהם כלים²⁶³ ע"י הסתכלות העין בהם, וא"כ כל שם אה"י מהם כולל כל בחי כ"ב אותיות, ונמצאו ג' שמות אה"י עם ג"פ כ"ב אותיות ע"ה עולה ק"ל גימ' ע"ן, הרי איך שם ס"ג רומז ג"כ בעין. וזהו פקח עיניך וראה, כי באח"פ יש ג"פ ס"ג²⁶⁴ גימ' פקח עם הכולל, ואחריהם בא בחי עינים וזהו פקח עיניך, כי ג' אה"י אלו שבעינים הם בחי אה"י ביו"ד"ן גימ' קס"א מנין עיניך עם הכולל, וזה וראה שוממותינו, כי כאן היה שממון גדול וביטול המלכים²⁶⁵.

פרק ב

ונחזור לענין לבאר תחלה איך יצאו הנקודות ואח"כ נדבר בפרשות עצמן, כי כבר אמרנו כי הכל יצא מא"ק הנ"ל, ואמרנו כי העקודים הגיעו עד טבורו. ואע"פ שאמרנו שהאורות יוצאין דרך נקבי פה או חוטם וכיוצא, זהו עיקר האורות, אבל ודאי שגם דרך כותלי דופני של זה הא"ק בוקע ויוצא אור ומאיר תדיר בהם²⁶⁶. וכבר נת"ל, כי כאשר רצה המאציל להאציל בחי נקודים²⁶⁷, כוונתו היה לעשות בחי כלים לשיוכלו העולמות התחתונים לקבל אורו שמאיר בהם. והנה ראה המאציל כי עדיין לא היה כח במקבלים לקבל האורות של העינים האלה²⁶⁸, אשר מקום התפשטותן הוא ממקום הטבור עד סיום הרגלים של א"ק כנ"ל, ולכן

מאיר האוצר

²⁶¹ ואומר פקח ולא אמר פתח הוא לרמוז כי הנה כמו שיש ס"ג באח"ף כן ישנו בעין אך באח"ף הם ס"ג דהו"ה אך בעין הם ס"ג וכו' (מבו"ש).

²⁶² שם אה"י מורה על העתיד (עי' זהר ויקרא יא ע"א אנא זמין לאתגלייא). ומאחר שאורות הנקודות לא נתקיימו, אלא כל יציאתם היתה רק ע"מ להיות שרשים לעתיד להיות, מאחר ומהם נתקנו ונעשו כל ד' העולמות אב"ע. לכן הם רק בסוד שם אה"י ולא שם הו"ה ב"ה, והיינו ג' שמות אה"י, ע"ש ג' המוחין (לא מוחין ממש כמו שיהיה לאחר התיקון אלא רק כעין מוחין, אמנם ביחס לעולם הנקודות הם מוחין ממש) שהיה להם מנה"י דאימא (ועי' שער מלכים פרק ט') (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁶³ דהיינו כאילו אמר ד"ז כדי להתלבש בהם ע"מ לעשות מהם כלים לעצמם (ביאורים ח"ב פג ע"א). ג' השמות אה"י המה כנגד ג' המוחין כח"ב כנזכר לעיל, וכל מוח מהם לוקח את הכלים הנעשים על ידי הסתכלות העין ע"מ להתלבש בהם, והכלים נרמזים בקמץ פתח והם נעשים על ידי הסתכלות העין באורות האח"ף כנ"ל, ולוקח כל מוח ומוח הכלים שהם הכ"ב אותיות להתלבש בהם (ביאורים ח"ב פב ע"ד).

²⁶⁴ עי' ע"ח אח"ף ה' שיש ס"ג באו"ן, בחוטם ובפה (ביאורים ח"ב פג ע"א).

²⁶⁵ דרשת רבינו כאן הפוכה מפשטות הפסוק, שכן הפסוק עניינו בעיקר בקשה, ואילו כאן על ידי פקחת העיניים התוצאה היא שממה.

²⁶⁶ מאחר שמה שיוצא מנקבי אח"ף הוא רק תמצית הארה, ואילו עיקרה נשאר בפנים, ולכן מאיר הוא דרך העור. וזהו דוגמת מש"כ בעג"י פרק ג', שהגם שעיקר התהוות כל העולמות הוא מהקו, אך עכ"ז לעולם נמשכת להם ג"כ איזו הארה תמידית היוצאת מא"ס המקיף, והוא לצורך ההנהגה הנסייית דלעתיד. וכמו כן בעניינינו מה שיצא דרך הנקבים הוא לצורך האח"ף של עתה, ומה שבוקע דרך העור הוא לצורך הכוונה התכליתית. אמנם החלק של עולם הנקודות שיוצא מהעור אינו מתגלה כי אם על דרך החסרון ולצורך מלוכתם כרגע (ביאורים ח"ב פח ע"ב), ומהפנימיים האלה באות כל בחי' השערות די"ג ת"ד (ביאורים ח"א מו ע"ב).

²⁶⁷ דהיינו על ידי שהוציא המאציל ברצונו ית' אורות בלתי שלימים (ביאורים ח"ב יד ע"ב) כקרני חגבים ונקודות קטנים כדי ליתן אפשרות להתהוות הכלים שהם שורש לכל העביות והדינים. אמנם לא היה די בזה בכדי שיתהווה התהו אם לא שיצטמצם האור שבתוך רגלי א"ק וללא פריסת הפרסה במקום הטיבור דאדם קדמון (ביאורים ח"ב פח ע"ג).

²⁶⁸ באומרנו "האורות של העיניים" כוונתו לאור שנפלט מהעיניים ולא לעצם אור העיניים, והכלים המדוברים כאן המה תולדות העיבוי של אותו האור.

מאיר האוצר על אוצרות חיים

מה עשה, טרם שהוציא האורות האלו דרך העינים צמצם עצמו צמצום א²⁶⁹, והוא שכל האור שהיה מתפשט בתוך הא"ק הזה מטבורו עד סיום רגליו²⁷⁰, העלהו בחצי גוף העליון מהטבור ולמעלה, ונשאר המקום שמן הטבור ולמטה ריקן בלתי אור²⁷¹. והמשכיל יבין וידמה מלתא למלתא איך בכל העולמות בחי' חצי ת"ת ונה"י תמיד הם המאירין בעולם שלמטה, כי נה"י דו"א מאיר אל הנוקבא, ונה"י דאו"א [וא"א] מאיר אל הז"א, וז"ע"א { ונה"י דאו"א לאו"א }, ונה"י דעתיק לא"א, ונה"י דאדם קדמון לעתיק ולכל האצילות כמ"ש בע"ה. גם תבין כי בכל בחי' הוצאות האורות חדשים היה קודם להם ענין הצמצום²⁷², כי כן מצינו בא"א שצמצם נה"י שלו כדי לאפקא לזו"ן כנזכר במקומו (ע"ה שער הולדת או"א פ"ג ושער העיבורים פ"ב), וכן היה בזה הא"ק, ואין להאריך בזה. והנה אחר שצמצם עצמו, הניח חד פרסא באמצע גופו במקום טבורו מבפנים כדי שיפסיק בנתיים²⁷³, וז"ס (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, כנזכר בזה בראשית (דף לב ע"ב) אית קרומא חדא באמצעית מעוי דב"נ דאיהו פסיק

מאיר האוצר

²⁶⁹ דהיינו כדי שיצא עולם האצילות כפי הראוי למדריגתו, היה צורך להעלות את אורות הנה"י אדם קדמון למעלה דוגמת כל התפשטות ראשונה המסתלקת כדי שיתהווה צמצום באופן שיהא מקום להתפשטות העולם החדש, שעיקר מקומו של א"ק הוא עד הטבור בלבד (ביאורים ח"ב פט ע"א).

²⁷⁰ הוא הפנימיות והחיצוניות דנקודות ס"ג והפנימיות והחיצוניות דב"ן ודמ"ה דכללות [הכללית] שמקודם היו כלולים בס"ג ובטלים באורו (לש"ו).

²⁷¹ ניתן לשאול אם האור עומד להסתלק מכאן, אז למה הוא התפשט כאן בתחילה, אלא זה דוגמת היות האדם לומד כל התורה כולה בבטן אמו (נדה ל ע"ב), וכן מש"כ (תנחומא פקודי ג') שמוליכין לנשמה לג"ע לפני כניסתה לגוף להראות לו שכר המצות, ותענוגיו, כלומר זה הכנה שיוכל לעלות למדרגה זו על ידי הנהגת הזמן והבחירה, ועוד הארתה מסייע לאדם בעבודתו (פת"ש נקודות ט, י).

צ"ע למה הכלים [כלומר עצם רגלי א"ק] לא עלו, אלא כל מציאות הכלים שנעשה בהם לא נעשו אלא רק על ידי ההתפשטות עצמו כי ההתפשטות היה רק מהאורות לבד ר"ל מבחי' הנה"י דס"ג הכללי (כלומר הנה"י דס"ג דמוחא סתימאה דאדם קדמון) אשר בתוכו הנה"י דע"ב הכללי (כלומר הנה"י דע"ב דמוחא סתימאה דאדם קדמון), ובהתפשטותם נתעבו ונתחשכו, ואחר שעלה האור למעלה לא היה אפשר להעביית לעלות (ע"י עוד בענין כללים כלל יח ענף ז' אות ו', ודע"ה ח"א דרוש ו סי' ג) ומהם הוא הכלים דג"ר דנקודות, ומאחר שזה התפשטות הראשון דאצילות, וכל התפשטות הראשון הגם שעיקרו לצורך לעשות שורש העליון אליו עכ"ז נעשה ממנו עוד תועלת כי ממנו נעשה יסוד הכלים לאותו העולם שהתפשט בשבילו (ביאורים ח"ב פט ע"א).

²⁷² דבר זה הוא כעין מש"כ במב"ש ד ע"ג שלא יתכן להוציא אורות חדשים אלא בכח זיווג, שכן כל בחי' זיווג הוא לעולם אינו נעשה כי אם על ידי עליית מ"ן, והוא עצמו סוד הצמצום (ביאורים ח"ב צ ע"ד). מציאות של כל תחתון הוא רק על ידי מיעוט וצמצום בעיקר האור העליון (כללים ח"א סד ע"א), שכן רק על ידי כך יכול העולם התחתון להתגלות כפי הראוי למדריגתו (דע"ה ח"א לה ע"ב).

²⁷³ כלומר בין האורות שנסתלקו לבין האורות שנשארו למטה (פת"ש נקודות ז'). באדם הגשמי אברי הנשימה אינם יכולים לקבל ולסבול את חומר המאכל. דהיינו שכלי הנשימה מהווים משכן לאור עליון, ואילו בכלי המאכל שבו מתייחד חומריות העולם באדם להיעשות עמו לעצם אחד. אמנם לא יתכן כי יתחברו אלו עם אלו כי אם לאט לאט. לכן הפרסא (דהיינו "ותורת הכבד" ובלשונינו "סרעפת") מפסיקה ומפרידה בין אברי העיכול לאברי הנשימה. וכן הדבר למעלה למעלה, שהושם הפרסא בין כללות ג"ר לז"ת, והז"ת הכלליים לעולם אינם עולים למעלה מהפרסא לג"ר הכלליים, ואינו אפשר אלא להמשיך את ייחודם זה בזה לאט לאט על ידי תמצית הארה העוברת מזה לזה דרך הפרסא. וכן הוא בכלל יחס האצילות עם הא"ק. אמנם כל זה הוא רק בכל משך זמן העולם הזה עד עת התיקון העתיד, שכן אז יתבטלו ויזדככו כל המסכים, ויתפשט האור בכלו (ביאורים ח"ב צב ע"א), וע"י מקורו בתיקור"ז קיג ע"ב. כך היא המידה בכל פרצוף ופרצוף שעושה צמצום של שפעו שלמטה, ומניח פרסה בין האור העליון לאור התחתון כדי לגלות את העולם התחתון והפרצוף התחתון (כללים ח"א כט ע"ג, וכן ח"ב צה ע"ד). אמנם כאן הפרסה היא אלקות גמור, בשונה מכל עולם שתחתיו (ביאורים ח"א כד ע"ג).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

מעילא לתתא ושאיב מעילא ויהיב לתתא²⁷⁴. ואז נשאר כל האור לעילא מהאי פרסא, והיה שם דחוק ומהודק²⁷⁵, ואז בוקע בהאי פרסא ויורד²⁷⁶ והאיר בשאר הגוף מהטבור ולמטה. וזהו בחי' פרסא הנזכר בריש אדרא (דף קכח ע"א) בדרוש ואלה המלכים²⁷⁷, וזהו מ"ש בזהר דאית חד פרסא בין המאציל לכתר. ואמנם אמת הוא כי כמה גולגלתין אית דלית להון חושבנא כנזכר ריש אדרא (קכח ע"ב²⁷⁸), והכתר דז"א, יהיה פרסא דאמא מפסיק אליו, וכיוצא בזה, אבל הכתר של כל האצילות הוא נפסק ע"י ההוא פרסא של הא"ק.

²⁷⁹ואמנם ודאי שע"י הסתלקות האור למעלה מהטבור היה מספיק לשיהיה יכולת בעולם אצילות לקבל האור שלהם²⁸⁰, אבל לא היה מספיק לתת כח לעולם הבריאה²⁸¹ ון

מאיר האוצר

²⁷⁴ זה המשך לשונו: כך כנוונא דא רקיע איהו באמצעיתא וקיימא על אינון חיותא דלתתא ואיהו פריש בין מין עלאין לתתאין

תרגום: אמר רבי יצחק, יש קרום באמצע מעיו של בן אדם שמפסיק מלמטה למעלה, ושואב מלמעלה ונותן למטה. כך כדוגמא זו הרקיע הוא באמצע, ועומד על אותן החיות שלמטה, והוא מפריד בין מים עליונים לתחתונים.

²⁷⁵ לשון הרב כאן היא על דרך לשון בני אדם, שכן לא שייך מושג של דחיקת מקום באור עליון. והכוונה היא שמאחר שאותו האור התפשט מתחילה כלפי מטה כדי להתגלות ולהוציא תולדות, הוא לא נח ולא שקט בכדי להוציא את פעולתו לאור (ביאורים ח"ב צב ע"א). פי' שעלייתו היתה בסוד עליית מ"ן, ולכן היה דוחק את עצמו בכל כחו לקבל את אור המ"ד כדי להוציא את פעולתם לאור. ולאחר שקיבל ונולד מהם האור החדש, אזי בקע את הפרסה וירד למטה (ביאורים ח"ב קט ע"ג).

²⁷⁶ מאחר שירדו דרך בקיעת הפרסה, הרי שהיתה ירידתם דרך מסך בלבד. לכן כל הארה היא רק בבחינת תמצית. ועי' לקמן דרושי אב"ע י"ג שכל אור העובר דרך המסך הוא תולדת האור ולא עצמות האור הראשון (ביאורים ח"א נ ע"ד).

²⁷⁷ ז"ל: תאנא עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין עד דלא זמין תקונוי דמלכא ועטורי עטורין שירותא וסיומא לא הוה והוה מגליף ומשער ביה ופרים קמיה חד פרסא ובה גליף ושיער מלכין ותקונוי לא אתקיימו הה"ד (בראשית לו לא) "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל מלכא קדמאה לבני ישראל קדמאה וכלהו דגליפו (ולא אתקיימו) בשמהן אתקרון ולא אתקיימו עד דאנח להו ואצנע להו

תרגום: למדנו: העתיק של העתיקין, טמון שבטמונים, עד שלא סידר את תיקוני המלך ואת עטרי העטרות, לא היה עדיין הראשית והסיום, והיה מחוקק ומשער בו, ופרס לפניו פרוכת אחת, ובה חקק ושיער המלכים, ותיקניהם לא התקיימו.

וזהו שנאמר "ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל" מלך הראשון, לבני ישראל הראשון. וכל הנחקקים (ולא נתקיימו) נקראים בשמותם, ולא נתקיימו עד שהניח אותם והצניע אותם.

²⁷⁸ ז"ל: ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיור לגולגלתא דזעיר אנפין לתקנא רישיה ומהאי לשאר גולגלתין דלתתא דלית לון חושבנא וכל גולגלתא יהיבין אגר חזרתא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא ולקביל דא בקע לגולגלת לתתא כד אעלין בחושבנא

תרגום: ומזאת הגולגלות יוצא שביל לבן אחד לגולגלת של ז"א לתקן את ראשו, ומזה (נמשך) לשאר גולגלות של מטה שאין להם מספר. וכל הגולגלות נותנים את שכר הלוכח לעתיק יומין כאשר עולים בחשבון תחת השרביט, וכנגד זה "בקע לגולגלת" למטה כשעולים בחשבון.

²⁷⁹ פיסקה זה אחרי פיסקה הבא במב"ש.

²⁸⁰ על ידי הצמצום יצא ממדרגת א"ס למדרגת האצילות, שהוא גילוי דשם הו"ה ב"ה ית' וכל השמות הכלולים בו. ומה שכתוב שהוא ושמותיו חד הוא רק בהעלם, אמנם בגילוי הם ב' מדרגות שונות לגמרי (ביאורים ח"ב צב ע"א). ועי' בהגר"א על ספד"צ כו ע"א ד"ה וענין הפרסה [וענין הפרסה והצמצום והסתלקות האור הוא בשביל ז"ן, שאין יכולין לקבל אור של ע"ק] וכן שם פ"ה לג ע"ב ד"ה יהי רקיע [שם הגר"א מראה פרסה במשכן בב' מקומות, וכן באדם בב' מקומות] וכן שם פ"א ב ע"ג ולכן כו' פריס חד פרסה וע"ש עוד [עיקר התיקון להתמעט האור שיוכלו התחתונים לקבל האור, וכן היתה תחלת הכוונה בצמצום האור, ולכן בהתחלת התיקון פרס חד פרסה להעלים האור למעלה] עי' לג ע"ג ולכן הוא הקרום וביום השלישי ע"ש [ולכן הוא הקרום ג"כ דע"ק בשביל שיתגלה ז"א גילוי גמור, שזה עיקר הכוונה גילוי שמו – כלומר שם הו"ה שהוא השם של ז"א] ועי' בדברינו מול"מ פ"ה אות יח (לש"ו).

²⁸¹ כלומר, ע"מ להסתיר שם את בחי' אלקותו לגמרי ולהוציא משם ולמטה נבראים מחודשים ומגושמים כמו שהם. ולזה הוצרך לפרסא. ומאחר שהבריאה נעשתה ממלכות דאצילות המקבלת

מאיר האוצר על אוצרות חיים

ע"ב} ג"כ²⁸², ולכן הוסיף בחי' אחרת להניח שם אותו מסך והפרסא הנ"ל. נמצא שהם ב' דברים, צמצום האור למעלה, שיוכל האצילות לקבל האור שלו, וענין הפרסא היה כדי שיוכל גם הבריאה לקבל אורו*, ותבין ותשכיל בזה איך יש פרסא בין אצילות לבריאה. *והטעם שעל ידי עלייתו למעלה יצא אור חדש, ובודאי שהאור ההוא בא ממועט, אפילו (שהוא) משם ס"ג עצמו היו יכולין לקבלו מפי מורי זלה"ה.

והנה על ידי עליית האור הזה שבחציו התחתון למעלה מהטבור כנ"ל, אז נתרבה אור גדול ורב בחצי גוף העליון, ואז נעשה זה האור בבחינת מ"ן²⁸³ אל טעמים דס"ג שהם און חוטם פה, ר"ל אל השרשים הפנימים שלהם²⁸⁴ בתוך הגוף, ולא אל האורות היוצאים לחוץ דרך הנקבים. ואז ע"י מ"ן אל²⁸⁵ העולין שם נדווגו שם ע"ב שבגלגלתא דאדם קדמון עם בחי' הס"ג שב²⁸⁶, שהם שרשים של און חוטם פה שהם טעמים כנ"ל. ואז נמשך אור חדש²⁸⁷ מלמעלה מן הזווג הזה ובוקע ויורד דרך הפרסא מהטבור ולמטה.

אמנם האור הראשון²⁸⁸ שהיה בתחלה למטה ועלה למעלה שוב לא ירד ונשאר שם מהטבור ולמעלה²⁸⁹, ושם הניח שורשו תמיד, ומשם נתפשט ויצא דרך העינים, והם הם הנקודים ונתפשט בחוץ עד סיום רגליו דאדם קדמון²⁹⁰ כנ"ל²⁹¹.

מאיר האוצר

מז"א, לכן הוצרך שיהא פרסא לכל האצילות, ע"מ למעט את אורו כדי שעולם הבריאה יצא לגילוי במדרגתו הראויה (ביאורים ח"ב צב ע"א).

²⁸² כאשר יהיה נברא אח"כ בעתו ובזמנו (נוסף בשעה"ק).

²⁸³ עליית האורות למעלה הוא בבחי' מ"ן שכאשר הגיעה העת של האור התחתון, דהיינו הפרט התחתון של האור שיתגלה, ותתהווה ממנו קומה שלימה בפני עצמה, אז הוצרך שיעלה אותו האור למעלה לשרשו לקבל תוספת אור ומוחין בכדי לעשות מאותו האור קומה שלימה. שכן לא יתכן לצאת מהכח אל הפועל ללא תוספת אור מלמעלה למעלה עד א"ס, ועלייה זו גורמת עלייה של נשמת התחתון, ואז היא מקבלת עטרין דחו"ג, ומזה יוצאת טפת מ"ד לזכר או מ"ן לנוק'. ואז המ"ן עולה מתחתון לעליון עד למוחא סתימאה דא"א, שכן הוא הראשון המקבל מא"ס. וכאן הוא עלייה למוחא סתימאה דאדם קדמון, וכל בחי' מ"ן שעולים על ידיה למעלה אח"כ חוזרים למטה דרך כל המדרגות אשר עלו מקודם ומקבלים מכל א' וא' תוספת אור וברכה כפי הצורך בכדי שתצא קומתו להתגלות בעודה כלולה מכל המדרגות שלמעלה ממנו, והמה הב' עטרין. וככל שהם יורדים הרי שהם מתגלים יותר, ובכל מדרגה מתעבים יותר. וכל זאת נעשה על ידי כך שכאשר הוא נכנס לנוק' הוא מהווה קומה שלימה בפני עצמה (דע"ה ח"א פו ע"ג).

²⁸⁴ פ' האורות הפנימיים שבתוך ראש דאדם קדמון המקבילים לאורות אח"ף (פת"ש נקודות ח') שהוא המוחא סתימאה דאדם קדמון [כלומר עצם פרטי חלקי המוחא סתימאה ולא ענפיו שיצאו לחוץ] (דע"ה ח"א פו ע"ד).

²⁸⁵ דהיינו כשעולים מ"ן לקבל תוספת אור וברכה. והנה לא תיתכן תוספת אור אלא על ידי זיווג. ממילא כאשר מקבל העליון מ"ן מהתחתון הוא מזדווג עם נוק' דיליה, ועל ידי הזיווג מתמצה הטיפה הזרעית מכל הקומה שלו, וכן מקבל הוא תוספת אור מלמעלה (ביאורים ח"ב צב ע"ג). [הערת המלבה"ד: לולא דמסתפינא הייתי אומר שתמיד עליית מ"ן היא לנוק', ועל ידי עלייתו לנוק' מעלה הנוק' מ"ן לדכר שלה, וזהו שגורם את הזיווג. עי' ביאור הגר"א על ספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו, וכן עי' דברינו במאיר הספרא, הערות 518, 519.]

²⁸⁶ עי' ספר הכללים כלל יח ענף ב אות ג' (ח"א צא ע"ב) (לש"ו). שם מבאר כי זיווג זה שונה מהזיווג ע"ב וס"ג שבתיקון (עי' לקמן שער התיקון פ"ב), שכאן הזיווג הוא של ע"ב וס"ג וס"ג וס"ג דמוחא סתימאה ואילו בתיקון זה זיווג ע"ב וס"ג דמוחא סתימאה, והע"ב דמוחא סתימאה הוא בחי' האוירא והאור הגנוז. לכן הזיווג כאן היה זיווג חיצוני של אב"א, שכל זמן שלא היה תיקון מ"ה לא היה גילוי של הדעת עילאה.

²⁸⁷ ומאחר שהוא מהמ"ה הוא בחי' חסדים, נעשו מזה מלכי יושר, והם מאירים וממתקים קצת את אורות העינים, הרי הוא מלכי העיגולים [אחרי מלכותם היה צריך להיות זיווג בין מלכי עיגולים ליושר (ביאורים ח"ב קב ע"ד), אמנם זה שונה לגמרי מאשר האור חדש שיצא אחרי התיקון, והוא כל שער הברודים.

²⁸⁸ כלומר, מעיקר האור דההתפשטות הראשונה, והוא לצורך האצילות שהתפשט מטבורו דאדם קדמון ולמטה, שהוא המקום שעתיד להיות האצילות, כנ"ל הערה (ביאורים ח"ב צג ע"א).

²⁸⁹ ומשם מאיר לנקודות בירידתם מהעיניים ועד הטבור (כללים ח"א צג ע"ב).

מאיר האוצר על אוצרות חיים

והנה כל האור הנמשך עד הטבור אפי' שהוא מבחי' העינים, הכל הוא נבלע ונכלל בעקודים ולכן איננו ניכר [ולכן אינו עולה בשם]. אבל האור הנמשך מתחת הטבור עד הגליו, זהו לבדו נקרא בשם נקודות²⁹² לפי שהוא עומד עתה לבדו. וכן אותו אור שיורד דרך הפרסא מחדש ע"י (ו ע"ג) זווג הנ"ל גם הוא בוקע הגוף והכלי דאדם קדמון, ויוצא לחוץ ומאיר באלו הנקודים²⁹³, הרי ב' מיני אור לצורך הנקודים²⁹⁴. ועוד יש אור ג', והוא בהכרח כי כאשר יורד ומתפשט אור העין למטה דרך העקודים, הנה הוא מסתכל²⁹⁵ באורות אח"פ ההם, והוא שואב משם ולוקח מהם אור לצורך עשיית הכלים של הנקודות²⁹⁶, ולוקח מג' בחי' שהם אורות אח"פ²⁹⁷.

מאיר האוצר

²⁹⁰ עי' דע"ה ח"א, שכל אותה ההלבשה אשר הליבשו הנקודות את א"ק הוא רק החלק דאדם קדמון המתפשט ע"מ להשתתף בבנין האצילות, אמנם עיקר א"ק נסתלק ועלה למעלה מהטבור לגמרי (ביאורים ח"ב צג ע"ב).

²⁹¹ נבאר ענין אור החדש הג' וכו' ואמנם אור זה החדש ודאי שהוא גדול ועליון יותר מן אור העין העיקרי שממנו נעשו הנקוד' מן הטיבור ולמטה כנז', והוא לסיבת היות נמשך מזווג דע"ב עם ס"ג, משא"כ באור העין של הנקודים שהוא אור תחתון מאד דשם ס"ג לבדו מן הטיבור ולמטה, כי אפילו העקודים אינם רק בחי' נפש דס"ג, ומה שיהיו הנקודים שתחתיהם, אך בערך אחר הוא יותר גדול אור העין של הנקודים מאור החדש הזה, כי אור הנקודים עלה למעלה בחזה ויוצא דרך העין בגלוי גמור ואורו גדול, אך אור החדש הוא מכוסה תוך גוף א"ק למטה מן הטיבור תכלית הכיסוי, ואין יוצא ממנו רק אור מועט מאד בהעלם דרך דופני הכלים והגוף של א"ק להאיר בנקו'. והנה נתבאר כי ה' נקוד' התחילו מן הטיבור דאדם קדמון עד למטה. ואמנם סדר התחלקם הוא ע"ד שביארנו היאך ז"א מלביש את הא"א, וכן הענין כאן כי כתר הנקודים מלביש את חצי הת"ת של א"ק שהוא חצי הגוף מהטיבור ולמטה, וחב"ד דנקו' מלבישים ג' פרקים ראשו' דנה"י דאדם קדמון, וחג"ת דנקו' מלבישים ג' פרקים שניים דאדם קדמון דנה"י שלו, וכן עד"ז כנז' בז"א. אך יש הפרש א' ביניהם, כי הז"א המלביש את א"א הוא מכל סביבותיו בהשוואה א', אכן אלו הנקודים עיקר מקומם בצד פנים דאדם קדמון כנגד העינים, שמשם הם נמשכים. אמנם הארתם מתפשטת גם אל האחור והצדדין, בין מבחינת האורות, בין מבחי' הכלים של הנקודים. אך עיקר ההארה ומקומו העיקרי הוא בצד פנים ע"ד שביארנו באורות אח"פ כנ"ל (מבו"ש ג ע"ד).

²⁹² על אף שעיקר מקומם הוא מהטבור ולמטה, עכ"ז כל מקום שעברו הניחו שם את שרשיהם (כללים ח"ב מט ע"ד).

²⁹³ הארה בעלמא כדי להמתיקן ע"מ שייצאו למלוכה כרגע (דע"ה ח"א לג ע"ב). אמנם לא ביחוד גמור כי זהו עיקר הזיווג אשר היה חסר בעולם התהו (ביאורים ח"ב צג ע"ב), וזהו זיווג בבחינת אב"א (דע"ה ח"א פב ע"ד). הן דרך גומות השער והן דרך הטיבור והיסוד, נמצא כי זה האור החדש בוקע ב' בקיעות, א' דרך הפרסא וא' דרך דופני כלים של הא"ק כנז' (מבו"ש ב ע"ב).

²⁹⁴ אור שיצא מן העיניים הוא לבדו עולם הנקודים ואור החדש מאיר בהם ונכלל בהם להקרא נקודים כמותם (שעה"ק).

²⁹⁵ צ"ע לכאורה מ"ט מכונה פעולה זו "מסתכל", ואולי אפשר ליישב שהוא כדי לדמותו לכלי העקודים שנתהוו על ידי הסתכלות העיניים, ועי' לקמן סוף פרק ה'.

²⁹⁶ הנקודות קבלו מהעקודים ב' דברים: א) בעשיית הכלים, שהעקודים קלטו את האור הזך מהעביות שבהם ונבדלה העביות לעצמה והיא ירדה למטה מהטבור ונעשתה לכלים. ב) ע"י שעברו דרך העקודים נמתקה קצת מגבורתם והתאפשר להם לצאת למלוכה כרגע (דע"ה ח"א סה ע"ד). על ידי מעברם שם נתמתקו ואז יכלו להשתוות קצת גם עם האורות דחסדים העליונים ע"מ ליהנות מהם (דע"ה ח"א סה ע"ב).

²⁹⁷ מה שנקודות קבלו מאח"פ היה לצורך מלוכתם כרגע (ביאורים ח"ב פד ע"ב). אמנם מאחר ולא לקחו מהאזן, לכן רק לקחו ביסוס לצורך מלוכתם לרגע (דע"ה ח"א פב ע"ד). קבלתם היא מהמזל התחתון אשר בו כלול אימא [ומזה שקבלו הארה משרשם שבתוך א"ק, וכן מע"ב דמוחא סתימאה דאדם קדמון (שהוא במקום העיניים), ומהאח"פ יש להם בחי' אמ"ר וק"ב, והוא בחי' עסמ"ב דמלכי עיגולים] (כללים ח"ב צג ע"ב). גם נפעל שנתחברו יחד כל הכחות הפרטיים שבנקודות (דע"ה ח"א סה ע"ב).